

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ

**Кваліфікаційна робота
магістра**

На тему Аналіз і моделювання динаміки надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад Запорізької області

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0518-ек
спеціальності 051 Економіка

(код і назва спеціальності)

освітньої програми Економічна кібернетика

(код і назва освітньої програми)

О. І. Дудар

(ініціали та прізвище)

Керівник д. е. н., проф. Максишко Н. К.

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент к. е. н., доцент Лось В. О.

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя
2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет _____
Кафедра _____
Рівень вищої освіти _____
Спеціальність _____
(код та назва)
Освітня програма _____
(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____
(підпис)
« ____ » _____ 20__ року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ**

_____ Дудар Ользі Ігорівні _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1 Тема роботи (проекту) Аналіз і моделювання динаміки надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад Запорізької області

керівник роботи _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом ЗНУ від « ____ » _____ 20__ року
№ _____

2 Строк подання студентом роботи _____

3 Вихідні дані до роботи _____

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5 Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка

Студент _____ О. І. Дудар
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту) _____ Н. К. Максишко
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер _____ В. О. Лось
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра містить три розділи, 88 с., 19 рис., 16 табл., 6 додатків, 64 джерел.

Об'єкт дослідження – надходження до бюджетів об'єднаних територіальних громад (ОТГ) Запорізької області.

Предмет дослідження – методи аналізу та моделювання динаміки надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад Запорізької області.

Мета роботи – аналіз структури та динаміки надходжень до бюджетів ОТГ Запорізької області та розробка рекомендацій керівництву громад щодо вибору об'єкту, моделей та методів прогнозування надходжень.

Методи дослідження – узагальнення, систематизації, синтез, порівняння, методи статистичного аналізу, кластерний аналіз, фрактальний аналіз.

У роботі розглянуто теоретичні засади формування бюджетів об'єднаних територіальних громад. Розглянута характеристика фінансових надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад Запорізької області. Проведено аналіз сучасного стану реформи децентралізації в Україні та Запорізькій області. Проаналізовані динаміка і структура надходжень до бюджетів ОТГ Запорізької області за 2016-2019 роки. Визначено тенденції динаміки формування доходів місцевих бюджетів. Для бюджету Веселівської ОТГ проведено кластерний аналіз, на основі якого виявлено, що надходження розділяються на чотири групи, мають подібну динаміку. Проведено фрактальний аналіз надходжень. На основі аналізу розроблено рекомендації щодо вибору об'єкту, моделей і методів для прогнозування надходжень.

ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА, ФРАКТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ, МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ, НАДХОДЖЕННЯ БЮДЖЕТУ, КЛАСТЕРНИЙ АНАЛІЗ, ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

SUMMARY

Master's qualification work consists of three sections, 88 p., 19 figures, 16 tables, 6 annexes, 64 sources.

The object of the study is the receipt of budgets of the united territorial communities (UTC) of the Zaporizhia Oblast.

The subject of the study is methods of analysis and modeling of the dynamics of budgetary receipts of the united territorial communities of Zaporizhia Oblast.

The purpose of research is to analyze the structure and dynamics of budgetary receipts of the Zaporizhia Oblast and to develop recommendations for community leadership on the selection of the object, models and methods for revenues forecasting.

Research methods - generalization, systematization, synthesis, comparison, methods of statistical analysis, cluster analysis and fractal analysis.

The research is devoted to the theoretical principles of budgeting of united territorial communities. Also, the characteristics of financial revenues to the budgets of the united territorial communities of Zaporizhia Oblast have been examined. An analysis of the current state of decentralization reform in Ukraine and Zaporizhia Oblast was included into research. The dynamics and structure of revenues from the budgets of Zaporizhia Oblast for 2016-2019 years have been analyzed. The trends of dynamics of formation of local budget revenues have been determined. A cluster analysis was conducted for the budget of Veselyvska UTC, the results of which showed that the receipts are divided into four groups and have similar dynamics. Fractal analysis of revenues was carried out. Based on the analysis, we have developed recommendations for the selection of the object, models and methods for forecasting revenues.

UNITED TERRITORIAL COMMUNITY, FRACTAL ANALYSIS, LOCAL BUDGET, BUDGETARY RECEIPTS, CLUSTERAL ANALYSIS, DECENTRALIZATION

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАК

НМ – нечітка множина

ОЕСР – Організацію економічного співробітництва та розвитку

ОМС – органи місцевого самоврядування

ОТГ – об'єднана територіальна громада

ПН – податкові надходження

ППП – публічно-приватні партнерства

ЧР – часовий ряд

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

РЕФЕРАТ

SUMMARY

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАК

ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	12
1.1 Сутність, функції та роль місцевих бюджетів	12
1.2 Аналіз структури доходів місцевих бюджетів	17
1.3 Аналіз реалізації реформи децентралізації в Запорізькій області та досвіду формування бюджетів територіальних громад у країнах ЄС.....	25
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	49
2.1 Загальна характеристика фінансових надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад Запорізької області.....	49
2.2 Огляд методів аналізу економічної динаміки: методи багатовимірного аналізу.....	57
2.3 Огляд методів аналізу економічної динаміки: методи аналізу часових рядів.....	61
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ І МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТУ НА ПРИКЛАДІ ВЕСЕЛІВСЬКОЇ ОТГ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	66
3.1 Аналіз структури надходжень до бюджету Веселівської ОТГ.....	66
3.2 Кластерний аналіз надходжень до бюджету Веселівської ОТГ.....	73
3.3 Фрактальний аналіз надходжень до бюджету Веселівської ОТГ.....	76

ВИСНОВКИ.....	85
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ.....	89
ДОДАТОК А Кількість об'єднаних територіальних громад.....	96
ДОДАТОК Б Індeksi податкоспроможності місцевих бюджетів Запорізької області.....	98
ДОДАТОК В Загальна характеристика ОТГ Запорізької області.....	100
ДОДАТОК Г Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ.....	102
ДОДАТОК Д Обсяги податкових надходжень ОТГ Запорізької області.....	117
ДОДАТОК Е Результати кластерного аналізу у середовищі R.....	123

ВСТУП

Якість життя кожного мешканця міста або села великою мірою залежить від доступних та якісних соціальних, адміністративних, комунальних, освітніх та медичних послуг. Здатність впливати на якість цих послуг з'являється лише у випадку, коли органи місцевого самоврядування мають широкі повноваження та кошти для вирішення місцевих питань.

З 2014 року в Україні триває реформа децентралізації, суть якої полягає в оптимальному розподілі повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади. Для вирішення питань місцевого самоврядування реформа передбачає створення нового адміністративно-територіального устрою, що стає основою нової моделі територіального управління. Нова модель заснована на засадах децентралізації та субсидіарності, балансу між інтересами держави та інтересами населення регіонів та територіальних громад.

Реформа децентралізації влади в Україні передбачає формування об'єднаних територіальних громад для створення більш ефективної системи управління соціально-економічним розвитком на місцевому рівні. Добровільне об'єднання громад дозволило місцевим органам влади отримати відповідні повноваження та ресурси, які раніше мали міста обласного значення. Належне функціонування органів місцевого самоврядування забезпечує достатній рівень життя та захист прав населення, надання якісних соціальних та адміністративних послуг.

У квітні 2014 року Уряд схвалив основний концептуальний документ – Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Після цього був затверджений План заходів щодо її реалізації, які дали старт реформі. Наступним інструментом зміни системи управління став Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», ухвалений у 2015 році. Методика формування спроможних

територіальних громад визначає процедуру процесу трансформації територіальної громади в ОТГ.

Ряд вітчизняних науковців досліджували проблеми децентралізації та становлення, розвитку й реформування місцевого самоврядування в Україні, серед яких варто виділити таких, як: О. Батанов [1], Т. Барановська [2], А. Бучинська [3], В. Гладій[4], Н. Кондрацька [5], В. Кравченко [6], П. Любченко [7], С. Серьогін [8], І. Ярошенко [9], Р. Гришко [10]. Т. Бардіна [11] розглядає проблему розвитку сільських територій в умовах реформи. Серед наукових праць, присвячених формуванню доходів місцевих бюджетів та їх збалансуванню потрібно виокремити праці науковців: О. Кириленка [12], С. Юрія [13], В. Погорелова [14].

Недостатню увагу приділено аналізу структури і динаміки надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад. Невирішеними залишаються також наступні питання: визначення спроможності новоутворених громад; оцінка економічного розвитку громад; вплив надходжень бюджету ОТГ на інвестиційну привабливість громад.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз структури та динаміки надходжень до бюджетів ОТГ Запорізької області та розробка рекомендацій керівництву громад щодо вибору об'єкту, моделей та методів прогнозування надходжень.

Відповідно до мети були поставлені та вирішені наступні завдання:

- проаналізовано реальний стан реформи децентралізації в Україні;
- проаналізовано динаміку надходжень до бюджетів ОТГ Запорізької області, її характер, визначено тенденції динаміки формування доходів місцевих бюджетів;
- для бюджету Веселівської ОТГ проведено кластерний аналіз, на основі якого виявлено, що надходження розділяються на чотири групи, мають подібну динаміку; проведено фрактальний аналіз надходжень;
- на основі виконаного аналізу розроблено рекомендації щодо вибору об'єкту, моделей і методів для прогнозування надходжень.

Об'єкт дослідження. Надходження до бюджетів об'єднаних територіальних громад Запорізької області.

Предмет дослідження. Методи аналізу та моделювання динаміки надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад Запорізької області.

Наукова і новизна роботи полягає у проведенні комплексного фрактального аналізу податкових надходжень та кластерного аналізу сукупних надходжень ОТГ Запорізької області.

Методи дослідження. Методи узагальнення, систематизації, синтезу та порівняння, методи статистичного аналізу, метод фрактального аналізу, методи економіко-математичного моделювання.

Апробація результатів дослідження. Основні результати кваліфікаційної роботи апробовані під час участі у:

XIII Міжнародній науково-практичній конференції «Управління соціально-економічним розвитком регіонів та держави» (м. Запоріжжя, 2019 р.),

XIV Міжнародній науково-практичній конференції «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях» (м. Запоріжжя, 2019 р.).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

1.1 Сутність, функції та роль місцевих бюджетів

Україна, як держава перебуває на етапі вибору вектору економічного розвитку і становлення управлінського механізму в контексті євроінтеграційного напрямку, що містить в собі обмін знаннями, взаємодії та наближення до європейських стандартів економіко-соціального розвитку, яке веде до переформатування бюджетної політики в напрямі посилення ролі місцевих бюджетів. Усі ці зрушення вимагають нового погляду на місце та роль місцевих бюджетів у складі бюджетної системи держави, що акцентує на потребі дослідження категорії «місцеві бюджети» та визначення її сутності в наукових підходах економістів.

Дослідженню теоретичних аспектів розвитку місцевих бюджетів як фінансової основи існування територіальних громад присвячені праці багатьох українських учених, таких як: В. Андрущенко [15], С. Буковинський [16], А. Буряченко [17], О. Кириленко [12], О. Ковалюк [18], В. Кравченко [6], М. Кульчицький [19], В. Опарін [20], Ю. Пасічник [21] та ін.

Незважаючи на значні наукові праці в сфері дослідження місцевих бюджетів, у фінансовій теорії немає єдиного загальноприйнятого визначення сутності місцевих бюджетів, у зв'язку з чим потрібні подальші дослідження, спрямовані на встановлення економічної сутності місцевих бюджетів та їх ролі в сучасних умовах розвитку бюджетної системи України. Щодо дослідження сутності місцевих бюджетів вітчизняними економістами, слід звернути увагу на постійну актуальність даних досліджень та увагу вчених до даного напрямку вивчення бюджетної системи. Розглянемо сутність поняття «місцевий бюджет» з точки зору його трактування різними науковцями.

В. Кравченко наголошує на необхідності виділення таких аспектів трактування місцевих бюджетів, як: правовий акт, тобто юридичний

документ; кошторис доходів та видатків відповідного органу місцевого самоврядування, тобто фінансовий план та економічну категорію [6]. О. Кириленко, характеризуючи місцеві бюджети з точки зору їх існування як фінансового плану, звертає увагу на значну роль та широту бюджетних відносин на локальному рівні [22]. О. Василик [23] виокремлює два підходи до трактування: категоріальний та організаційний. Деякі економісти звертають увагу на функціонування місцевих бюджетів як бюджетів окремих адміністративно-територіальних одиниць, зокрема І. Сазонець, Т. Гринько, Г. Придатко [24]. О. Ніколаєва, А. Маглаперідзе [25] бачать місцевий бюджет як сполучну ланку між бюджетом країни та кожним містом окремо, з котрого на різні потреби та добробут міста виділяються окремі кошти. В. Головій, Т. Городецька, В. Кузніченко, К. Курносова, В. Лапшин [26] розглядають місцеві бюджети як економічну категорію, що відображає грошові відносини між місцевими органами самоврядування та суб'єктами розподілу створеної вартості в процесі формування територіальних грошових коштів, які використовуються для розвитку регіонів. О. Матвеева вважає, що місцевий бюджет – це поліфункціональна система економічних відносин між урядом і громадянами [27].

Існують різноманітні підходи до трактування поняття місцевий бюджет, однак різні вчені сходяться у поглядах щодо їх призначення – вони необхідні для виконання відповідними органами державної влади і місцевого самоврядування покладених на них функцій. Таким чином, можна зробити висновок, що сутність місцевих бюджетів розглядається вченими за трьома головними аспектами: за економічною категорією, за формою та за матеріальним змістом. Отже, підсумовуючи думку авторів, місцеві бюджети слід визначати як сукупність законодавчо обґрунтованих фінансово-економічних відносин, що виникають між територіальною громадою, з однієї сторони, державою, юридичними особами, фізичними особами та іншими бюджетами, з іншої сторони, у зв'язку з утворенням та використанням фондів грошових коштів місцевих органів влади, що забезпечує можливість

виконання відповідними органами місцевого самоврядування покладених на них функцій з метою соціально-економічного розвитку регіонів та поліпшення добробуту їх населення. Поглянемо на комплексний підхід щодо визначення сутності місцевих бюджетів (рис. 1.1).

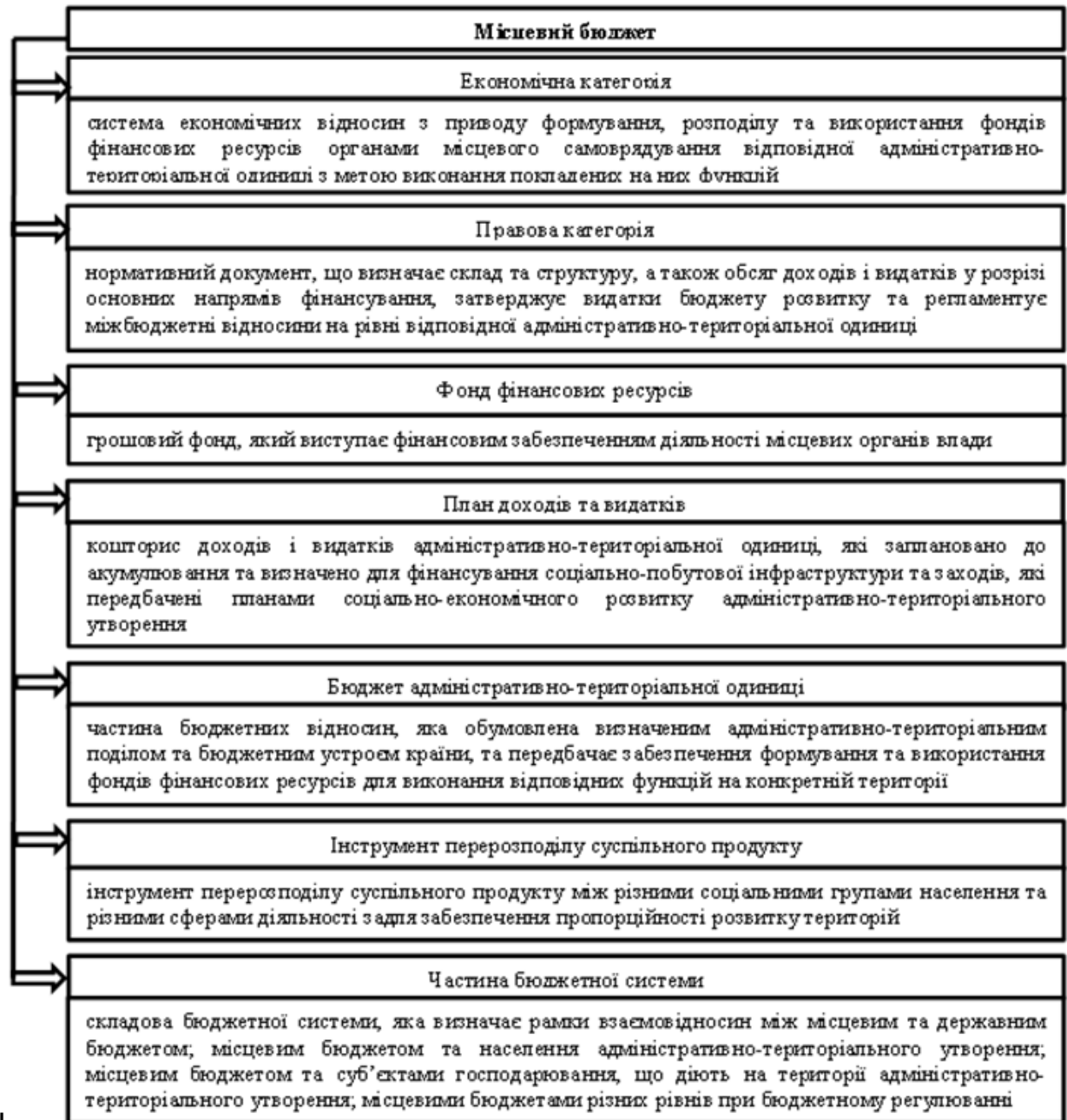

Рисунок 1.1 – Комплексний підхід визначення категорії «місцеві бюджети»

Проаналізувавши та визначивши поняття «місцеві бюджети», можна дійти висновку, що місцеві бюджети займають особливе місце не лише в бюджетній системі держави, але й одне з центральних місць в економічній та фінансовій системі держави, а також відіграють важливу суспільну роль (рис. 1.2).

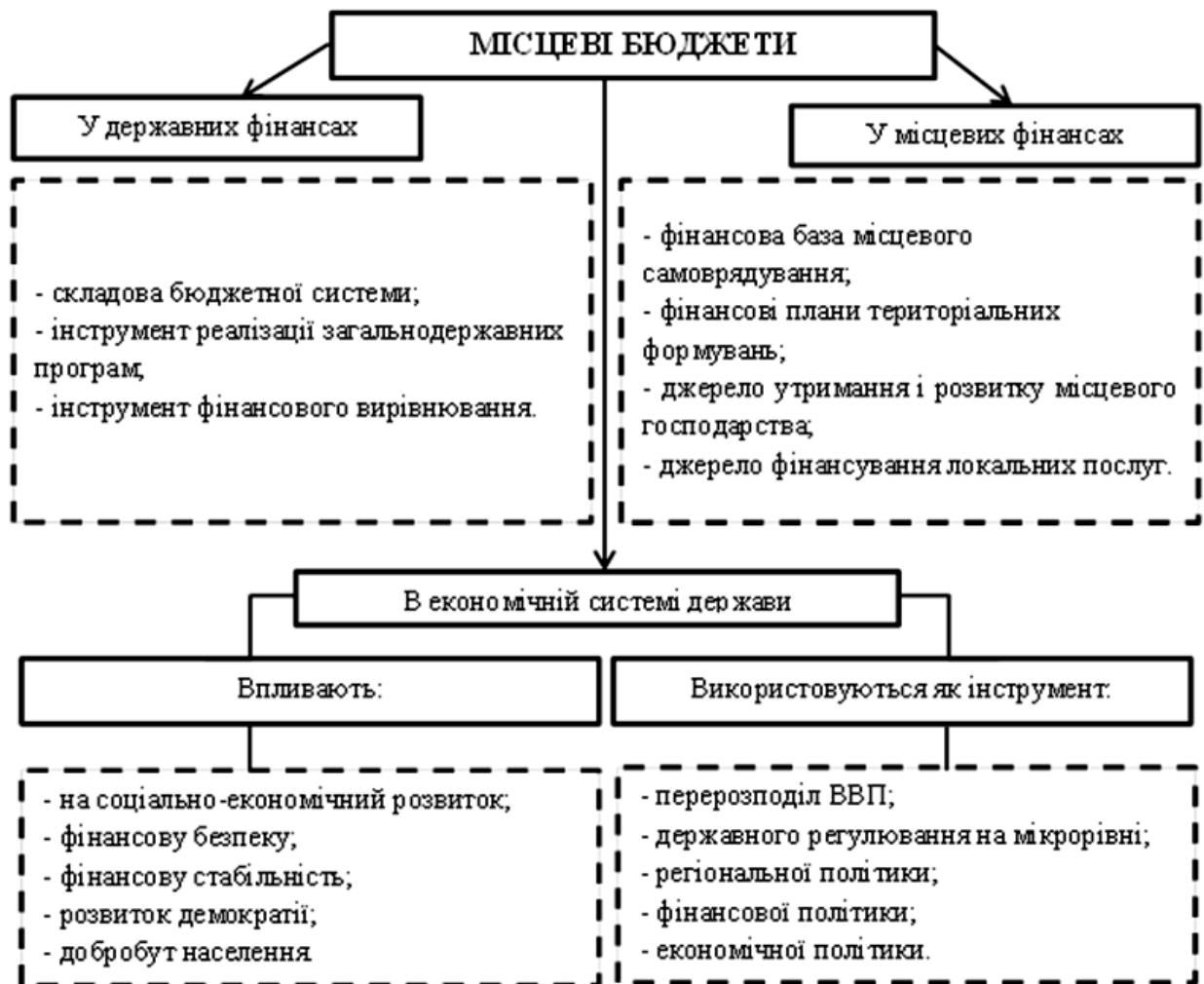

Рисунок 1.2 – Суспільна роль місцевих бюджетів

Як зазначає В. Кравченко [6], економічна суть місцевих бюджетів розкривається в їх призначенні (а саме: у формуванні фондів фінансових ресурсів, що виступають у ролі забезпечення функціонування органів місцевого самоврядування, в розподілі та використанні даних фондів між сферами економіки та для забезпечення соціальних стандартів, у контролі за

фінансово-господарською діяльністю підприємницьких структур) через їх основні функції. Розглянемо їх:

- розподільна – функція, яка полягає в розподілі та перерозподілі чистого доходу, який формується у суспільстві між суб'єктами бюджетних відносин, якими є практично усі учасники суспільного виробництва, і, через яку відбувається зосередження фінансових ресурсів у руках держави для задоволення нею потреб суспільства. Основною метою перерозподільних заходів у процесі формування та виконання місцевих бюджетів є забезпечення вирівнювання рівня надання соціальних послуг;

- контрольна – функція, яка полягає у забезпеченні реалізації заходів фінансового контролю впродовж усього бюджетного процесу – від етапу планування та формування доходів місцевих бюджетів до моменту контролю за ефективністю витрачання бюджетних коштів та їх цільовим спрямуванням;

- стабілізаційна – функція, якою передбачено вплив на обсяги споживання суспільства, рівень зайнятості, темпи інфляції тощо;

- функція фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування – функція, ціллю якої є формування матеріальної та фінансової бази місцевих бюджетів для реалізації органами місцевого самоврядування своїх функцій.

Отже, місцеві бюджети є фінансовою основою органів місцевого управління, які використовуються для регулювання господарських процесів, розвитку культури та освіти, вирішення соціальних проблем тощо. Саме місцеві бюджети виступають важливим елементом системи фінансового регулювання не тільки регіону, але й економіки загалом; їх збалансованість та оптимальність являє собою одну з головних умов економічного зростання [28].

1.2 Аналіз структури доходів місцевих бюджетів

Однією з найбільш визначних реформ в Україні – є децентралізація влади, головне завдання якої полягає у формуванні ефективного місцевого самоврядування, створення комфортних умов для проживання громадян, надання їм високоякісних та доступних послуг. Проведення ефективної бюджетної політики територіальних громад, створення та розподіл фінансових ресурсів органів місцевої влади здійснюється через систему місцевих бюджетів.

Першим інструментом зміни системи управління став Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», ухвалений у 2015 році [29]. Методика формування спроможних територіальних громад [30] визначає процедуру процесу трансформації територіальної громади в ОТГ.

Згідно з Законом добровільне об'єднання територіальних громад сіл, селищ і міст та приєднання до ОТГ здійснюється з дотримання умов:

- у складі об'єднаної територіальної громади не може існувати іншої територіальної громади, яка має свій представницький орган місцевого самоврядування;
- територія об'єднаної територіальної громади має бути нерозривною, межі об'єднаної територіальної громади визначаються по зовнішніх межах юрисдикції рад територіальних громад, що об'єдналися;
- об'єднана територіальна громада має бути розташована в межах території Автономної Республіки Крим, однієї області;
- при прийнятті рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад беруться до уваги історичні, природні, етнічні, культурні та інші чинники, що впливають на соціально-економічний розвиток об'єднаної територіальної громади;
- якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, не можуть бути нижчими, ніж до об'єднання.

ОТГ вважається утвореною з дня набрання чинності рішеннями всіх рад, що прийняли рішення про добровільне об'єднання територіальних громад. Під час прийняття рішення про утворення ОТГ радою, яка виступила з ініціативою добровільного об'єднання, одночасно з утворенням відбувається передача майна, прав та обов'язків територіальних громад до ОТГ, яка визнається їх правонаступником. Члени ОТГ є платниками місцевих податків і зборів до її бюджету. У межах своєї території ОТГ та її органи отримують всю повноту повноважень щодо регулювання земельних відносин, а також їм передаються земельні ділянки державної власності сільськогосподарського призначення [31].

ОТГ слід вважати спроможною територіальною громадою, яка має більший обсяг власних повноважень та повноважень делегованих відповідному органу місцевого самоврядування, отримує державну субвенцію на соціально-економічний розвиток. Така громада має прями відносини з Державним бюджетом.

Підсумовуючи вищесказане, спробуємо дати визначення «об'єднаної територіальної громади» як муніципального суб'єкта, який утворюється шляхом добровільного об'єднання або приєднання територіальних громад в межах однієї області відповідно до Методики з метою покращення рівня надання її жителям публічних послуг, має єдиний орган місцевого самоврядування, наділений додатковими повноваженнями та бюджетними надходженнями.

Децентралізація місцевих бюджетів почалась із прийняттям змін до Бюджетного і Податкового кодексів, де були передані не тільки додаткові бюджетні повноваження, але і стабільні джерела доходів місцевих бюджетів для їх реалізації [32, 33].

Наприкінці 2014 року ухвалено такі важливі нормативні документи:

- Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014р. № 71-VIII;

- Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо особливостей формування та виконання бюджетів об'єднаних територіальних громад» від 26.11. 2015 р. № 837-VIII;

- Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 28.12.2014 р.

Ухвалення цих законів дало можливість громадам навіть до об'єднання відчутти переваги децентралізації, бо збільшилися можливості місцевих бюджетів [34].

Фінансовою основою місцевого самоврядування є доходи місцевих бюджетів.

Формування доходів місцевих бюджетів здійснюється за положеннями і нормами чинного законодавства – Бюджетним та Податковим кодексами України.

Доходи місцевих бюджетів формуються за рахунок власних визначених законом джерел, та встановлених законом загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів.

Доходи місцевих бюджетів класифікуються за розділами [35]:

- податкові надходження;
- неподаткові надходження;
- доходи від операцій з капіталом;
- трансферти.

У свою чергу податкові надходження визнаються встановлені в Україні загальнодержавні і місцеві податки, збори та інші обов'язкові платежі.

Неподатковими надходженнями визнаються:

- доходи від власності та підприємницької діяльності;
- адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності;
- інші неподаткові надходження.

Доходи від операцій з капіталом – це надходження до бюджету, що утворюються неподатковим методом. До них належать:

- доходи від продажу капітальних активів;
- основних фондів;
- державних запасів і резервів;
- землі.

Важливим джерелом доходів місцевих бюджетів є трансферти.

Офіційні трансферти включають невідплатні, безповоротні платежі, отримані від інших органів державного управління, недержавних джерел або міжнародних організацій. Офіційні трансферти можуть надходити:

- від органів державного управління;
- від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій;
- з іншої частини бюджету.

Державні цільові фонди – це фонди, створені відповідно до законів України, які формуються за рахунок визначених законами України податків, зборів (обов'язкових платежів) юридичних осіб незалежно від форм власності та фізичних осіб. До них належать пенсійний фонд України, Фонд соціального страхування України з тимчасової втрати працездатності, Фонд України соціального захисту інвалідів тощо.

У сукупності податкові та неподаткові надходження складають поточні доходи. Поточні доходи та доходи від операцій з капіталом складають сукупні доходи.

Доходи місцевих бюджетів зараховуються до загального або спеціального фондів відповідно до вимог ст.13 Бюджетного кодексу України та закону України про державний бюджет на відповідний рік [36].

Складовими частинами спеціального фонду бюджету є доходи, які мають цільове спрямування. Наприклад, екологічний податок спрямовано на розвиток фонду охорони навколишнього природного середовища.

Також до нього відносяться:

- 25% екологічного податку до міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад;
- цільові та добровільні внески підприємств, установ, організацій і громадян до місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища;
- субвенції, що надаються з інших бюджетів за рахунок конкретно визначених надходжень спеціального фонду таких бюджетів.
- власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок відповідного місцевого бюджету.

Власні надходження бюджетних установ поділяються на дві групи.

Перша група – надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно законодавства (плата за послуги з їх основної діяльності, плата за оренду майна бюджетних установ, від реалізації майна).

Друга група – інші джерела власних надходжень бюджетних установ (благодійні внески, гранти та дарунки, кошти, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб для виконання цільових заходів) [36].

До доходів загального фонду бюджетів міст республіканського АР Крим та обласного значення, міст Києва та Севастополя, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад належать:

- 60% податку на доходи фізичних осіб (крім податку на доходи фізичних осіб оподаткування доходів, нарахованих у вигляді процентів на поточний або депозитний банківський рахунок), що сплачується згідно з Податковим кодексом України на відповідній території (крім території міст Києва та Севастополя);
- 50% рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;

- 50% рентної плати за спеціальне використання води (крім рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя користувачами води за місцем її забору;

- 25% рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;

- плата за використання інших природних ресурсів, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя.

Також державні мита, акцизні податки, податки на прибуток підприємств, податок на майно, збори та плата за ліцензії, рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення, кошти від реалізації майна, плата за надання адміністративних послуг, інші доходи, що підлягають зарахуванню до бюджетів об'єднаних територіальних громад [36].

Доходи міського бюджету групуються за класифікаційними ознаками: доходи від власності й підприємницької діяльності, адміністративні збори і платежі, доходи від некомерційного й побічного продажу, інші неподаткові надходження згідно із класифікацією доходів, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11 «Про бюджетну класифікацію» [35]. Тобто окремі групи доходів складаються зі статей доходів, які об'єднують конкретні види доходів за джерелами та способами їх отримання.

Важливу роль у формуванні бюджетної політики і організації бюджетного процесу займає міжбюджетне регулювання, метою якого є перерозподіл фінансових ресурсів між бюджетами для забезпечення відповідності повноважень на здійснення видатків, закріплених

законодавчими актами за відповідними бюджетами та фінансових ресурсів, які мають забезпечувати їх виконання.

Однією із форм реалізації засад міжбюджетного регулювання є міжбюджетні трансферти.

Міжбюджетні трансферти – це кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого [37]. Перелік міжбюджетних трансфертів, які можуть передбачатися у державному бюджеті для місцевих бюджетів, визначено ст. 97 Бюджетного кодексу України.

Обсяги міжбюджетних трансфертів щорічно затверджуються законом про державний бюджет і надаються місцевим бюджетам, які мають взаємовідносини з державним бюджетом – обласні бюджети, бюджети міст обласного значення, бюджети об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, районні бюджети.

Міжбюджетні трансферти поділяються на:

- дотацію вирівнювання;
- субвенції;
- кошти, що передаються до державного бюджету та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів;
- додаткові дотації.

У БКУ визначено види міжбюджетних трансфертів для місцевих бюджетів України. Міжбюджетні трансферти в Україні є основною формою реалізації міжбюджетних відносин і спрямовані на збалансування та вирівнювання фінансової спроможності відповідних бюджетів. Функціональна спрямованість кожного виду міжбюджетних трансфертів визначається цільовим та адресним спрямуванням коштів з одного бюджету до іншого.

Такий поділ передбачає:

- дотацію вирівнювання – міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;

- субвенції – міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції (наприклад: медична субвенція, освітня, соціального захисту);
- кошти, що передаються до державного бюджету та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів;
- додаткові дотації – міжбюджетні трансферти на вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів; на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, унаслідок надання пільг, встановлених державою; інші додаткові дотації.

З досвіду практики дотація є ефективним методом бюджетного регулювання, який визначає річну фіксовану суму коштів, що виділена з бюджету вищого рівня на безповоротній основі для збалансування бюджету 30 нижчого рівня у випадках перевищення його видатків над доходами і терміном на 1 рік.

Система нецільових міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам спрямовується на вирівнювання бюджетної забезпеченості бюджетів місцевого самоврядування.

Трансферти можуть передаватися між бюджетами самоврядування на договірній основі, на підставі рішення органів місцевої влади. У цьому випадку місцеві ради можуть передбачати у відповідних бюджетах види міжбюджетних трансфертів, що визначені ч. 2 ст. 101 БК [36].

У разі, якщо місто чи район мають перевищення доходів над плановими видатками, здійснюється трансферт (вилучення) до державного бюджету, обсяг якого визначається за допомогою тієї самої формули, що застосовується для обрахунку міжбюджетних трансфертів.

Позитивним аспектом впровадженої бюджетної децентралізації є визначення нового механізму бюджетного регулювання та вирівнювання, який полягає у вирівнюванні податкоспроможності місцевих бюджетів замість системи балансування. Механізм розрахунку базової дотації залежить

від індексу податкоспроможності території, який визначається як відношення обсягу надходжень відповідного податку (ПДФО та податку на прибуток) на одного жителя до середнього значення по Україні. Якщо зазначений індекс території перевищує значення 1,1, то 50% обсягу перевищення спрямовується до державного бюджету у вигляді реверсної дотації, а 50% залишається у розпорядженні місцевої ради. Якщо даний показник менше 0,9, то базова дотація відповідному місцевому бюджету надається в обсязі 80%, але не до середнього по країні рівня, а лише до 0,9 цього показника. Якщо індекс податкоспроможності території знаходиться в межах 0,9-1,1, то місцевий бюджет не отримує дотації, але з нього і не вилучають кошти до державного бюджету.

Провівши аналіз структури місцевих бюджетів, можна стверджувати, що реформа міжбюджетних відносин кардинально змінює перерозподіл фінансових потоків між центром та місцями. Найголовнішим доказом на користь проведення децентралізації доходів Україні стала тенденція зростання надходжень до місцевих бюджетів.

1.3 Аналіз реалізації реформи децентралізації в Запорізькій області та досвіду формування бюджетів територіальних громад у країнах ЄС

Кожен мешканець села чи міста має право на сучасну медицину й освіту, доступні та якісні адміністративні, комунальні, соціальні послуги, гарні дороги, чисті й освітлені вулиці. Але люди можуть впливати на якість цих послуг лише тоді, коли відповідальні за їх надання знаходяться близько. Найближчою до людей владою є органи місцевого самоврядування: сільські, селищні міські ради та їхні виконкоми. Отже саме вони повинні мати широкі повноваження і достатньо коштів, щоб бути спроможними вирішувати усі місцеві питання і нести за це відповідальність.

Для цього в Україні відбувається *децентралізація* – передача повноважень та фінансів від державної влади якнайближче до людей – органам місцевого самоврядування [37].

Реформа триває з 2014 року і з результатами першого етапу децентралізації (2014-2018 рр.) ознайомимося нижче.

Державна політика України у сфері місцевого самоврядування спирається на інтереси жителів територіальних громад і передбачає децентралізацію влади – тобто передачу від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування значної частини повноважень, ресурсів та відповідальності. В основу цієї політики закладено положення Європейської хартії місцевого самоврядування [38] та найкращі світові стандарти суспільних відносин у цій сфері.

Законодавче підґрунтя для докорінної зміни системи влади та її територіальної основи на всіх рівнях почало формуватися у 2014 році.

У квітні 2014 року Уряд схвалив основний концептуальний документ – Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади [39]. Після цього був затверджений План заходів щодо її реалізації, які дали старт реформі.

Для реалізації положень Концепції та завдань Плану заходів, необхідно було в першу чергу ввести відповідні зміни до Конституції України, а також сформувавши пакет нового законодавства.

Зміни до Конституції перш за все мали вирішити питання утворення виконавчих органів обласних та районних рад, реорганізації місцевих державних адміністрацій в органи контролю-наглядового типу, дати чітке визначення адміністративно-територіальної одиниці – громади.

Зусиллями вітчизняних фахівців, практиків, науковців, експертів проєкт змін до Конституції був розроблений та переданий на широке публічне обговорення. Запропоновані зміни підтримало суспільство та високо оцінила Венеційська Комісія.

На жаль, політичні обставини не дозволили Верховній Раді України прийняти подані Президентом України зміни до Конституції щодо децентралізації.

Тому Уряд з 2014 року розпочав реформу в межах чинної Конституції.

За цей час вже сформований і діє основний пакет нового законодавства, впроваджуються першочергові законодавчі ініціативи. Мова йде про:

- Закони про внесення змін до Бюджетного [32] та Податкового [33] кодексів України. Завдяки цим змінам відбулася фінансова децентралізація: місцеві бюджети за останні роки зросли на 165,4 млрд грн.: з 68,6 млрд в 2014 до 234 млрд грн. в 2018 році;

- Закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [29] дав змогу почати формувати спроможний базовий рівень місцевого самоврядування. З 2015 по 2019 роки в Україні створено 1031 об'єднаних територіальних громад (ОТГ) (Додаток А). До складу цих ОТГ увійшли більше 4000 колишніх місцевих рад, 9 млн людей проживають в ОТГ. Такі темпи міжмуніципальної консолідації міжнародні експерти називають дуже високими.

Закон також запровадив інститут старост в ОТГ [40], які представляють інтереси сільських мешканців в раді громади. В селах ОТГ працюють вже 786 старост, ще майже 1,7 тисяч осіб виконують обов'язки старост.

У 2018 році об'єднані громади отримали у комунальну власність майже 1,5 млн га земель сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів.

- Закон «Про співробітництво територіальних громад» [41]. Створив механізм вирішення спільних проблем громад: утилізація та переробка сміття, розвиток спільної інфраструктури тощо. На кінець 2018 року реалізується вже 325 договорів про співробітництво. Цим механізмом скористалися 975 громад;

- Закон «Про засади державної регіональної політики» [42]. Державна підтримка регіонального розвитку та розвитку інфраструктури

громад за час реформи зросла у 39 разів: з 0,5 млрд в 2014 до 19,37 млрд грн. у 2018 році. За рахунок цієї підтримки в регіонах та громадах реалізовано у 2015-2018 роках більше 10 тисяч проєктів;

– пакет законів щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг. Це дозволило делегувати органам місцевого самоврядування відповідного рівня повноваження з надання базових адміністративних послуг: реєстрацію місця проживання, видачу паспортних документів, державну реєстрацію юридичних та фізичних осіб, підприємців, об'єднань громадян, реєстрацію актів цивільного стану, речових прав, вирішення земельних питань тощо.

Нова законодавча база значно посилила мотивацію до міжмуніципальної консолідації в країні, створила належні правові умови та механізми для формування спроможних територіальних громад сіл, селищ, міст, які об'єднують свої зусилля у вирішенні нагальних проблем. Також вже виправдала себе нова модель фінансового забезпечення місцевих бюджетів, які отримали певну автономію і незалежність від центрального бюджету.

Успіхи реформи на першому етапі свідчать, що Україна обрала правильний шлях і треба рухатися ним далі.

Другий етап децентралізації розпочався в 2019 році тим, що Уряд визначив підтримку реформи децентралізації в Україні одним з пріоритетних завдань, що сприятиме розвитку місцевого самоуправління і економічного розвитку країни в цілому [43]. 2019 рік став ключовим у питанні формування базового рівня місцевого самоврядування: до кінця року більшість існуючих малочисельних місцевих рад об'єдналися, а отже стали спроможними перебрати на себе більшість повноважень, належним чином використовувати ресурси і нести відповідальність за свої дії чи бездіяльність перед людьми та державою. Це створило стійке підґрунтя для наступних кроків реформи місцевого самоврядування, а також сприяло прискоренню реформ у сфері охорони здоров'я, освіти, культури, соціальних послуг, енергоефективності та інших секторах.

23 січня 2019 року Кабінет Міністрів України ініціював перехід до нового етапу реформи децентралізації, який передбачає закріплення вже набутих успіхів і формування спроможних громад, зміну територіального устрою на рівні районів та громад, чітке розмежування повноважень та функцій контролю різних рівнів управління, а також розвиток форм місцевої демократії.

Основні завдання, які необхідно вирішити для подальшого просування реформи та її завершення:

- затвердження нової територіальної основи для діяльності органів влади на рівні громад та районів;
- передача (децентралізація) повноважень виконавчої влади органам місцевого самоврядування та їх розмежування між рівнями і органами за принципом субсидіарності;
- створення належної ресурсної бази для здійснення повноважень місцевого самоврядування;
- формування ефективної системи служби в органах місцевого самоврядування та органах виконавчої влади;
- упорядкування системи державного контролю та нагляду за законністю діяльності ОМС;
- розвиток форми прямого народовладдя: виборів, референдумів;
- удосконалення механізму координації діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади.

Наступним кроком має бути внесення зміни до Конституції щодо децентралізації.

Необхідним є також розробка та прийняття ряду важливих законів:

- про засади адміністративно-територіального устрою України. В рамках чинної Конституції визначає засади, на яких має ґрунтуватися адміністративно-територіальний устрій України, види населених пунктів, систему адміністративно-територіальних одиниць, повноваження органів

державної влади та органів місцевого самоврядування з питань адміністративно-територіального устрою, порядок утворення, ліквідації, встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних одиниць та населених пунктів, ведення Державного реєстру адміністративно-територіальних одиниць та населених пунктів України;

– про внесення змін до закону «Про регулювання містобудівної діяльності». Усуне існуючі недоліки регулювання містобудівної діяльності, унеможливить нецільове використання та розподіл земель;

– про службу в органах місцевого самоврядування (нова редакція). Забезпечить рівний доступ до служби в органах місцевого самоврядування, підвищить престижність служби в ОМС, мотивацію місцевих службовців до розвитку громад та власного розвитку;

– щодо державного нагляду за законністю рішень органів місцевого самоврядування;

– про місцевий референдум;

– оновлення законів про місцеві вибори, про місцеве самоврядування, про місцеві державні адміністрації тощо.

У результаті чергові місцеві вибори восени 2020 року мають пройти на новій територіальній основі районів та громад. Повноваження між рівнями управління повинні бути розмежовані за принципом субсидіарності. Мешканці громад мають бути забезпечені механізмами та інструментами впливу на місцеву владу та участі у прийнятті рішень.

У Запорізькій області активно впроваджуються реформа децентралізації, адміністративно-територіальна реформа, що впливає на рівень фінансової спроможності адміністративно територіальних одиниць, зміні відносин між державним та місцевими бюджетами.

До початку реформи децентралізації на території Запорізької області існувало 20 районів, 950 населених пунктів, 5 міст обласного значення та 299 місцевих рад, з них: сільських – 263, селищних – 22, міських – 14 [43].

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р було схвалено Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [39]. На виконання зазначеного розпорядження Уряду Запорізькою обласною державною адміністрацією було розроблено Перспективний план формування територій громад Запорізької області.

Перспективний план формування територій громад Запорізької області було схвалено рішенням Запорізької обласної ради № 1 від 07.07.2015 та затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України № 938-р від 16.09.2015 (в який в подальшому вносилися зміни).

Перспективним планом охоплено 100% території області та запроєктовано створення 77 спроможних територіальних громад, з урахуванням міст обласного значення.

Станом на початок 2019 р. на території Запорізької області існувало 20 районів, 5 міст обласного значення (у тому числі 1 об'єднана територіальна громада) та 183 місцевих рад, з них: сільських – 147, селищних – 22, міських – 14, у тому числі 44 місцеві ради об'єднаних територіальних громад (сільських – 30, селищних – 9, міських – 5); 52 об'єднані територіальні громади [43].

У січні – травні 2019 року створено 3 об'єднані територіальні громади, в які об'єдналися 8 місцевих рад (Тернуватська селищна об'єднана територіальна громада Новомиколаївського району, Новенська сільська об'єднана територіальна громада Мелітопольського району, Семенівська сільська об'єднана територіальна громада Мелітопольського району).

Станом на кінець травня 2019 року на території Запорізької області існує 20 районів, 5 міст обласного значення, 950 населених пунктів та 178 місцевих рад, з них: сільських – 147, селищних – 22, міських – 14, у тому числі 44 місцеві ради об'єднаних територіальних громад (сільських – 30, селищних – 9, міських – 5); 55 об'єднаних територіальних громад, в які об'єдналися 198 місцевих рад, що становить 66,22% від загальної кількості

територіальних громад області станом на 01.01.2015 року. На території області залишилася 101 місцева рада, яка не увійшла до жодної об'єднаної територіальної громади. Таким чином, у порівнянні з 2014 роком, у 2019 році кількість місцевих рад, що не об'єдналися становить 33,8%.

Із 20 районів 4 райони Запорізької області повністю покриті об'єднаними територіальними громадами (Більмацький, Великобілозерський, Орхівський, Чернігівський), із них 2 – мають формат «1 район – 1 громада» (Великобілозерський та Чернігівський), в 10 районах – площа покриття територіальними громадами районів складає 50-99%, в 6 районах – 1-49% [43].

Аналіз фінансової спроможності Запорізької області в контексті формування доходів Державного бюджету показав, що у 2018 рр. відбулося зростання надходжень з Запорізької області до державного бюджету порівняно з 2017 р., зокрема у 2018 році надійшло 1222,2 млн грн. доходів, а без урахування сум бюджетного відшкодування податку на додану вартість – 26306,6 млн грн. (рис. 1.3).

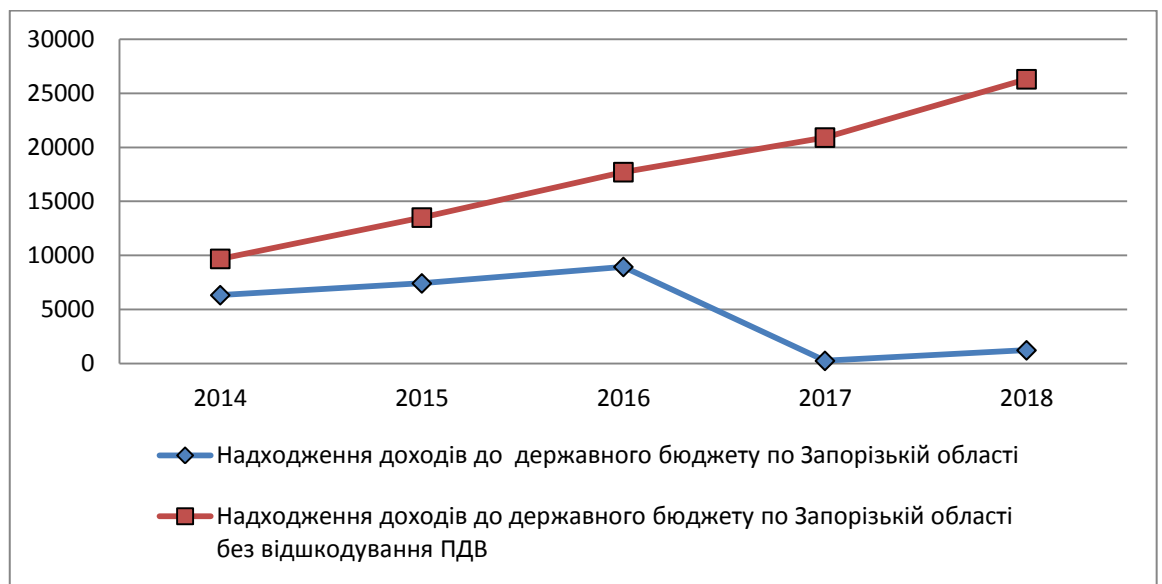

Рисунок 1.3 – Надходженні до державного бюджету України по Запорізькій області

Реалізація реформи бюджетної децентралізації в напрямку зміцнення фінансової бази місцевих бюджетів суттєво вплинула на доходну частину місцевих бюджетів України [44]. За період 2014-2018 рр. доходи місцевих бюджетів з урахуванням трансфертів Запорізької області зросли у 3,3 рази (для порівняння в Україні 3,0 рази). Доходи місцевих бюджетів без урахування трансфертів Запорізької області зросли у 2,7 рази (для порівняння в Україні 2,6 рази).

У 2018 році до загального та спеціального фондів місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) надійшло 31038,7 млн грн. (з них 28759,8 млн грн. загального фонду та 2278,9 млн грн. спеціального фонду), що на 35,5%, більше за відповідний показник минулого року (зростання по Україні 41,8%). Без урахування міжбюджетних трансфертів надійшло 12507,2 млн. грн. (з них 11071,1 млн грн. загального фонду та 1436,1 млн грн. спеціального фонду), що на 14,9%, більше, ніж у 2017 році (зростання по Україні –14,8%) (рис. 1.4).

Рисунок 1.4 – Динаміка доходів місцевих бюджетів Запорізької області 2014-2018рр.

Доходи загального фонду місцевих бюджетів Запорізької області складають майже 90% в обсязі надходження доходів місцевих бюджетів області (без урахування трансфертів). Позитивною тенденцією стало зниження частки трансфертів у доходах місцевих бюджетів Запорізької області з 54,8% у 2015 році до 39,4% у 2018 році (середня по Україні у 2018 р. – 40,6%). В структурі трансфертів Запорізької області, як і України в цілому, відбулось значне зростання частки субвенцій та скорочення частки дотацій з державного бюджету.

У 2018 р. обсяг доходів місцевих бюджетів Запорізької області без урахування міжбюджетних трансфертів на одну особу склав 7355,20 грн., що у 2,8 рази більше ніж у 2014 р. (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Доходи та видатки місцевих бюджетів на одну особу у 2014, 2018рр.

Області	2014р.				2018р.			
	Податкові надходження на одну особу	Доход и без трансфертів на одну особу	Видатки на одну особу	Трансферти на одну особу	Податкові надходження на одну особу	Доходи без трансфертів на одну особу	Видатки на одну особу	Трансферти на одну особу
Україна	1922,50	2225,60	5222,80	2875,00	5548,40	6286,90	13614,50	7132,90
Дніпропетровськ	3074,70	3350,20	5343,30	2079,40	7800,40	8684,00	16091,40	6856,30
Донецька	2045,20	2221,90	3751,70	1943,00	2702,20	3127,00	6787,00	3268,60
Запорізька	2338,90	2619,90	5049,20	2476,00	6671,60	7355,20	15256,30	7194,60

Продовження таблиці 1.1

	2014р.				2018р.			
	Податкові надходження на одну особу	Доход и без трансфертів на одну особу	Видатки на одну особу	Трансфери на одну особу	Податкові надходження на одну особу	Доходи без трансфертів на одну особу	Видатки на одну особу	Трансфери на одну особу
Харківська	2127,10	2399,50	5206,70	2760,40	6241,30	6826,60	13522,80	6828,50
Херсонська	1367,00	1703,80	5192,00	3520,10	4294,00	5017,90	12985,50	7996,80

Рівень податкових надходжень є важливим індикатором соціально-економічного розвитку територій, що відображає ступінь розвитку підприємництва. Частка податкових надходжень в доходах місцевих бюджетів без урахування трансфертів Запорізької області у 2018 році становила 90,7% (в Україні 88,2%). Податкові надходження до місцевих бюджетів Запорізької області на одного мешканця у 2018 році становили 6671 грн., що перевищує середнє значення цього показника в Україні та найближчих по сусідству областях, окрім Дніпропетровської.

В структурі податкових надходжень місцевих бюджетів області у 2018 році основну частку становлять податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) 58,8%, єдиний податок – 10,7%, податок на майно – 14,2% (табл. 1.2). На мобілізацію надходжень від ПДФО мають істотний вплив такі чинники як: фінансові результати суб'єктів господарської діяльності, зареєстрованих/розташованих на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці; рівень тіньового сектору економіки; кількість суб'єктів бюджетної сфери. Позитивною тенденцією є зростання частки ПДФО, що надходить до місцевих бюджетів від суб'єктів реальної економіки, а не бюджетної сфери. В цілому за період 2014-2018 рр. надходження ПДФО

до місцевих бюджетів Запорізької області зросли у 2,6 рази та склали у 2018 році 6665 млн грн. (для порівняння Дніпропетровська – 14 233 млн грн., Донецька – 7589 млн грн., Харківська – 9775 млн грн., Херсонська – 2657 млн грн.).

Таблиця 1.2 – Структура податкових надходжень місцевих бюджетів у 2018р.

	Україна	Дніпропетровська	Донецька	Харківська	Херсонська	Запорізька
ПДФО	59,40	57,10		59,00	59,90	58,80
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	2,10	3,10	1,70	5,20	0,80	2,00
Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів	2,50	2,00	1,90	2,30	3,40	2,20
Податок на майно	13,40	16,40	8,90	13,20	13,40	14,20
Єдиний податок	12,70	9,40	7,50	15,10	16,20	10,70
Екологічний податок	0,90	1,60	4,50	0,60	0,20	1,80
Інші податкові надходження	8,90	10,50	7,80	4,70	6,10	10,40

За підсумками 2018 року податкова спроможність місцевих бюджетів Запорізької області була вищою, ніж середня в Україні. У 14-ти (24,5%) місцевих бюджетів індекс податкоспроможності вищий 1,1, тобто бюджети з реверсною дотацією, ще 14 (24,5%) – місцевих бюджетів не підлягають вирівнюванню та 28 (51%) місцевих бюджетів з індексом податкоспроможності нижчим 0,9, тобто бюджети потребують базової дотації. В області лише 6 місцевих бюджетів з критичним рівнем податкоспроможності нижче 0,5 (Додаток Б).

Особливістю розвитку Запорізької області в умовах реформи адміністративно-фінансової децентралізації є позитивна тенденція формування ОТГ з високим рівнем податкоспроможності та високим фінансово-економічним потенціалом розвитку.

Важливе значення для розвитку області відіграє обсяг доходів бюджету розвитку місцевих бюджетів. Через бюджет розвитку адміністративно-територіальні одиниці реалізують проекти соціально-економічного розвитку, що іноді мають інвестиційне та інноваційне спрямування. Надходження до бюджету розвитку (з урахуванням коштів, одержаних від загального фонду бюджету) Запорізької області у 2018 році склали 2168,8 млн грн., що на 2,1% менше попереднього року та більше як у 3 рази показника 2015 року. Відповідно зросла частка доходів бюджету розвитку у загальній структурі доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів) з 12,6% у 2015 році до 17,3% у 2018 році (рис. 1.5).

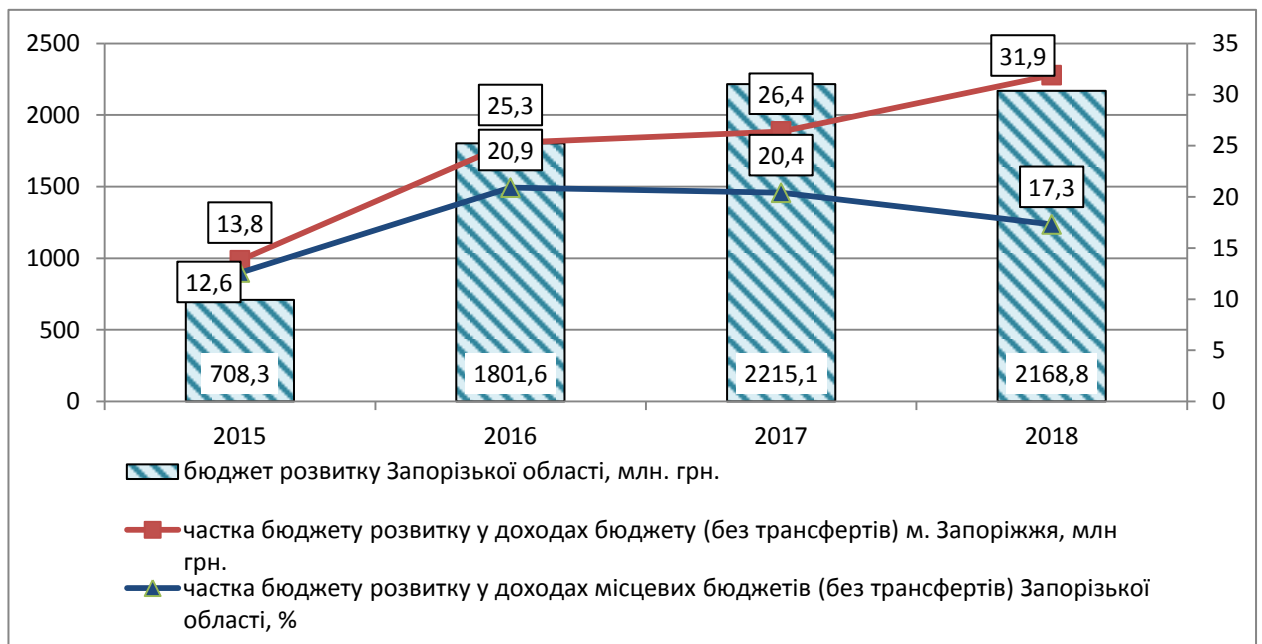

Рисунок 1.5 – Динаміка доходів бюджету розвитку місцевих бюджетів Запорізької області 2015-2018 рр.

Однак у 2018 році доходи бюджету розвитку місцевих бюджетів Запорізької області на одну особу склали 1276,6 грн., що на 441,5 грн. Менше

середнього по країні (1718,1 грн.). Впродовж останніх років спостерігалася негативна тенденція зниження темпів зростання доходів бюджету розвитку місцевих бюджетів Запорізької області (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Динаміка доходів бюджету розвитку місцевих бюджетів 2015-2018 рр.

Області	бюджет розвитку, млн грн. (по рокам)				бюджет розвитку на одну особу (по рокам)				темпи зростання бюджету розвитку (по рокам)		
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Україна	23384,5	46077,9	58619,8	72006,8	544,7	1082,0	1383,0	1718,1	197,0	127,2	122,8
Дніпр.	2210,2	5299,1	6254,4	7939,1	674,6	1640,4	1935,7	2484,8	239,8	118,0	126,9
Дон.	1313,7	1893,9	2320,8	3867,6	305,7	446,2	552,5	933,2	144,2	122,5	166,6
Запор.	708,9	1801,6	2215,2	2168,8	401,5	1036,7	1286,7	1276,6	254,4	123,0	97,9
Хар.	1846,7	3401,0	4649,9	5610,4	676,1	1259,1	1726,0	2111,9	184,2	136,7	120,7
Херс.	267,3	665,7	710,1	1139,5	250,3	630,6	678,2	1102,6	249,0	106,7	160,5

Основним джерелом наповнення бюджету розвитку області у 2018 р. стали кошти, одержані із загального фонду бюджету – 97,3% загального обсягу надходжень бюджету розвитку. Іншими джерелами доходів були надходження від продажу землі (1,3%), кошти отримані від відчуження майна, що знаходиться у комунальній власності (0,64%), інші надходження 0,7% (рис. 1.6).

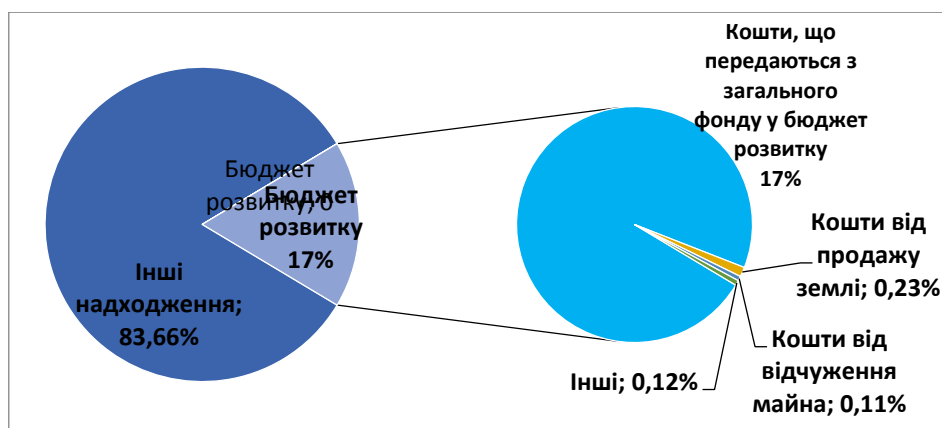

Рисунок 1.6 – Частка доходів бюджету розвитку в доходах місцевих бюджетів (без трансфертів) Запорізької області 2018р.

В період 2014-2018 рр. видатки місцевих бюджетів Запорізької області зросли з 8966,4 млн грн. до 25942,3 млн грн., або у 2,9 рази (для порівняння по Україні 2,5 рази). За обсягом видатків на одну особу, що у 2018 р. становив 15256,2 грн. Запорізька область поступається лише Дніпропетровській області.

Отже, Запорізька область має достатній фінансово-економічний потенціал розвитку, що проявляється у стабільному зростанні доходів місцевих бюджетів та зниженні частки трансфертів з державного бюджету. В області активно формуються об'єднані територіальні громад, більшість з яких з високою фінансовою спроможністю. Однак, не зважаючи на скорочення частки видатків соціальної сфери, в області знижуються темпи зростання частки доходів бюджету розвитку у доходах місцевих доходах.

Для розуміння напрямку реформування української бюджетної системи доречними видаються аналіз та пристосування зарубіжного досвіду щодо механізмів функціонування місцевих бюджетів. Особлива увага приділяється процесам фінансової децентралізації з точки зору багаторічного досвіду реалізації в європейських країнах.

Характерною рисою розвитку бюджетних відносин у переважній більшості країн світу стало посилення фінансової самостійності територіальних громад.

У країнах Європи рівень залучення мешканців територіальних громад до процесів обговорення формування і виконання системи місцевих бюджетів є визначальною характеристикою. А також це стосується відповідності обсягу і спектру послуг, що надаються публічними установами, динамічній структурі громадських запитів і потреб. У країнах з розвиненими і трансформаційними економіками широко застосовується громадське (партисипативне) бюджетування: бюджети участі формуються з 1990 рр. у Італії, Великобританії, Німеччині, Франції, а із розширенням фіскальної автономії також в країнах Центральної та Східної Європи, зокрема Польщі, Чехії, Словаччині, Хорватії тощо.

За визначенням ООН, громадський бюджет або бюджет участі є спеціальним механізмом, завдяки якому мешканці адміністративної одиниці безпосередньо вирішують або суттєво впливають на процес прийняття рішень щодо способу використання фінансових ресурсів відповідного територіального утворення [12].

У країнах Європи кожен бюджет самостійний і відокремлений від інших, причому бюджети адміністративних одиниць нижчого рівня не включені до бюджетів адміністративних одиниць вищого рівня [44]. Наприклад, власні доходи місцевих бюджетів складають у Швеції та Швейцарії понад 70%, в Іспанії – 50%, у Норвегії – 56% доходів місцевих бюджетів. Це свідчить про те, що власні доходи є основним джерелом надходжень до місцевих бюджетів унітарних європейських країн.

У таких країнах, як Греція, Південна Корея, Туреччина місцеві бюджети формують свої доходи виключно за рахунок податкових надходжень і не використовують трансфертів. У країнах з розвиненою економікою значну роль відіграють майнові податки, а саме: податки на нерухоме майно фізичних та юридичних осіб та податок на землю. Наприклад, частка майнових податків у структурі податкових надходжень місцевих бюджетів становить від 30-40% у Франції та Іспанії, до 99,5% у Великобританії.

Місцеві органи влади у розвинутих країнах мають право надавати пільги для сплати податків, що надходять у місцеві бюджети. Створюючи особливі чи пільгові режими оподаткування, місцева влада залучає додаткові інвестиції, сприяє новому будівництву, розвитку зовнішньоекономічних зв'язків. Причому, досвід різних країн показує, що чим менш розвинута та чи інша територія, тим більші пільги надають їй органи влади з метою подолання відставання [46].

Реформування місцевого самоврядування у Німеччині ще у середині 1960-х років було розпочато із роботи експертної комісії, що мала вирішити наступні завдання – обґрунтувати функції місцевих органів влади у сучасному суспільстві та розміри територіальних громад для їх ефективного виконання (за площею та кількістю населення). Комісія розробила дві моделі таких громад, одна – для сільських громад (кількість населення 8 тис. чол., мінімальна – 5 тис.), друга – для районів із високою щільністю населення, де оптимальна кількість жителів громади становила 30 тис., а на місцеві органи влади покладалося виконання додаткових функцій [47].

У федеративних державах (Німеччина, США, Швейцарія та ін.) децентралізація полягає у поєднанні зовнішньої цілісності з внутрішньою різноманітністю на рівні місцевого самоврядування (штати, землі, кантони та ін. з внутрішньою диференціацією форм і розмаїттям у системах управління), а розподіл функцій і компетенцій між федеральним урядом і місцевими структурами є суттєвим елементом у системі поділу та балансу влади. В унітарних державах (Франція, Швеція, Японія та ін.) децентралізація втілюється шляхом встановлення кількох адміністративних рівнів: у Швеції таких рівнів три – держава, ленди, комуни; у Франції – чотири – держава, регіони, департаменти, комуни [48].

Фінансування місцевого самоврядування стало важливою перешкодою при реформуванні цієї сфери у європейських країнах. Наприклад, в Угорщині держава забезпечує близько 50% дохідної частини місцевих бюджетів, а їхні власні доходи не перевищують однієї третини. Місцева влада стверджує, що

обсяг власних доходів для них недостатній. Місцевих податків в угорців чотири. Головний – податок з обороту, який сплачують розміщені на території громади підприємства. В середньому він дає 16% сукупного доходу громад, але там, де працюють великі підприємства, цей податок може забезпечувати 30-40% потреб місцевого бюджету.

Українська концепція реформи децентралізації за формою дуже схожа з польською. Далі ознайомимося з досвідом Польщі [28, 49], яка успішно реалізувала реформу децентралізації. Ця адміністративна реформа мала два етапи: перший розпочався у 1990 році, коли на рівні комуни було відновлено самоуправління, а другий відбувся у 1999 році, коли було встановлено чинну трирівневу систему: громади (гміни), округи (повіти) та регіони (воєводства). Протягом останніх двох десятиліть територіальний устрій більшою мірою залишався стабільним, але йшов процес консолідації громад.

Базовою одиницею у країні є гміна – місто, містечко чи кілька сіл, аналогом нашого району є повіт. Великі міста такі як Варшава прирівнюються у правах з повітом і окремі райони в таких містах є окремими гмінами. Повіти об'єднані в воєводства. Більшість коштів, зібраних на території гміни у вигляді місцевих податків (податок на нерухомість, земельний та екологічний збори), там і залишаються.

Самостійність гміни виходить дуже значна: 20% бюджету – це власні доходи, 30% – надходження від податку на доходи фізичних осіб, 35% – дотації (без зазначення цільового призначення) і 15% – субвенції (на конкретне завдання, за яке потрібно відзвітувати). Але це не означає, що громади цілком утримують себе самі, оскільки дуже важливим фактором залишаються субвенції з бюджету ЄС [50].

Зупинимося на головних рисах рамкової політики Польщі щодо інвестування на субнаціональному рівні [51]. Органи влади на місцях мають значну автономію щодо стратегії та функціонування при формуванні та реалізації політики місцевого розвитку. Органи врядування місцевого й регіонального рівня відіграють важливу роль у стимулюванні інвестицій, а

регіони є головними сторонами для виділення коштів розвитку з центрального рівня врядування ЄС. Частка державних коштів, призначених на інвестування на субнаціональному рівні, значно відрізняється за регіонами, – в межах 28%-56%, – і менш розвинені регіони отримують більші обсяги державних інвестицій. Майже в усіх регіонах приватні інвестиції становлять більшу частку загального обсягу інвестиційних видатків. Важливу роль відіграють і кошти ЄС – це майже половина обсягу інвестування на субнаціональному рівні. Проте, слабкою стороною чинної системи є обмежена бюджетна автономія органів врядування на субнаціональному рівні, і центральні органи влади були значною мірою неефективними в децентралізації контролю над фінансовими ресурсами.

Чинна законодавча база націлена на забезпечення співробітництва та узгодженості дій на всіх рівнях врядування у сполученні із значною автономією в сфері стратегічного планування на місцевому рівні, що підтримує відсутність ієрархії у співробітництві з органами влади центрального рівня. Незалежно від того, що весь процес базується на контрактних відносинах, це не усуває природний дисбаланс владних повноважень між органами центрального і місцевого врядування, зокрема, коли центральні органи влади зберігають право регулювати, формувати законодавство та виділяти кошти. Територіальні контракти та регіональні стратегії розвитку є головними інструментами реалізації політики на регіональному рівні. Територіальні контракти – це договори, укладені між органами влади центрального рівня та регіональними органами врядування, в яких зазначені довгострокові цілі та пріоритети інвестування при співфінансуванні з коштів ЄС, з Державного бюджету та з регіональних бюджетів. Стратегії регіонального розвитку – це стратегічні документи, ухвалені Радою воєводства, що конкретизують довгострокові цілі регіонального розвитку, пріоритетні проекти та виділення фінансів. Стратегії сполучені із програмами діяльності, що дозволяє виділяти фінансування згідно визначених пріоритетів. На місцевому рівні головними інструментами

політики є стратегії місцевого розвитку та багаторічні фінансові плани. Стратегії місцевого розвитку визначають важливі місцеві проблеми та пріоритети розвитку, включно з пріоритетними напрямками державних інвестицій. Не існує законодавчої вимоги формувати стратегії місцевого розвитку, але більшість громад і повітів ухвалили свою стратегію, бо стратегія є важливим інструментом при виділенні структурних фондів ЄС. Багаторічні фінансові плани визначають планові показники доходів, видатків та інвестицій на чотирирічний період. Наявність багаторічних фінансових планів дозволяє виконавчим органам влади брати на себе довгострокові фінансові зобов'язання.

Як і в інших країнах, органи врядування субнаціонального рівня в Польщі мають три головні джерела доходів: доходи з власних джерел: ПДФО (місцеві органи влади отримують майже 50% загального обсягу ПДФО); податок на прибуток підприємства (20%); визначені національним законодавством місцеві податки; доходи від економічної діяльності (наприклад, оплата користування); а також податок на нерухомість; блочні дотації, головним чином, на фінансування освіти; також надають компенсаційні дотації для цілей спів-фінансування системи соціального забезпечення і дотації вирівнювання менш розвиненим регіонам; реалізація конкретних проектів на субнаціональному рівні фінансується центральними органами влади та ЄС через цільові трансферти. Структура цих трьох джерел є іншою, в залежності від рівня врядування. У гмін/громад найбільша загальна сума бюджету, і вони більшою мірою сформовані за рахунок власних доходів. Воєводства/регіони отримують найменшу частку із всієї суми бюджету, а округи/повіти більшою мірою залежать від трансфертів. Бюджетна децентралізація обмежена рівнем громад/комун.

На місцевому рівні стягують низку місцевих зборів і податків: податок на нерухомість, транспортний збір, туристичний збір, збір за домашніх тварин, а також збір за паркування. Не так давно були введені нові місцеві податки: запроваджений у 2013 році податок на збирання відходів був спрямований на

фінансування нової системи утилізації відходів, а у 2016 році запроваджений податок на зовнішню рекламу. Для чинної системи характерні наступні проблеми:

- недостатня автономія органів врядування на місцевому й регіональному рівні для встановлення нових зборів і податків;
- нереалістичні законодавчо встановлені Урядом країни ставки оподаткування;
- відсутня можливість відповідного коригування ставок місцевих податків;
- застаріла модель податку на нерухомість, що не враховує ринкову вартість нерухомості.

У Польщі публічно-приватні партнерства (ППП) відіграють незначну роль на місцевому й регіональному рівнях. На регіональному рівні існує приблизно 15 проєктів у цьому форматі, і це переважно проєкти широкосмугових мереж, туристичної інфраструктури та охорони здоров'я. На муніципальному рівні було сформовано біля 100 PPP, головним чином у сфері утилізації відходів, паркування, громадського транспорту й охорони здоров'я. Переважний формат PPP – це концесія, що регулюється окремим законом про концесії у сфері громадських робіт і надання публічних послуг. Головні перешкоди для розвитку PPP – наявність структурних фондів ЄС, що робить формат PPP менш привабливим; нестача аналітичної спроможності; недостатня підтримка центральних органів влади й високі рівні політичного та юридичного ризиків.

В перспективі, головним проблемами можна вважати обмежену бюджетну децентралізацію; обмеження автономії органів врядування на місцях отримувати доходи; відсутність чіткої перспективи щодо фінансового інструментарію, що діятиме по закінченні чинності Рамкової фінансової політики ЄС на період 2014-2020 років; обмежене використання приватного капіталу у форматі PPP та наявність тенденцій до рецентралізації.

Подібні тенденції характерні для словацьких міст, зокрема Банської Бистриці, Братислави та Ружомберока, де розширення суспільного бюджетування в 2011-2014 рр. відбувалося із поглибленням використання сучасних медіа, зокрема онлайн-сервісів, що розширило охоплення респондентів. Наприклад, із імплементацією практики інтернет-голосування частка мешканців м. Братислави, що беруть участь в обговоренні та ухваленні публічних проєктів, зростає з 0,5% до 5,3%. Проте частка бюджету участі у муніципальному залишалася невисокою, не перевищуючи 0,3% [52].

Зіставивши досвід провадження бюджетних реформ у трьох європейських країнах з різним рівнем економічного розвитку: Фінляндії, Нідерландах та Іспанії, з'ясовано, що хоча нормативне забезпечення програмно-цільового бюджетування у Фінляндії та Іспанії впроваджено одночасно та раніше, ніж у Нідерландах, через загальну нестійкість іспанських публічних фінансів індикатори бюджетної результативності у цій країні практично не поліпшилися [53].

Проаналізувавши досвід Норвегії щодо особливостей застосування програмно-цільового методу на рівні місцевих бюджетів, визначимо, що лише 22% цільових програм, прийнятих муніципалітетами, були повністю виконані, а їх результати належним чином оцінені і враховані у подальшій прогностично-плановій діяльності, близько 40% програм призвели до раціональної алокації ресурсів, але не досягли поставленої цілі повною мірою, тоді як 43% бюджетних ініціатив навіть не знайшли документального оформлення [54].

У дослідженні для країн Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) згруповано основні сучасні проблеми програмно-цільового методу, окреслено перспективи його імплементації на рівні адміністративних утворень. До важливих проблем, вирішення яких здатне суттєво посилити ефективність бюджетної політики, віднесено:

- в Чехії та Іспанії – на локальному рівні відсутній або має низька ефективність механізм аудиту виконання цільових програм;

- в Угорщині та Ірландії – існує проблема недосконалості процедур контролю досягнення програмних цілей;
- в Італії, Швейцарії та Чехії – механізми підтвердження фінансової інформації мають недостатню якість;
- в Угорщині та Іспанії – відсутність контролю логіки побудови моделей виконання програми;
- В Бельгії та Ірландії – недостатньо критичний підхід до перегляду програм (Бельгія, Ірландія).

Попри відмінності у рівнях економічного розвитку, європейські країни характеризуються спільністю проблем щодо побудови ефективної моделі формування місцевих бюджетів, які можуть бути вирішені шляхом трансформації підходів до фіскального планування [55, 56].

У першому розділі досліджено теоретичні підходи щодо визначення сутності поняття «місцеві бюджети». Наведено трактування поняття «місцеві бюджети» вітчизняними вченими, які займаються дослідженням цієї категорії. Визначено характеристику складових структури доходів місцевих бюджетів. Охарактеризовано основні функції місцевих бюджетів: акумуляційну, розподільчу, регуляторну, облікову, стабілізаційну, контрольну та функцію забезпечення самостійності. Отже бюджет – надзвичайно складна та багатогранна категорія. Тому серед науковців відсутній єдиний підхід щодо тлумачення його змісту, ролі та місця у системі фінансових відносин.

З'ясовано роль місцевих бюджетів в сучасних умовах розвитку бюджетної системи України. Встановлено, що місцеві бюджети займають одне з центральних місць в економічній та фінансовій системі держави, а також відіграють важливу суспільну роль. Розглянуто основні ознаки та функції місцевих бюджетів. Обґрунтовано, що місцеві бюджети виступають важливим елементом системи фінансового регулювання регіону та економіки в цілому; їх збалансованість та оптимальність є однією з головних умов економічного зростання.

На прикладі Запорізької області було досліджено вплив адміністративно-фінансової децентралізації на соціально-економічний розвиток регіонів. Розглянуто питання формування та фінансування дохідної частини місцевих бюджетів за рахунок податкових та неподаткових надходжень. Проаналізовано джерела та динаміка доходів об'єднаних територіальних громад на основі останніх змін бюджетного та податкового законодавства. Акцентовано увагу на реформі фінансової децентралізації як однієї з ключових реформ, що дасть змогу побудувати сучасну систему управління державою і створить умови для розвитку громадянського суспільства.

Систематизовано та узагальнено досвід формування місцевих бюджетів у країнах Європи із розвиненими та трансформаційними економіками. Досліджено стан децентралізації їх бюджетних систем за доходами з огляду на досягнутий рівень економічного розвитку.

Таким чином досвід деяких зарубіжних країн може бути дуже корисним для України, він свідчить про те, що в цих країнах відбулась податкова реформа та є вагомі результати у цій сфері. Визначено, що характерною особливістю для всіх моделей децентралізації в країнах з розвиненими ринковими відносинами є чітке законодавче розмежування функцій і повноважень між різними рівнями управління. Узгодження рівня надання послуг відповідно до місцевих переваг може і повинно сприяти підвищенню ефективності і створенню стимулів для розвитку місцевої економіки. Тобто простежується нова якість у співвідношенні централізації і децентралізації в державному управлінні.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1 Загальна характеристика фінансових надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад Запорізької області

Станом на січень 2020 року в Запорізькій області функціонує 61 ОТГ [43], що становить 5,7% об'єднаних громад в Україні, з них: у 2015 році сформовано 6 ОТГ, з 2016 на території області функціонує ще 10 ОТГ, з 2017 – 20 ОТГ, у 2018 році – 8 громад, у 2019 – 17. Відтак 75,67% площі області та 31,0% населення охоплено об'єднаними громадами, сформованими в результаті реформування адміністративно-територіального устрою. Причиною низької частки населення в об'єднаних громадах в порівнянні з часткою охоплюваної території в області є незалучення міст у процес об'єднання. Сьогодні лише 7 ОТГ в області є міськими (12%), тобто з 14 міст до складу ОТГ входять сім. А особливістю розміщення населення в Запорізькій області є високий рівень його урбанізації: 77,3% жителів області проживають у містах і лише 22,7% – у селах та селищах (Додаток В).

На сьогодні три райони області повністю покриті об'єднаними громадами – Великобілозерський, Оріхівський та Чернігівський. При цьому, Великобілозерська та Чернігівська ОТГ повністю охоплюють площу двох районів. Дев'ять районів охоплені ОТГ більше ніж на 50,0%. У кожному з 20 районів області утворені об'єднані територіальні громади.

У таблиці 2.1 наведено загальні параметри шести об'єднаних територіальних громад, що були утворені у Запорізькій області у 2015 році – Берестівської сільської ОТГ, Веселівської селищної ОТГ, Комиш-Зорянської селищної ОТГ, Преображенської сільської ОТГ, Смирновської сільської ОТГ та Воскресенської сільської ОТГ.

Таблиця 2.1 – Загальні параметри 6-ти ОТГ Запорізької області

Код регіону	Назва ОТГ	Площа, кв. км.	Населення, мешканців	Всього надходжень до бюджетів у період 2016-вересень 2019 роки, млн. грн.	Всього власних доходів бюджетів у період 2016-вересень 2019 роки, млн. грн.	Частка власних доходів, %
501	Берестівська	498,15	4702	132,0	65,0	49,2
502	Веселівська	438,34	12809	287,4	164,4	57,2
503	Комиш-Зорянська	371,1	6372	163,1	88,3	54,1
504	Преображенська	367,17	5662	134,6	64,2	47,7
505	Смирновська	317,6	3389	108,6	64,2	59,1
506	Воскресенська	264,7	5661	144,3	69,0	47,8

Аналіз фінансової спроможності ОТГ Запорізької області здійснено за період 2018 року при врахуванні фінансових результатів функціонування 36-ти ОТГ області, сформованих у 2015-2017 рр.

Таблиця 2.2 – Порівняння середніх показників формування та розвитку ОТГ Запорізької області та України в цілому

Показник	Одиниця вимірювання	Україна	Запорізька область
Площа	Км ²	246,9	351,4
Чисельність населення	Тис.осіб	8,4	7,6
Власні доходи на одну особу	грн.	3878,4	4235,5
Рівень дотаційності бюджетів	%	11,3	10,4
Питома вага видатків на утримання апарату управління у власних ресурсах (без трансфертів)	%	28,9	28,6

Центральним офісом реформ при Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства визначено основні критерії, які сприяють формуванню спроможних ОТГ: чисельність населення не менше 5-7 тис. осіб, питома вага базової дотації не більше 30% суми власних доходів, витрати на утримання управлінського апарату не більше 20% власних ресурсів громади. Аналіз цих критеріїв в розрізі ОТГ

Запорізької області та середнього по Україні значення дозволив дійти таких висновків:

– середня площа ОТГ області становить 351,4 кв. км., а кількість жителів дорівнює 7,6 тис. осіб, що відповідає критерію формування спроможних територіальних громад, але дещо нижче середнього показника по Україні в середньому на 0,8 тис. осіб (при врахуванні ОТГ, створених у 2015-2017 рр.). Проте важливо акцентувати і на особливостях формування ОТГ у 2018 році. Так, якщо врахувати ОТГ, які були створені у 2018 році (багато з них сформувались шляхом приєднання територіальних громад до міст обласного значення), можна зауважити значно нижчу чисельність жителів ОТГ Запоріжжя (9,9 тис. осіб) від середнього показника по Україні (15,8 тис. осіб), що пов'язане з 1) незначною кількістю міст в області, 2) низьким рівнем їх залучення до формування ОТГ та 3) високою питомою вагою міського населення в регіоні;

– ОТГ області характеризуються нижчим рівнем залежності від трансфертів з державного бюджету – рівень дотаційності в середньому становить 10,4%, що більше середнього по країні показника; аналіз рівня власних доходів на одну особу в ОТГ області також дозволив констатувати вищі показники (у 1,1 разів), ніж в середньому по Україні;

– питома вага видатків на утримання апарату управління у власних ресурсах ОТГ Запорізької області становить 28,6%, що дорівнює середньому по Україні значенню та перевищує визначений Мінрегіоном критерій.

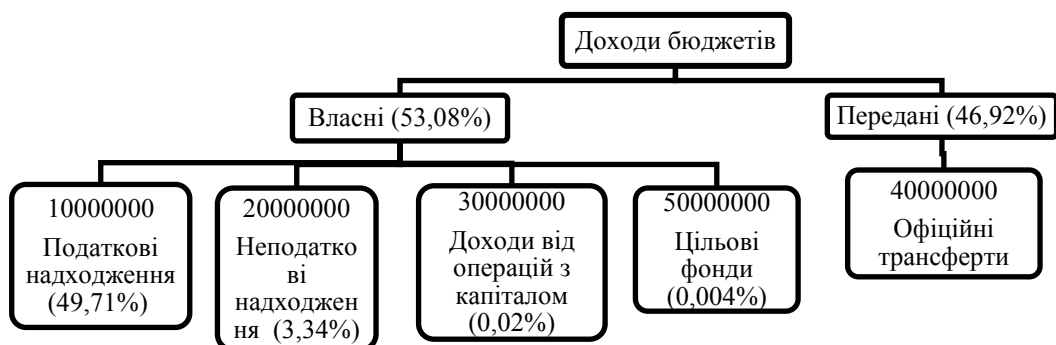

Рисунок 2.1 – Структура доходів бюджетів ОТГ Запорізької області

Таким чином, аналіз показників формування та розвитку ОТГ Запорізької області за обраними критеріями дозволив констатувати вищий середнього рівень фінансової спроможності останніх. Здійснене ранжування 36 ОТГ області за рівнем власних доходів на одну особу у 2018 році також засвідчило вищу дохідність бюджетів аналізованих ОТГ, а також обумовило відсутність залежності показника чисельності жителів громади та рівня її фінансової спроможності, натомість акцентувавши на прямому впливі рівня економічного розвитку громади на показник її спроможності (рис. 2.2).

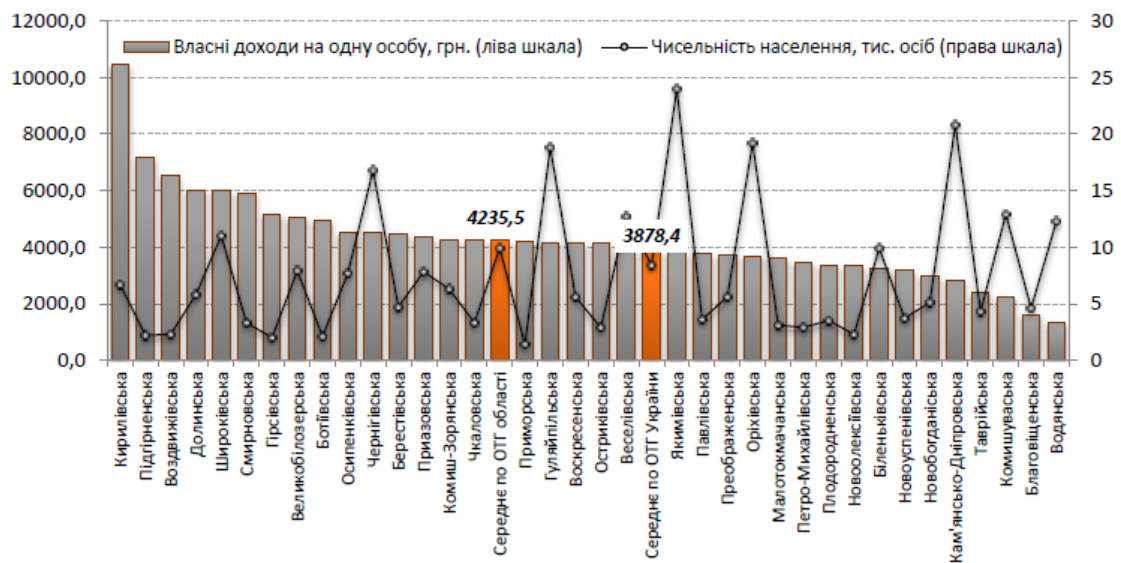

Рисунок 2.2 – Ранжування ОТГ Запорізької області за рівнем власних доходів на одну особу, 2018 р.

Вищими середнього по Україні обсягами власних доходів на одну особу в регіоні характеризується більша половина ОТГ Запорізької області (20 ОТГ).

Найвищий показник власних доходів на одну особу у Кирилівській ОТГ (10455,5 грн.), яка розташована на узбережжі Азовського моря. Громада характеризується значним туристичним потенціалом, оскільки є одним з найвідвідуваніших курортів на березі Азовського моря. Більше 30,9% населення громади зайняті у сфері тимчасового розміщення та організації харчування, тобто у туристичній сфері, а основним джерелом доходів місцевого бюджету виступає плата за землю (59,0%). Окрім того, тут стрімко

розвивається сільськогосподарське виробництво та рибне господарство, функціонує більше десяти підприємств.

Високі показники власних доходів і у Підгірненській та Воздвижівській ОТГ, громадах з розвинутою сферою сільськогосподарського виробництва. На території першої функціонує 52 сільськогосподарські підприємства, основним напрямом спеціалізації яких виступає вирощування зернових культур та соняшнику. У користуванні цих агроформувань на даний час знаходиться 17,13 тис. га сільськогосподарських угідь, в т.ч. 15,14 тис. га ріллі. На території другої – розвинені тваринницькі підприємства – ТзОВ «Агро-Континент», ТзОВ «Агронива».

Розвитку Долинської та Широківської ОТГ також сприяв географічний фактор: по-перше, це розташування поблизу м. Запоріжжя, по-друге, територією громад протікає річка Дніпро. В результаті вигідного географічного розташування та наближеності до міста на території Долинської ОТГ зареєстровано 135 суб'єктів малого і середнього бізнесу, зокрема промислових ТзОВ «УДК» та ТзОВ «Компанія Система», а також численних сільськогосподарських підприємств. В Широківській ОТГ функціонує п'ять сільськогосподарських підприємств, у користуванні яких перебуває 45,9% загальної площі землі громади. Промисловий сектор в громаді представлений підприємствами машинобудування, харчової та переробної галузей, виробництва будматеріалів, виробництва та розподілу електроенергії.

Проведений аналіз дозволив дійти висновку, що надходження до бюджетів ОТГ повністю залежить від двох чинників: вигідного географічного розташування; рівня економічного розвитку громади та, першочергово, розташування на її території підприємницьких структур. Разом з тим, не прослідковується залежність між обсягом власних доходів на одну особу в ОТГ та чисельністю її жителів.

Аналіз формування та розвитку ОТГ України вказує на існування відмінностей у рівні фінансової спроможності міських та сільських

територіальних громад. Міські територіальні громади здебільшого характеризуються значно вищими показниками економічного розвитку.

Дослідження особливостей розвитку таких громад в Запорізькій області (рис. 2.3) на існування таких тенденцій не вказує.

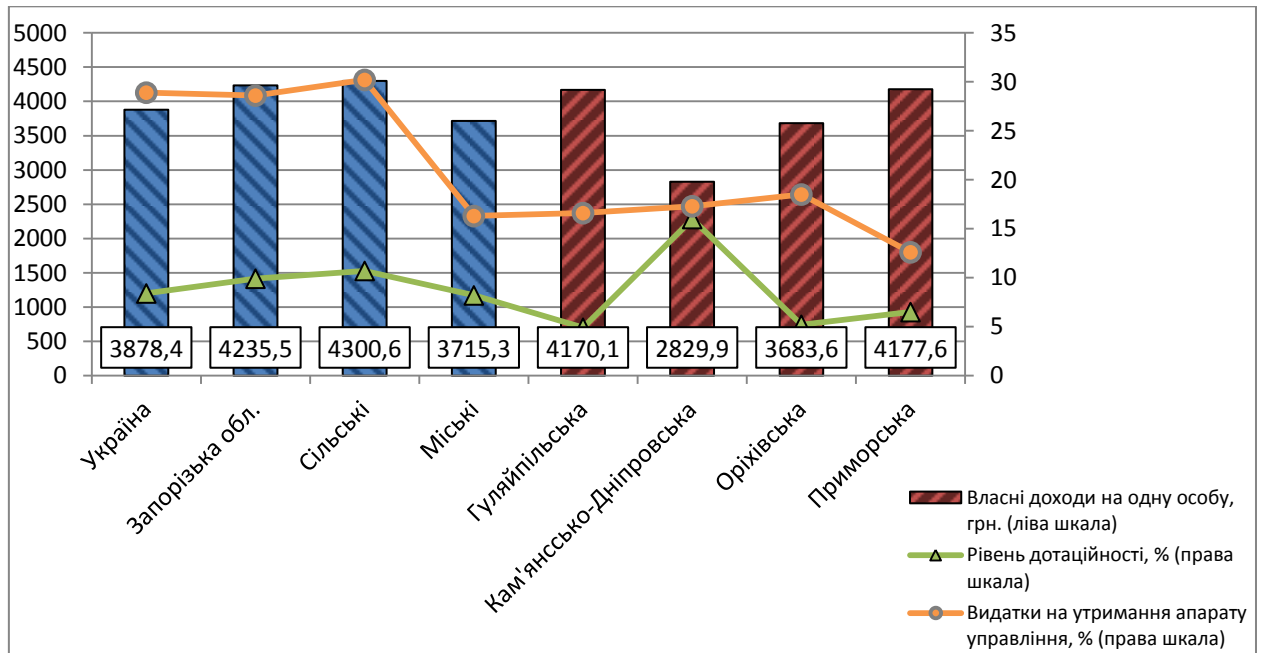

Рисунок 2.3 – Динаміка окремих показників розвитку ОТГ Запорізької області в розрізі міських та сільських громад, 2018 р.

По-перше, в Запорізькій області станом на 1 січня 2020 року функціонувало лише сім міських ОТГ, з яких дві утворено у 2019 році. По-друге, окремі селищні громади в області характеризуються наявністю розвинених селищ – районних центрів. А враховуючи те, що, в результаті аналізу, визначено існування суттєвої залежності рівня економічного розвитку та фінансової спроможності громад від вигідного географічного розташування, можна акцентувати на відсутності в регіоні тенденцій вищих показників розвитку міських ОТГ у порівнянні з сільськими. Так, міські ОТГ Запоріжжя мають нижчі середні доходи на особу (3715,3 грн.), ніж сільські (4300,6 грн.), проте і нижчі рівень дотаційності (на 2,5 в.п.) та питому вагу

видатків на утримання апарату управління (на 13,2 в.п.), що є позитивним аспектом.

Порівняємо структуру власних доходів бюджетів ОТГ Запорізької області та ОТГ України у 2018 році (рис. 2.4).

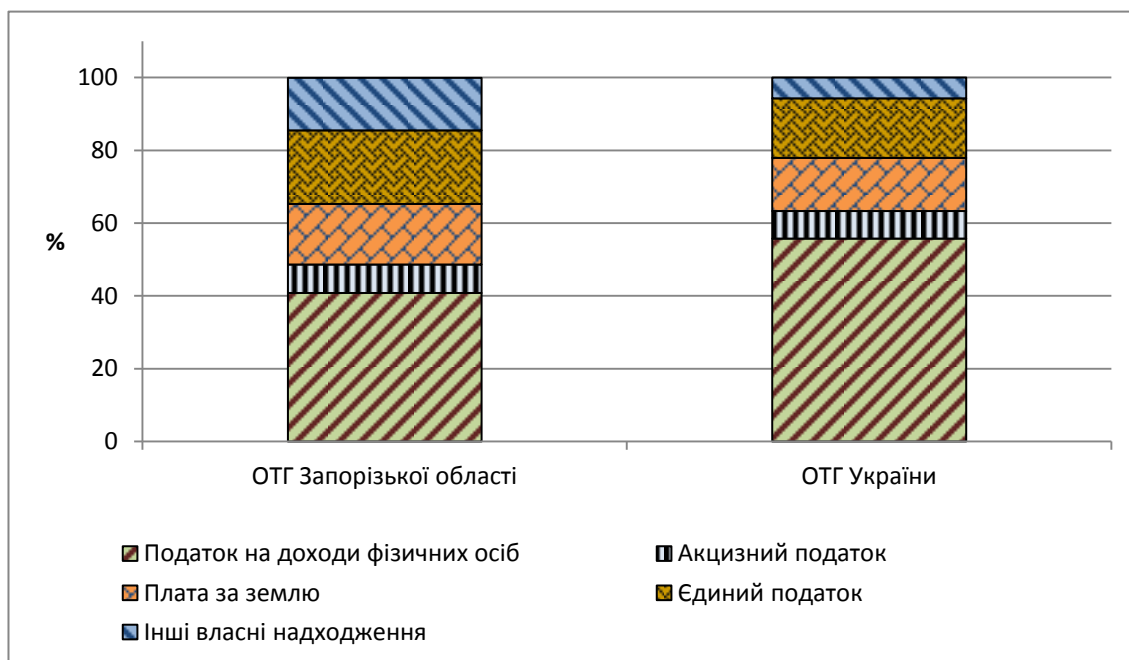

Рисунок 2.4 – Порівняння структури власних доходів бюджетів ОТГ Запорізької області та України загалом, 2018 р.

Структура власних доходів бюджетів ОТГ Запорізької області суттєво відрізняється від структури доходів ОТГ України. Помітною є нижча питома вага ПДФО в складі власних доходів бюджетів ОТГ Запоріжжя – 40,8%, що на 15,0 в.п. менше, ніж у середньому по ОТГ України. Натомість в бюджетах цих громад вищі надходження від справляння плати за землю (на 2,1 в.п.), єдиного податку (на 3,8 в.п.), інших надходжень (на 8,7 в.п.), що пов'язано зі специфікою розвитку та географічного розташування аналізованих громад.

У таблиці 2.3 наведені дані, щодо податкових надходжень перших шести ОТГ Запорізької області, які були утворені 2015 р. У структурі податкових надходжень (ПН) переважають надходження від ПДФО (від 38 до 58%) та від місцевих податків та зборів (від 40 до 60%).

Таблиця 2.3 – Структура податкових надходжень 6-ти ОТГ Запорізької області у період з 2016 по вересень 2019 року

Види податкових надходжень	Код бюджетної класифікації	Назва і код ОТГ						Разом
		Берестівська 501	Веселівська, 502	Комиш-Зорянська, 503	Преображенська 504	Смирновська, 505	Воскресенська, 506	
Податкові надходження (ПН), млн. грн.	10000000	61,2	149,6	81,9	59,6	62,3	67,6	482,2
%%		100	100	100	100	100	100	100
Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), млн. грн.	11000000	23,7	71,8	43,9	24,3	36,3	37,4	237,4
Частка ПДФО в ПН,%%		38,8	48,0	53,7	40,8	58,3	55,4	49,2
За використання природних ресурсів, тис. грн.	13000000	11	3,1	5,3	2,3	3,6	84,3	109,6
Частка в ПН,%%		0	0	0	0	0	0,1	0
Внутрішні податки на товари та послуги, млн грн.	14000000	0,5	15,7	4,3	11,2	0,3	0,8	32,7
Частка в ПН,%%		0,8	10,5	5,2	18,8	0,6	1,1	6,8
Місцеві податки і збори, млн грн.	18000000	37,0	61,4	33,4	24,0	25,6	29,1	210,5
Частка в ПН,%%		60,4	41,1	40,8	40,3	41,1	43,0	43,7
Інші податки та збори, тис. грн.	19000000	11,6	693,7	251,7	28,8	28,1	218,0	1231,9
Частка в ПН,%%		0	0,6	0,4	0,1	0	0,3	0,2

Таким чином, провівши аналіз особливостей розвитку ОТГ Запорізької області можна дійти таких висновків:

– ОТГ області більші за площею, ніж в середньому по Україні, проте характеризуються меншою чисельністю населення в громаді, причиною чого є висока питома вага міського населення в області та незалученість міст до процесу формування ОТГ;

– соціально-економічне становище ОТГ Запорізької області визначається, в першу чергу, їх географічним розташуванням, адже, по-перше, регіон розташований на березі Азовського моря і через його територію протікає річка Дніпро, а відтак окремі ОТГ характеризуються туристичною

привабливістю, по-друге, територія області визначена як розвинута сільськогосподарська зона, що обумовлює значну кількість сільськогосподарських підприємств в ОТГ;

– тенденції вищого рівня фінансової спроможності міських ОТГ в Запорізькій області не спостерігаються, причиною чого є незначна кількість таких громад та існування потужних сільських ОТГ в регіоні, що визначено такими аспектами: 1) центрами деяких сільських ОТГ є селища міського типу, які є районними центрами, а відтак характеризуються порівняно вищим рівнем економічного розвитку; 2) суттєвий фінансово-економічний потенціал сільських ОТГ зумовлений також агропромисловою спеціалізацією підприємств, оскільки специфіка сільськогосподарського сектору впливає на обрання для розміщення таких підприємств сільських територій;

– у структурі власних доходів бюджетів ОТГ найбільшу питому вагу складають надходження від ПДФО (при цьому, такий показник суттєво нижчий, ніж в середньому по ОТГ України), хоча при аналізі надходжень податку на одну особу виявлено незначну різницю між показником по Запорізькій області та середньому по Україні; натомість вищими є надходження від плати за землю, єдиного податку та інших надходжень, що зумовлене специфікою розвитку області.

2.2 Огляд методів аналізу економічної динаміки: методи багатовимірного аналізу

Основою фінансової бази органів місцевого самоврядування є доходи місцевих бюджетів. Доходи місцевих бюджетів є вагомою складовою системи фінансових відносин, ефективна політика щодо їх формування визначає здатність виконання видаткових зобов'язань органів місцевого самоврядування для забезпечення соціально-економічного розвитку територій. Якісне та своєчасне планування доходів місцевих бюджетів впливає на обґрунтованість показників соціально-економічного розвитку

країни та її адміністративно-територіальних одиниць. Важливого значення набувають питання запровадження ефективних механізмів, що передбачають системність реалізації бюджетної політики у сфері доходів місцевих бюджетів, взаємоузгодження інструментів формування доходів місцевого бюджету в системі фінансово-економічного регулювання.

Вирішення проблеми полягає у створенні економіко-математичної моделі формування місцевого бюджету та постійного удосконалення економетричного інструментарію. Тому питання моделювання формування місцевого бюджету в умовах децентралізації наразі набуває все більшої актуальності.

Основним інструментом планування доходів бюджету є аналіз динаміки надходжень податків і зборів. Удосконалення фінансового планування передбачає насамперед тісний зв'язок і взаємну погодженість усіх його ланок. Досягнення такої погодженості – це, з одного боку, складне завдання, що потребує методологічних рішень, постійного вдосконалення і розвитку у світлі нових завдань і вимог, а з іншого – виявлення оптимальності планування [56].

Отже, актуальним є вивчення бази надходжень для проведення їх аналізу, визначення тенденцій і динаміки, виявлення причин різкої зміни надходжень конкретного податку чи збору.

Як інструментом у роботі використовувалися такі методи: економетричні й економіко-математичне моделювання, аналізу динаміки, моделювання та економетричного аналізу часових рядів, багатовимірної класифікації, аналізу панельних даних, табличний і графічний, також кластерного аналізу.

Однією із форм неоднорідності сукупностей соціально-економічних явищ є їх внутрішня розшарованість. Це зумовлено нерівномірністю розвитку окремих одиниць сукупності (різні виробничі потужності, склад та кваліфікація персоналу, попит на випущену продукцію тощо) і своєрідністю умов, у яких вони функціонують (природних, технологічних тощо). Одні

сукупності поділяються на чітко визначені, ізольовані класи (кластери, групи, типи), іншим властива латентна, прихована структура.

Поділ сукупності на однорідні класи (групи, кластери) називають класифікацією. Ідея класифікації ґрунтується на поняттях подібності і відмінності, а основний принцип класифікації базується на двох фундаментальних положеннях:

- в один клас об'єднуються подібні, схожі між собою одиниці сукупності;
- ступінь подібності, схожості одиниць, які належать до одного класу, вища, ніж ступінь подібності одиниць, віднесених до різних класів.

Оцінювання подібності здійснюється на основі однієї чи декількох ознак, які формують «образ класу». У традиційній схемі класифікації ці ознаки ієрархічно впорядковуються за своєю вагомістю. На кожному кроці поділу сукупності до уваги береться лише одна ознака, тобто відбувається послідовне формування, покрокове уточнення, описування класів. Але навіть у невеликих за обсягом сукупностях можливості використання такої схеми класифікації обмежені.

Друга схема класифікації використовує множину класифікаційних ознак одночасно. Будь-яка одиниця сукупності, описана множиною ознак, геометрично інтерпретується як точка у багатовимірному ознаковому просторі, а близькість двох точок розглядається як їх подібність, однорідність. Існують різні варіанти реалізації багатовимірної схеми класифікації, які можна об'єднати у два блоки:

- конструювання багатовимірних інтегральних оцінок (індексів, рейтингів), на основі яких проводиться класифікація за традиційною схемою;
- автоматична багатовимірна класифікація методами кластерного аналізу, коли поняття однорідності задається певними метриками.

Зазначимо, що класифікація за будь-якою схемою є певною мірою суб'єктивною, оскільки її результати визначаються передусім множиною класифікаційних ознак та їхніми розмежувальними властивостями.

Далі розглянемо багатовимірну класифікацію методами кластерного аналізу.

Кластер – це група, клас однорідних одиниць сукупності. Основне завдання кластерного аналізу – формування таких груп у багатовимірному просторі.

Оскільки вихідна інформація задається у вигляді матриці, то виникає проблема вибору метрики. Вибір метрики – найбільш важливий фактор, що впливає на результати кластер-аналізу. Залежно від типу ознак використовуються різні міри подібності (метрики).

Однорідність сукупності задається правилом обчислення певної метрики, що характеризує ступінь подібності (схожості) j -ої та k -ої одиниць сукупності.

Такою метрикою може бути відстань між ними d_{jk} або коефіцієнт подібності r_{jk} . Близькі, схожі за вибраними метриками одиниці вважаються належними до одного типу, однорідними.

Основні метрики [57], що використовуються при кластеризації, наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Основні типи метрик при кластер-аналізі

Назва метрики	Тип ознак	Формула для оцінки міри подібності (метрики)
Евклідова відстань	Кількісні	$d_{ik} = \left(\sum_{j=1}^N (x_{ij} - x_{kj})^2 \right)^{\frac{1}{2}}$
Метрика Геммінга	Номінальні (якісні)	$\mu_{ij}^H = \frac{n_{ik}}{N},$ де n_{ik} – кількість співпадаючих ознак об'єктів
Міра схожості Роджерса-Танімото	Номінальні шкали	$\mu_{ij}^{R-T} = n''_{ik}(n'_i + n'_k - n''_{ik}),$ де n''_{ik} – кількість співпадаючих одиничних ознак об'єктів; n'_i, n'_k – загальна кількість одиничних ознак об'єктів.

Продовження таблиці 2.4

Назва метрики	Тип ознак	Формула для оцінки міри подібності (метрики)
Мангеттенська відстань	Кількісні	$d_{ik}^{(1)} = \sum_{j=1}^N x_{ij} - x_{kj} $
Відстань Махалобіса	Кількісні	$d_{ik}^M = (x_{ij} - x_{kj})^T W^{-1} (x_{ij} - x_{kj}),$ де W – коваріаційна матриця вибірки
Відстань Журавльова	Змішані	$d_{ik} = \sum_{j=1}^N I_{ik}^j,$ де $I_{ik}^j = \begin{cases} 1, & \text{якщо } x_{ij} - x_{kj} < \varepsilon, \\ 0, & \text{інакше} \end{cases}$

2.3 Огляд методів аналізу економічної динаміки: методи аналізу часових рядів

Аналіз щодо діагностики на детермінований хаос будемо проводити на основі визначення показника Херста [58], проведення тесту на перемішування та застосування модифікованого методу фрактального аналізу – послідовного R/S -аналізу та обчислення глибини пам'яті [59].

Підетап 1 – застосування для дослідження ряду динаміки методу нормованого розмаху Херста [58] (позначимо його A_1), визначення показника Херста та перевірка його значущості на базі тесту на перемішування. Якщо ЧР X властива довготривала пам'ять, то деяка кількість початкових точок отриманої із застосуванням методу A_1 R/S -траєкторії даного ЧР утворять чітко виражений лінійний тренд. При деякому значенні $k = k_0$ R/S -траєкторія досить різко змінює свій нахил, тобто в точці (x_{k_0}, y_{k_0}) траєкторія одержує значний за абсолютною величиною від'ємний приріст $\delta_k = y_{k+1} - y_k$ – має місце зрив із тренда і повернення до колишнього тренда не відбувається. При цьому вважається, що в точці k_0 ефект «довготривалої пам'яті про початок розглянутого ЧР» дисипатує. Тобто в даному випадку

зрив із тренда демонструє втрату пам'яті про початкові умови, а також сигналізує (можливо з лагом, тобто з деяким запізненням) про вичерпання циклу або квазіциклу, що міститься в початковому відрізку цього ЧР. За [58] дотримуємося твердження, що після закінчення довжини циклу (квазіциклу) втрачається пам'ять про початкові умови, тобто втрачається довготривала корельованість наступних спостережень стосовно початкового. Але, як відомо [59], етап 1 забезпечує отримання лише усередненої характеристики властивості інерційності (трендостійкості) для ЧР у цілому і не враховує мінливий характер динаміки відповідного показника.

Область значень показника Херста H – це інтервал $(0,1)$. Значення $H \in [0; 0,5)$ відповідає антиперсистентному або ергодичному ЧР. Такий ЧР характеризується мінливістю. Значення $H = 0,5$ вказує на випадковий ЧР. Події випадкові та некорельовані. Сучасне не впливає на майбутнє. Якщо $H \in (0,5; 1]$, то розглянутий ЧР є персистентним або трендостійким і характеризується ефектом довгострокової пам'яті. Події більш корельовані, чим ближче значення H до одиниці.

Підетап 2 – застосування модифікованого методу фрактального аналізу – методу A_2 – послідовного R/S -аналізу. Суть методу A_2 полягає в побудові і послідовному нарощуванні H -траєкторії й R/S -траєкторії [59] даного ЧР (що й визначило його назву) за обчислювальною схемою, що відрізняє його від методу A_1 . Перевага методу A_2 перед A_1 полягає в його здатності врахувати мінливий характер динаміки, виявити множину циклів (квазіциклів), які характерні для ЧР, що досліджується, а також забезпечити обчислення нижньої оцінки глибини пам'яті (про початок цього ЧР). Відмінністю умов застосування методу A_2 від відомого методу A_1 є відсутність суттєвих обмежень на довжину ЧР.

Підетап 3 – обчислення чисельних характеристик інерційності (трендостійкості) ряду динаміки: глибини пам'яті та характеристик квазіциклічності на основі методу A_3 [59]. Особливість результату

застосування методу A_3 полягає в тому, що одержана оцінка представляється у вигляді нечіткої множини.

Нечітке поняття «глибина пам'яті ЧР» визначається у такий спосіб [59]. Об'єктна змінна – характеристика пам'яті ЧР. Припустимі лінгвістичні значення: «глибина пам'яті ЧР» ($L(X)$), «не є глибиною пам'яті ЧР» ($\bar{L}(X)$). Множина базових значень – $N = \{l_i, i = 1, 2, \dots\}$ – множина натуральних чисел. Значення функції належності $\mu_L(l_i) = \mu(l_i)$ визначає ступінь належності натурального числа l_i («глибини l_i ») нечіткій множині $L(X)$, що відповідає поняттю «глибина пам'яті ЧР X ». Функція $\mu_L(l_i)$ відображає базове значення l_i та нечітке значення $L(X)$ в інтервал $[0, 1]$. Таким чином, будемо визначати поняття «глибина пам'яті ЧР X » у вигляді нечіткої множини (НМ) $L(X) = \{(l_i, \mu_L(l_i)); l_i \in N\}$, $\mu_L : N \rightarrow [0; 1]$.

Носієм нечіткої множини $L(X)$ є множина натуральних чисел, функція належності яких $\mu_L(l_i) > 0$, яку позначають $\text{supp} L(X)$ (support): $\text{supp} L(X) = L^0 = \{l_i \in N, i = 1, 2, \dots : \mu_L(l_i) > 0\}$. Зауважимо, що нечітка множина $L(X)$ є дискретною множиною. Обчислювальна схема методу A_3 одержання нечіткої оцінки – нечіткої множини «глибини пам'яті ЧР у цілому» являє собою ітераційну процедуру виявлення точки втрати пам'яті часового ряду для множини вкладених відрізків ряду $X = X^0 \supset X^1 \supset \dots \supset X^r \supset X^{n-3}$, що складають сімейство $S(X)$ [59].

Нечітка множина «глибини пам'яті для ЧР X у цілому», (позначимо її через $L(X)$) формується шляхом попарного об'єднання в пари елементів $l \in L^0$ та відповідного йому значення $\mu(l)$ функції належності, тобто:

$$L(X) = \{(l, \mu(l)), l \in L^0\} \quad (2.1)$$

Оцінка глибини пам'яті для всього ряду відображає невизначеність, що породжується зовнішніми та внутрішніми впливами на економічну систему.

На основі теоретичної бази першого розділу у другому розділі проведено аналіз надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад Запорізької області за 2016-2018 роки та проведено аналіз динаміки і структури місцевих податків і зборів ОТГ, як інструменту формування власних надходжень.

Проведений аналіз дозволив дійти висновку, що надходження до бюджетів ОТГ повністю залежить від двох чинників: вигідного географічного розташування; рівня економічного розвитку громади та, першочергово, розташування на її території підприємницьких структур. Разом з тим, не прослідковується залежність між обсягом власних доходів на одну особу в ОТГ та чисельністю її мешканців.

Структура власних доходів бюджетів ОТГ Запорізької області суттєво відрізняється від структури доходів ОТГ України.

Таким чином, провівши аналіз особливостей розвитку ОТГ Запорізької області можна дійти таких висновків:

- соціально-економічне становище ОТГ Запорізької області визначається, в першу чергу, їх географічним розташуванням, адже, по-перше, регіон розташований на березі Азовського моря і через його територію протікає річка Дніпро, а відтак окремі ОТГ характеризуються туристичною привабливістю, по-друге, територія області визначена як розвинута сільськогосподарська зона, що обумовлює значну кількість сільськогосподарських підприємств в ОТГ;

- тенденції вищого рівня фінансової спроможності міських ОТГ в Запорізькій області не спостерігаються, причиною чого є незначна кількість таких громад та існування потужних сільських ОТГ в регіоні, що визначено такими аспектами: центрами деяких сільських ОТГ є селища міського типу, які є районними центрами, а відтак характеризуються порівняно вищим рівнем економічного розвитку; суттєвий фінансово-економічний потенціал

сільських ОТГ зумовлений також агропромисловою спеціалізацією підприємств, оскільки специфіка сільськогосподарського сектору впливає на обрання для розміщення таких підприємств сільських територій;

– у структурі власних доходів бюджетів ОТГ найбільшу питому вагу складають надходження від ПДФО (при цьому, такий показник суттєво нижчий, ніж в середньому по ОТГ України), хоча при аналізі надходжень податку на одну особу виявлено незначну різницю між показником по Запорізькій області та середньому по Україні; натомість вищими є надходження від плати за землю, єдиного податку та інших надходжень, що зумовлене специфікою розвитку області.

У другому розділі також було розглянуто методи аналізу економічної динаміки: економетричні й економіко-математичне моделювання, аналізу динаміки, моделювання та економетричного аналізу часових рядів, багатовимірної класифікації, аналізу даних, табличний і графічний, також кластерного аналізу. Розглянуто метод фрактального аналізу послідовного R/S-аналізу та обчислення глибини пам'яті.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ І МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТУ НА ПРИКЛАДІ ВЕСЕЛІВСЬКОЇ ОТГ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

3.1 Аналіз структури надходжень до бюджету Веселівської ОТГ

Для проведення практичного аналізу аспектів формування надходжень місцевого бюджету було обрано Веселівську ОТГ Запорізької області.

Веселівська селищна територіальна громада розташована в південно-західній частині Запорізької області. Була утворена шляхом добровільного об'єднання територіальних громад селища міського типу Веселе, сіл Новоолександрівка, Єлізаветівка, Ясна Поляна Веселівської селищної ради Веселівського району Запорізької області, сіл Білоріцьке, Озерне, Авангард Білоріцької сільської ради Веселівського району Запорізької області, сіл Широке, Далеке Широківської сільської ради Веселівського району Запорізької області. Адміністративним центром громади є селище міського типу Веселе, яке одночасно є районним центром Веселівського району Запорізької області. Основні показники ОТГ: територія займає площу 438.34 кв. км; населення становить близько 12,718 тис. осіб.

Гідрографічна сітка міста представлена технічними водоймами ставків загальною площею 117,05 га. Площа лісового фонду становить 460,85 га. Лісосмуги та лісові насадження 1235,86 га. Площа земель сільськогосподарського призначення складає 38447,8366 га. Площа земель запасу складає 6003,4070 га.

Виробництво сільськогосподарської продукції є основною галуззю в економіці Веселівської ОТГ.

Позитивна динаміка спостерігалася в сфері промисловості. Економіко-визначальним підприємством ТДВ «Веселівський завод сухого знежиреного молока» за 2018 рік реалізовано 658 т тваринного масла на суму 61,4 млн грн.

(у 2,8 рази більше 2017 року), 13,1 тис. т обробленого рідкого молока на суму 52,2 млн грн. (136% до результатів 2017 року), 94 т сухого знежиреного молока на суму 3,1 млн грн. (у 2,3 рази більше), 17 т сиру на суму 1,2 млн грн. (у 4 рази більше) та 2420 т молока коров'ячого незбираного на суму 18,5 млн грн. (34%). Обсяг реалізації товариством за звітний період (без урахування молока коров'ячого незбираного, показники якого не враховуються до статистичної звітності) становить 117,9 млн грн. (на 85,7% більше рівня попереднього року).

У 2018 році обсяг реалізації продукції промислових підприємств склав 118,6 млн грн. (на 84,1% більше до попереднього року).

Сприяння залученню інвестицій на реалізацію найважливіших проєктів не виходить з кола актуальних питань в діяльності ОТГ. Із залученням коштів Державного фонду регіонального розвитку у 2018 році здійснився капітальний ремонт (модернізація) будівлі КЗ «Веселівська районна різнопрофільна гімназія» Веселівської селищної ради. Проведено реконструкцію артезіанської свердловини с. Ясна Поляна, завершено проєкт по мікрорайону Степовий смт. Веселе. Завершено реалізацію проєкту ЮНІСЕФ з відкриття другої групи в КДНЗ «Берізка» с. Веселе, який тривав 2 роки. Виконано ямковий ремонт доріг загального користування місцевого значення за рахунок коштів обласного бюджету на суму 420,80 тис. грн. та на умовах співфінансування з бюджету Веселівської ОТГ в сумі 100,0 тис. грн.

За кошти місцевих бюджетів проведено ямковий ремонт дорожнього полотна доріг комунальної власності на суму 1 653,1 тис. грн. і ремонт пішохідних доріжок в сумі 2 741,7 тис. грн. в населених пунктах Веселівської ОТГ.

Веселівська ОТГ бере участь у різноманітних грантових проєктах:

- програма Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ), завдяки чому створено у селі Широкому добровільну пожежну частину;

- програмою U-LEAD виділено 1,5 млн грн. на створення сучасного Центру надання адміністративних послуг;
- у рамках реалізації власної програми соціальних інвестицій «Україна – житниця майбутнього» компанія «Монсанто Україна» виділила кошти на придбання комплекту навчального обладнання на загальну суму 80 тис грн. для Веселівського аграрного ліцею.

Участь у конкурсі ОДА серед опорних шкіл надала змогу на виділення 5,5 млн грн. Запорізькою обласною адміністрацією Веселівській гімназії, що має статус опорної школи. На ці кошти були обладнані кілька навчальних кабінетів і придбано 15 інтерактивних дощок.

Створено власні комунальні підприємства – придбано асфальтовий міні-завод, відкрито плитковий цех.

Заходи у сфері соціального захисту спрямовувались на поліпшення матеріального забезпечення соціально вразливих верств населення, адресність допомоги, підвищення виплат переважно для тих категорій населення, які потребують першочергової підтримки – пенсіонерів, інвалідів з дитинства, сімей з дітьми. Рішенням сесії районної ради від 07.12.2017 № 4 створено КУ «Інклюзивно-ресурсний центр» Веселівської районної ради Запорізької області. На оснащення кабінетів центру (комп'ютерна техніка, меблі, дидактичний матеріал) використано 125 495 грн. державної субвенції.

Головною метою на 2019-2020 рр. є створення умов для зростання добробуту населення шляхом активізації внутрішнього потенціалу міста, проведення модернізації підприємств реального сектору економіки, створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, функціонування установ та закладів соціальної сфери на основі інноваційних структурних зрушень, посилення інвестиційної активності та міжнародного співробітництва, впровадження енергозберігаючих заходів у бюджетній сфері.

У таблиці 3.1 показано, що власні доходи Веселівської ОТГ приблизно дорівнюють надходженням від офіційних трансфертів. Трансферти із

Державного бюджету розраховуються і надходять до бюджетів ОТГ згідно формул, їх обсяги в основному залежать від кількості мешканців ОТГ і їх площ [60].

Таблиця 3.1 – Обсяг та темп росту надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у 2016-2018 рр.

Код бюджетної класифікації	Вид доходів	Рік				
		2016	2017		2018	
		Тис. грн.	Тис. грн.	Темп росту у порівняння з 2016, %	Тис. грн.	Темп росту у порівняння з 2017, %
10000000	Податкові надходження	28870,05	39738,89	137,4	45854,83	115,4
20000000	Неподаткові надходження	1335,66	2054,78	153,8	2754,00	134,0
30000000	Доходи від операцій з капіталом	0,953	3,743	392,8	13,834	369,6
40000000	Офіційні трансферти	23909,84	33237,64	139,0	36662,19	110,3
Всього надходжень	власних	30206,67	41797,41	138,4	48622,67	116,3
РАЗОМ ДОХОДІВ		54116,50	75035,047	138,7	85284,86	113,7

Власні доходи складаються із 4-х категорій надходжень, які в бюджетній класифікації доходів мають такі коди [35]:

- 10000000 – «Податкові надходження»;
- 20000000 – «Неподаткові надходження»;
- 30000000 – «Доходи від операцій з капіталом»;
- 50000000 – «Цільові фонди».

Їх сукупність складає «Власні доходи» і обліковується за кодом 90010100 – «Разом доходів».

Для аналізу динаміки надходжень до бюджету Веселівської ОТГ були візуалізовані відповідні часові ряди шляхом побудови графіків і діаграм. На рисунку 3.1 представлена динаміка сукупних надходжень до бюджетів Веселівської ОТГ за період із січня 2016 р. по вересень 2019 р.

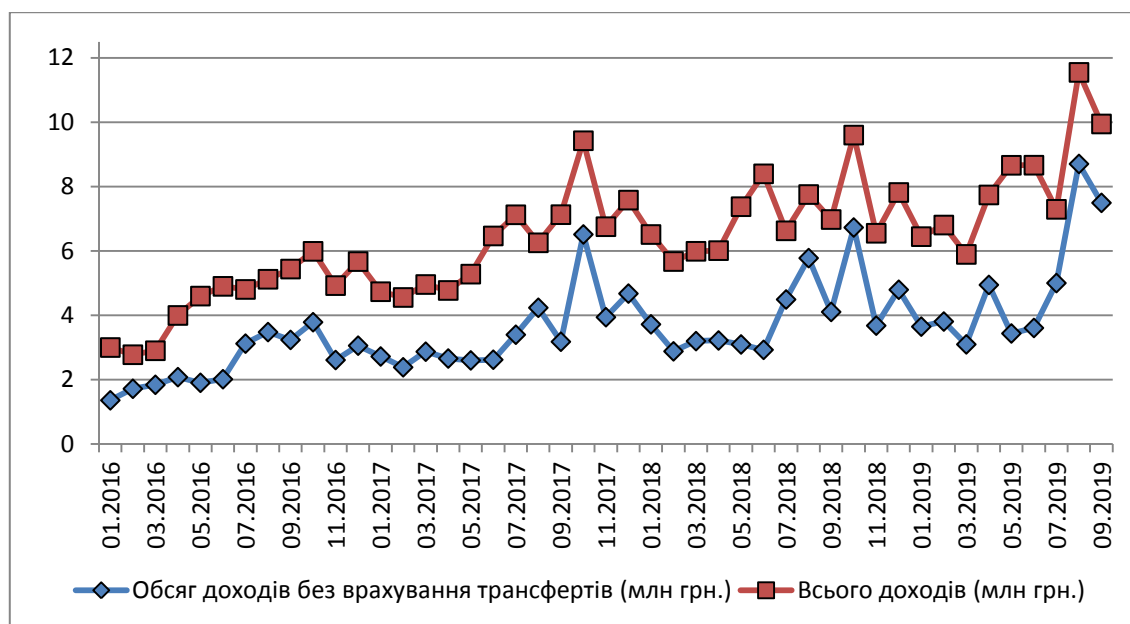

Рисунок 3.1 – Динаміка щомісячних надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період із січня 2016 р. по вересень 2019 р.

Надходження до бюджету громади показують зростаючий тренд впродовж всього періоду, що досліджувався. Значних сезонних коливань надходжень не спостерігається.

Веселівська селищна громада має від 1,7 до 2,5 разів більші надходження ніж інші ОТГ, що були створені у 2015 р., що обумовлено перевищенням населення від 2 до 3,8 разів в порівнянні з іншими громадами і великою площею.

Найбільші власні надходження до бюджету ОТГ забезпечують податкові надходження. Податкові надходження складають до 95% від усіх власних надходжень та до 52% від усіх надходжень до бюджету. Неподаткові надходження складають до 9% власних надходжень та 5% від усіх надходжень до бюджету. Доходи від операцій з капіталом – 0,01% від усіх доходів бюджету. У період з 2016 по 2019 рр. надходження з кодом 500000000 – «Цільові фонди» – відсутні взагалі.

Податкові надходження Веселівської ОТГ складаються із наступних категорій:

- 11000000 – «Податок на доходи фізичних осіб»;

- 13000000 – «Збори за спеціальне використання природних ресурсів»;
- 14000000 – «Внутрішні податки на товари та послуги»;
- 18000000 – «Місцеві податки»;
- 19000000 – «Інші податки та збори».

Проаналізуємо структуру податкових надходжень, подану на рисунку 3.2.

Рисунок 3.2 – Структура податкових надходжень Веселівської ОТГ

Основним бюджетоутворюючим надходженням є податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), частка у сукупних доходах якого складає 20,43%. Частка місцевих податків та зборів у структурі надходжень бюджету Веселівської ОТГ складає 21,37%. Серед них можна виокремити такі

податки: єдиний податок з сільськогосподарських товаровиробників (7,49%); єдиний податок з фізичних осіб (4,29%); орендна плата з юридичних осіб (3,65%); земельний податок з фізичних осіб (2%); орендна плата з фізичних осіб (1,49%); земельний податок з юридичних осіб (1,06%).

На рисунку 3.3 показані зміни складових податкових надходжень до бюджету Веселівської ОТГ в 2016-2019 рр.

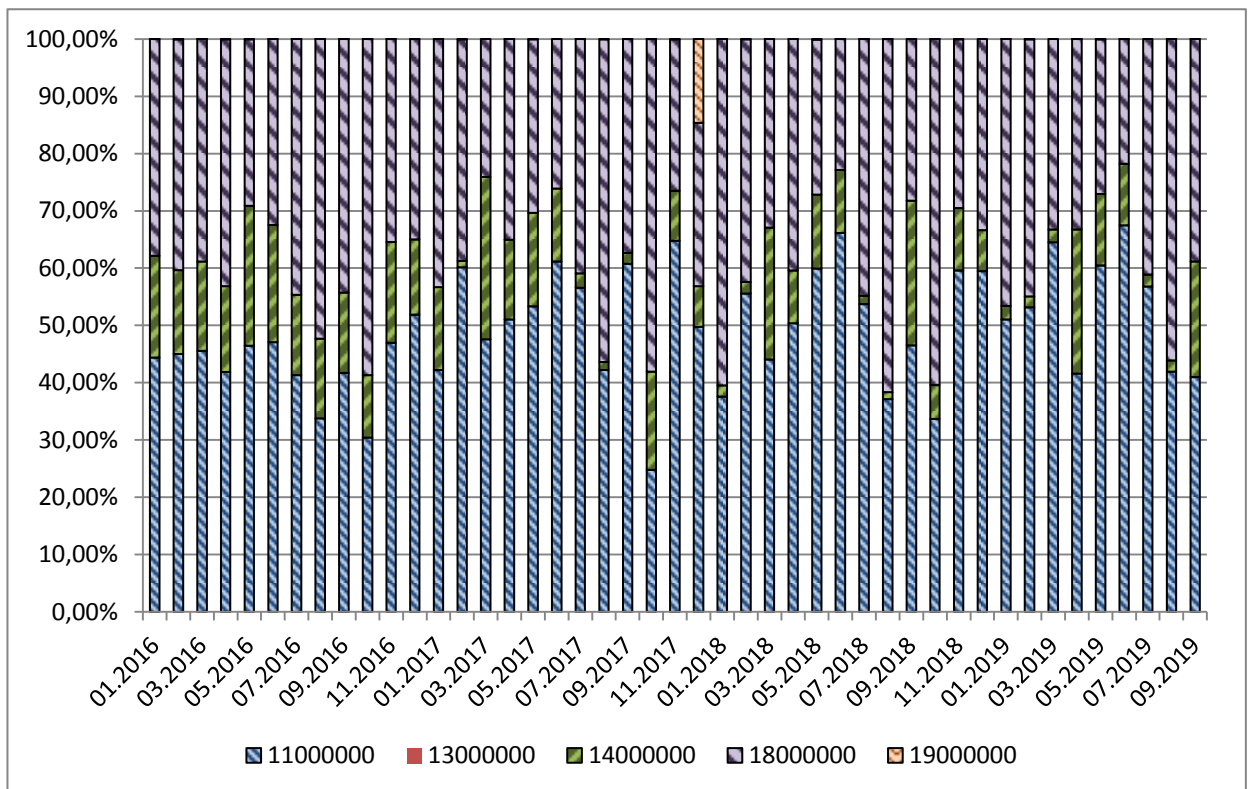

Рисунок 3.3 – Зміни складових щомісячних податкових надходжень до бюджету Веселівської ОТГ за період із січня 2016 р. по вересень 2019 р.

В різні місяці частка різних видів надходжень змінюється, але загальний процес є більш-менш стаціонарним. В першу чергу потребують аналізу ПДФО і місцеві податки і збори, також доцільно звернути увагу на внутрішні податки на товари та послуги (код 14000000).

3.2 Кластерний аналіз надходжень до бюджету Веселівської ОТГ

Здійснено кластерний аналіз надходжень до бюджету Веселівської ОТГ за допомогою двох методів: методу РАМ та методу Уорда [61, 62].

Вхідними даними для аналізу є помісячні дані щодо надходжень до бюджету Веселівської ОТГ за 2016-2018 рр. у форматі електронних таблиць (Додаток Д).

Для кластерного аналізу використано 62 показники – обсяги податкових надходжень Веселівської ОТГ за період з 2016 р. по вересень 2019 р., подані у додатку Г. Зокрема, обсяги надходжень за статтями із кодом: 10000000 – податкові надходження, 20000000 – неподаткові надходження, 30000000 – доходи від операцій з капіталом, 40000000 – офіційні трансферти [35].

Для проведення дослідження застосовано статистичне середовище R [63], яке призначено для реалізації моделей Data Mining – сучасного напрямку глибокого аналізу даних з метою виявлення прихованих закономірностей.

У результаті застосування методу Уорда отримано дендрограму схожості податків (рис. 3.4) – дерево об'єднань кластерів із зазначеними податками на горизонтальній осі та шкалою відстаней на вертикальній.

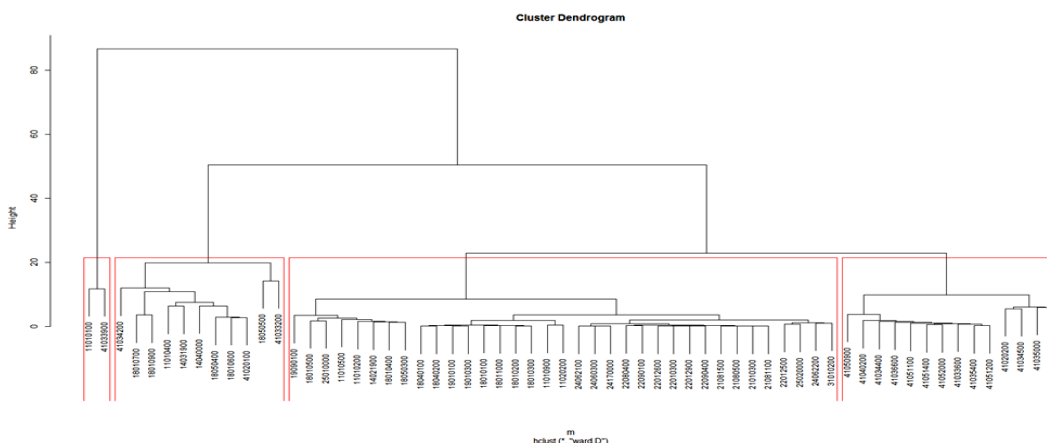

Рисунок 3.4 – Дендрограма схожості

Перевіримо оптимальність числа кластерів за середньою шириною силуету (average silhouette width). Для кожного знайденого кластера може бути обчислена «ширина силуету» за формулою:

$$s_i = \frac{b(i) - a(i)}{\max[b(i), a(i)]} \quad (3.1)$$

де $a(i)$ – середня відстань між об'єктами i -го кластера;

$b(i)$ – середня відстань від об'єктів i -го кластера до найближчого до i -го кластера.

На рис. 3.5 для кожної з 62 статей надходжень показана різниця s середніх відстаней до об'єктів свого кластера і стороннього кластера, найближчого до аналізованого об'єкта, обчислена за формулою (3.1). Загальне середнє з цих значень визначає якість виконаної кластеризації – 0,64.

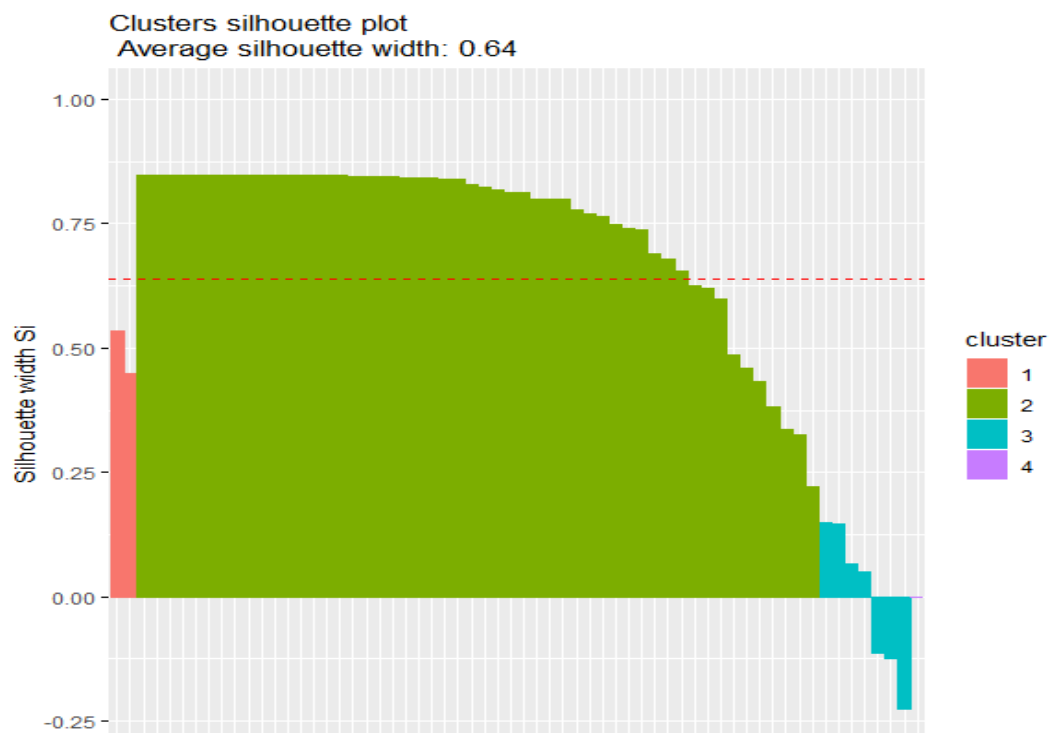

Рисунок 3.5 – Діаграма силуетів при розбитті на 4 кластери

Одним із завдань кластерного аналізу є підбір оптимального значення кількості кластерів k . Метод «ліктя» (*elbow method*) розглядає характер зміни розкиду W_{total} зі збільшенням числа груп k . Об'єднавши всі n спостережень в одну групу, ми маємо найбільшу внутрішньокластерну дисперсію, яка буде знижуватися до 0 при $k \rightarrow n$ та сповільнюється – на графіку це відбувається в точці, яка називається «ліктем».

На рис. 3.6 представлений графік, з якого можна зробити припущення щодо оптимальної кількості кластерів – від 4 до 10.

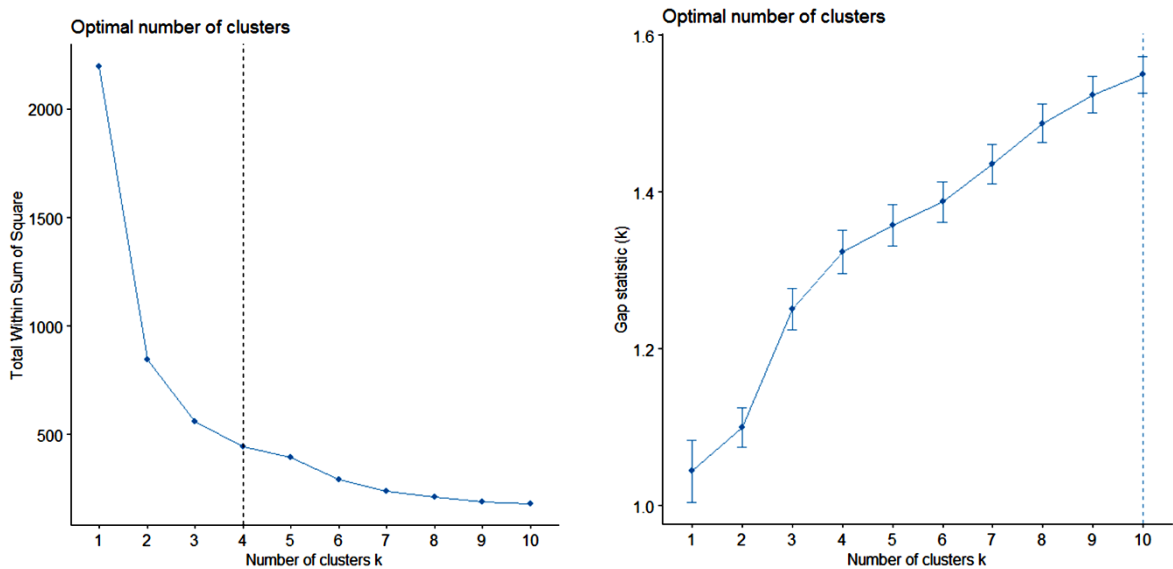

Рисунок 3.6 – Вибір оптимальної кількості кластерів за методом «ліктя» та GAP-статистика

На основі дослідження було виділено чотири кластери за методом PAM. PAM є модифікацією алгоритму k -середніх, алгоритмом k -медоїдів (*k-medoids*). Алгоритм менш чутливий до шумів і викидів даних, ніж алгоритм k -середніх, оскільки медоїд менше піддається впливам викидів. Замість обчислення центроїдів здійснюється пошук k найбільш представницьких об'єктів (або медоїдів) серед аналізованих спостережень. Внутрішньокластерний розкид оцінюється при цьому за мангеттенською, а не евклідовою відстанню. PAM ефективний для невеликих баз даних, але

його не слід використовувати для великих наборів даних. Результати кластерного аналізу подано на рисунку 3.7 та у додатку Е.

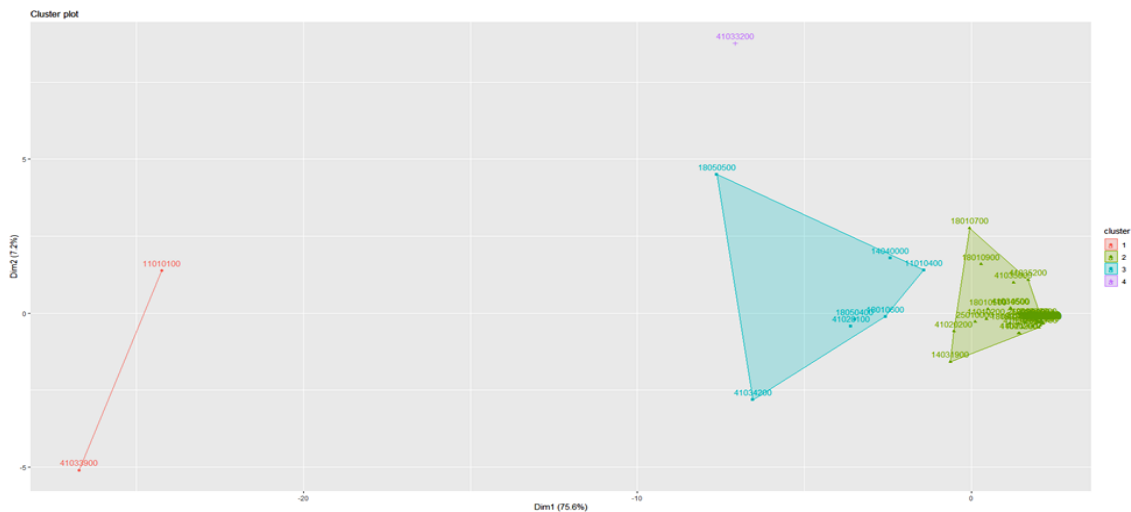

Рисунок 3.7 – Графік розподілу статей надходжень до бюджету на кластери

До першого кластера увійшли дві найбільші статті надходжень – податок на доходи фізичних осіб (частка у доходах бюджету складає 20%) та освітня субвенція з державного бюджету (21%). Разом вони формують до 41% надходжень бюджету ОТГ.

До другого кластера увійшли статті із середнім впливом на формування бюджету, але з невеликою часткою у бюджеті, разом формують 20% бюджету. Серед них можна виділити акцизний податок на пальне, земельний податок з фізичних осіб, орендна плата з фізичних осіб, надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством.

До третього кластера увійшли статті надходжень, що формують 32% бюджету. В основному за рахунок єдиного податку з сільськогосподарських товаровиробників, базової дотації до місцевого бюджету та медичної субвенції.

До четвертого кластера увійшла одна стаття надходжень – субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ, що складає 7% обсягу надходжень до бюджету.

3.3 Фрактальний аналіз надходжень до бюджету Веселівської ОТГ

Проведемо аналіз основних статистик для 6 ОТГ Запорізької області: Берестівської (501), Веселівської (502), Комиш-Зорянської (503), Преображенської (504), Смирновської (505) та Воскресенської (506).

За основними статистиками із таблиці 3.2 можна зробити висновок, що досліджувані сукупності, а саме надходження до місцевих бюджетів податку з доходів найманих працівників, не є однорідними. Коефіцієнт варіації для п'яти ОТГ перевищує 33%, що є типовим для неоднорідних сукупностей зі значною мінливістю.

Функції розподілу Берестівської та Воскресенської ОТГ мають більш гострі вершини, оскільки $E_s > 0$. Для всіх інших ОТГ – більш пласкі, що свідчить про більше розсіяння окремих значень показника навколо середнього значення.

Таблиця 3.2 – Основні статистики для податку з доходів найманих працівників

Код ОТГ	Сума	Середнє	Медіана	Мін.	Макс.	Дисперсія	Станд. відхил.	Коеф. варіації	Ексцес
501	9923,86	220,53	240,98	81,14	431,82	6059,17	77,8	35,3	0,53
502	58737,27	1305,27	1344,05	508,6	1988,04	148954,07	385,9	29,6	-0,84
503	28646,28	636,58	624,93	214,1	1061,23	45228,78	212,7	33,4	-0,74
504	12985,48	288,57	299,7	78,74	550,7	15269,4	123,6	42,8	-0,85
505	19154,2	425,65	419,82	155,77	732,21	20107,96	141,8	33,3	-0,23
506	19254,76	427,88	419,45	161,83	785,68	20233,95	142,2	33,2	0,27

На відміну від динаміки ПДФО найманих працівників, динаміка ПДФО від заняття підприємницькою діяльністю сильно варіює, що свідчить про наявність сезонності у досліджуваних ознаках (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Основні статистики для фіксованого ПДФО від зайняття підприємницькою діяльністю

Код ОТГ	Сума	Середн є	Медіан а	Мін.	Макс.	Дисперс ія	Станд. відхил.	Коеф. варіації	Ексце с
501	12204,41	271,21	105,44	10,09	1419,95	129216,14	359,47	132,54	2,63
502	6672,32	148,27	59,82	-4,37	923,08	36600,12	191,31	129,03	4,91
503	13445,66	298,79	161,90	37,16	1489,89	109616,83	331,08	110,81	5,75
504	9341,79	207,60	150,13	13,93	810,81	42077,78	205,13	98,81	0,87
505	16450,69	365,57	151,24	7,55	1282,59	162684,98	403,34	110,33	-0,56
506	17882,02	397,38	233,20	33,64	3392,76	302934,79	550,40	138,51	20,36

Аналогічні висновки можна зробити, проаналізувавши точкові оцінки із таблиці 3.4. Ознаки мають сильну мінливість, а функції розподілу значно відхиляються від закону нормального розподілу.

Таблиця 3.4 – Основні статистики для земельного податку з юридичних осіб

Код ОТГ	Сума	Середн є	Медіан а	Мін.	Макс.	Дисперс сія	Станд. відхил.	Коеф. варіації	Ексце с
501	628,29	13,96	9,44	6,06	75,58	136,81	11,70	83,77	17,47
502	3026,20	67,25	51,86	15,60	317,56	2680,10	51,77	76,98	12,57
503	2430,42	54,01	34,37	21,88	154,31	1473,76	38,39	71,08	0,45
504	251,78	5,60	2,98	-4,01	51,32	69,56	8,34	149,06	20,96
505	665,08	14,78	15,78	-3,13	25,98	27,68	5,26	35,60	1,74
506	3305,78	73,46	78,60	12,66	190,40	1555,01	39,43	53,68	0,42

Для Берестівської, Веселівської та Смирновської ОТГ коефіцієнт варіації перевищує 33%, що свідчить про неоднорідність досліджуваних сукупностей.

Для всіх інших ОТГ (Комиш-Зорянська, Преображенська, Воскресенська) коефіцієнт варіації менший, ніж 33%, тобто сукупності мають незначну мінливість і є однорідними (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Основні статистики для орендної плати з юридичних осіб

Код ОТГ	Сума	Середн €	Медіан а	Мін.	Макс.	Диспер сія	Станд. відхил.	Коеф. варіації	Ексце с
501	11011,32	244,70	224,66	111,24	1017,57	15820,62	125,78	51,40	34,00
502	10498,55	233,30	202,34	108,25	993,13	18152,87	134,73	57,75	23,75
503	6997,49	155,50	157,95	81,84	202,29	607,45	24,65	15,85	1,06
504	4336,14	96,36	94,92	51,29	135,07	245,61	15,67	16,26	1,48
505	4488,80	99,75	98,83	27,83	177,44	1384,18	37,20	37,30	-0,19
506	7875,51	175,01	176,51	111,63	252,09	711,94	26,68	15,25	1,00

Із таблиць 3.6-3.8 можна зробити висновок, що показники містять циклічну компоненту, оскільки мають високу мінливість. Така циклічність надходжень земельного податку та орендної плати з фізичних осіб зумовлена механізмом сплати даних податків відповідно до статей Податкового Кодексу.

Таблиця 3.6 – Основні статистики для земельного податку з фізичних осіб

Код ОТГ	Сума	Середн €	Медіан а	Мін.	Макс.	Диспер сія	Станд. відхил.	Коеф. варіації	Ексце с
501	3241,77	72,04	4,17	0,00	689,12	22939,15	151,46	210,24	6,62
502	5741,69	127,59	8,46	0,02	1558,90	106366,10	326,14	255,61	11,89
503	3235,08	71,89	2,33	-1,94	856,78	30904,55	175,80	244,53	9,42
504	2458,31	54,63	4,19	-73,90	407,95	12986,70	113,96	208,60	4,23
505	1515,77	33,68	2,90	-4,59	486,44	7141,39	84,51	250,88	19,07

Продовження таблиці 3.8

Код ОТГ	Сума	Середн є	Медіан а	Мін.	Макс.	Диспер сія	Станд. відхил.	Коеф. варіації	Ексце с
506	803,06	17,85	0,53	0,00	210,84	1445,16	38,02	213,02	14,76

Таблиця 3.7 – Основні статистики для орендної плати з фізичних осіб

Код ОТГ	Сума	Середн є	Медіан а	Мін.	Макс.	Диспер сія	Станд. відхил.	Коеф. варіації	Ексце с
501	1412,45	31,39	24,88	2,12	208,59	1124,34	33,53	106,83	17,82
502	4285,94	95,24	30,32	16,58	615,74	26935,6	164,12	172,32	5,33
503	1859,58	41,32	14,60	7,44	216,36	3329,93	57,71	139,64	3,14
504	813,93	18,09	14,36	3,87	51,70	139,54	11,81	65,31	0,74
505	1117,60	24,84	10,03	1,41	179,77	1398,73	37,40	150,59	7,74
506	926,70	20,59	13,62	1,55	60,04	218,71	14,79	71,81	-0,22

Таблиця 3.8 – Основні статистики для єдиного податку з сільськогосподарських товаровиробників

Код ОТГ	Сума	Середн.	Медіан а	Мін.	Макс.	Диспер сія	Станд. відхил.	Коеф. варіації	Екс цес
501	19551,48	434,48	297,19	19,24	2188,64	246206,42	496,19	114,20	4,12
502	21528,43	478,41	292,21	-57,10	2957,95	375543,02	612,82	128,09	9,03
503	15025,71	333,90	208,38	1,58	2079,79	158532,24	398,16	119,24	8,60
504	12814,19	284,76	185,20	28,58	1705,19	120324,04	346,88	121,81	6,85
505	16613,02	369,18	131,08	15,94	2901,77	383979,00	619,66	167,85	7,46
506	11166,47	248,14	21,13	0,25	1950,93	207488,17	455,51	183,57	5,58

Результати фрактального аналізу – визначення показника Херста – для обраних помісячних надходжень до Веселівської ОТГ (502, грн.) представлено у табл. 3.9.

Таблиця 3.9 – Значення показника Херста

Код бюджетної класифікації	Показник Херста H	Тест на перемішування, $H_{\text{перем.}}$
11010100	0,86213	0,67528
11010400	0,72314	0,6361
18010500	0,7343	0,71087
18010600	0,61765	0,66573
18010700	0,63242	0,6097
18010900	0,55359	0,62887
18050500	0,6517	0,56385
Зведені надходження		
10000000	0,79694	0,54178
18000000	0,72462	0,61551

Висновок: наявність властивості персистентності (трендостійкості) виявлено тільки у часового ряду надходжень за кодом 11010100 (ПДФО). Це означає, що часовий ряд таких надходжень має довгострокову пам'ять, і для його прогнозування необхідно застосовувати методи, що це враховують. Інші часові ряди надходжень, скоріше за все, мають випадковий характер, й для їх прогнозування достатньо застосовувати методи статистичного прогнозування.

Проведемо комплексний фрактальний аналіз для часового ряду надходжень за кодом 11010100. На рис. 3.8 представлено приклад H -траєкторії та R/S -траєкторії для часового ряду надходжень за кодом 11010100.

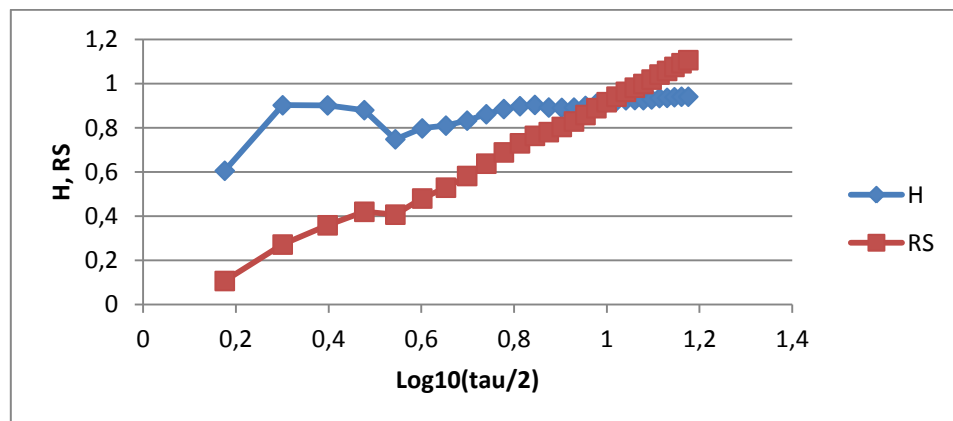

Рисунок 3.8 – Приклад H -траєкторії та R/S -траєкторії для часового ряду надходжень за кодом 11010100

З рисунку 3.8 видно, що зрив з тренду на R/S -траєкторії відбувається при значенні $l = 6$ (на сьомому – зрив – відображаються точки, починаючи з третьої).

Побудуємо нечітку множину $L(X) = \{ (l, \mu(l)), l \in L^0 \}$ глибини пам'яті часового ряду надходжень за кодом 11010100.

З рисунку 3.9 бачимо, що глибиною пам'яті, що найчастіше зустрічається, є значення $l = 6$ – це відповідає половині року (6 місяцям). Проте центр тяжіння нечіткої множини становить значення $l_{\text{цт}} = 8,6 \approx 9$, тобто 3 квартали. Ці параметри можна використати при визначенні параметрів моделей прогнозування.

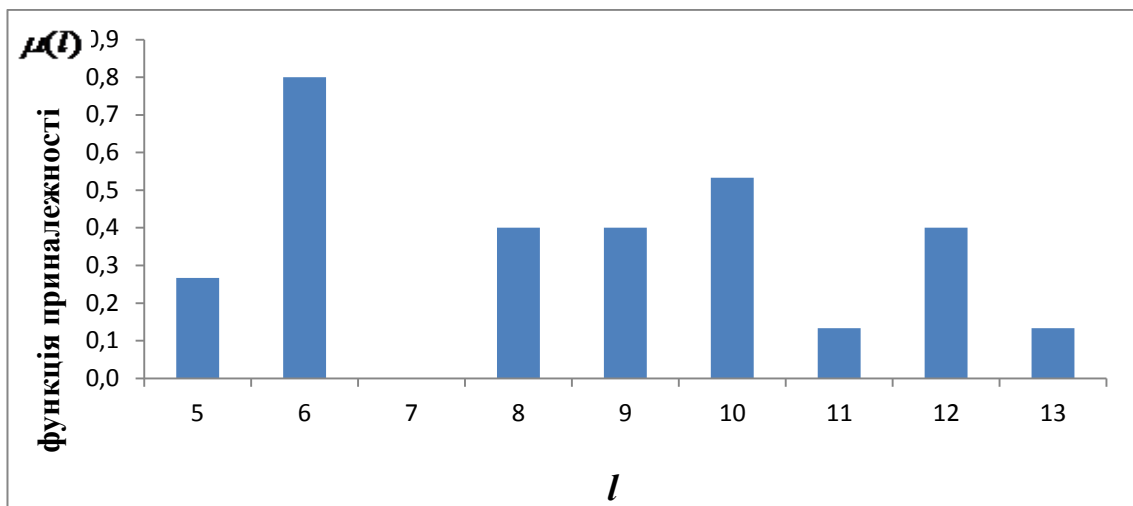

Рисунок 3.9 – Нечітка множина $L(X)$ глибини пам'яті часового ряду надходжень за кодом 11010100

На основі другого розділу, та наявних даних щодо сукупних надходжень до ОТГ Запорізької області проведено аналіз надходжень до бюджету Веселівської ОТГ за 2016-2019 роки, здійснено детальний аналіз динаміки і структури власних надходжень зазначеної ОТГ. Зокрема було виконано кластерний та фрактальний аналіз.

Як було зазначено раніше, надходження до бюджетів ОТГ повністю залежить від двох чинників: вигідного географічного розташування; рівня

економічного розвитку громади та розташування на її території підприємницьких структур.

Структура власних доходів бюджетів обраних ОТГ Запорізької області несуттєво відрізняється між собою. Обсяги надходжень Веселівської ОТГ значно перевищують обсяги надходжень інших п'яти ОТГ, які також були створені у 2015 р. Таке перевищення обумовлено великою площею громади та значною кількістю населення в порівнянні з іншими громадами.

Таким чином, провівши аналіз структури та динаміки надходжень до бюджету Веселівської ОТГ Запорізької області можна дійти таких висновків:

- пріоритетним завданням громади є створення умов для зростання добробуту населення шляхом активізації внутрішнього потенціалу громади, проведення модернізації підприємств реального сектору економіки, подальший розвиток придбаних та створених підприємств; створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, функціонування установ та закладів соціальної сфери на основі інноваційних структурних зрушень; посилення інвестиційної активності та міжнародного співробітництва; впровадження енергозберігаючих заходів у бюджетній сфері;

- власні доходи Веселівської ОТГ приблизно дорівнюють надходженням від офіційних трансфертів. Частка офіційних трансфертів складає 42,82%, що є одним з найнижчих показників серед інших 5 найстаріших ОТГ Запорізької області. Це зумовлено більшим обсягом власних надходжень, а саме податкових, частка яких складає понад 50% у структурі сукупних доходів громади;

- у структурі податкових надходжень переважає податок на доходи фізичних осіб, частка якого дорівнює 44% (складає майже 25% від загального обсягу доходів). Тобто можна стверджувати, що ПДФО є основним бюджетоутворюючим надходженням;

- результатом кластеризації став поділ усіх 62 статей надходжень (власних і переданих) на 4 кластера: до першої групи увійшли дві найбільші статті надходжень – ПДФО та освітня субвенція (у сумі формують до 41%

доходів бюджету); до другої групи потрапили статті із середнім (за рахунок своєї кількості, а не обсягу окремо взятої статті) впливом на формування бюджету; до третьої групи входить 7 статей надходжень, мають також середній вплив на формування доходів бюджету, але вже за рахунок власної частки (кожна складає від 2 до 4% в сукупних доходах); до четвертого кластеру увійшла одна стаття надходжень – субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ, що складає 7% обсягу надходжень до бюджету;

- розрахунок показника Херста показав, що наявність властивості персистентності (трендостійкості) виявлено тільки у часового ряду надходжень за кодом 11010100 (ПДФО). Це означає, що для його прогнозування необхідно застосовувати методи, що це враховують. Інші часові ряди надходжень, скоріше за все, мають випадковий характер, й для їх прогнозування достатньо застосовувати методи статистичного прогнозування. Результати комплексного фрактального аналізу можуть бути використані для побудови моделей прогнозування.

ВИСНОВКИ

Державна політика України у сфері місцевого самоврядування спирається на інтереси жителів територіальних громад і передбачає децентралізацію влади – передачу від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування значної частини повноважень, ресурсів та відповідальності.

Об'єднана територіальна громада – це муніципальний об'єкт, який утворюється шляхом добровільного об'єднання або приєднання територіальних громад в межах однієї області відповідно до Методики з метою покращення рівня надання її жителям публічних послуг, має єдиний орган місцевого самоврядування, наділений додатковими повноваженнями та бюджетними надходженнями.

ОТГ вважається утвореною з дня набрання чинності рішеннями всіх рад, що прийняли рішення про добровільне об'єднання територіальних громад. У межах своєї території ОТГ та її органи отримують всю повноту повноважень щодо регулювання земельних відносин, а також їм передаються земельні ділянки державної власності сільськогосподарського призначення.

ОТГ слід вважати спроможною територіальною громадою, яка має більший обсяг власних повноважень та повноважень делегованих відповідному органу місцевого самоврядування, отримує державну субвенцію на соціально-економічний розвиток, має прями відносини з Державним бюджетом.

У роботі було досліджено теоретичні підходи щодо визначення сутності поняття «місцеві бюджети» та порівняно наведені трактування поняття вітчизняними вченими, які займаються дослідженням цієї категорії. Також було визначено характеристику складових структури доходів місцевих бюджетів. Охарактеризовано основні функції місцевих бюджетів. З'ясовані роль, функції та ознаки місцевих бюджетів в сучасних умовах розвитку бюджетної системи України. Обґрунтовано, що місцеві бюджети виступають

важливим елементом системи фінансового регулювання областей та економіки в цілому.

На прикладі Запорізької області було досліджено вплив адміністративно-фінансової децентралізації на соціально-економічний розвиток регіонів. Розглянуто питання формування та фінансування дохідної частини місцевих бюджетів за рахунок податкових та неподаткових надходжень. Проаналізовані джерела та динаміка доходів об'єднаних територіальних громад.

Систематизовано та узагальнено досвід формування місцевих бюджетів у країнах Європи із розвиненими та трансформаційними економіками. Досліджено стан децентралізації їх бюджетних систем за доходами з огляду на досягнутий рівень економічного розвитку.

Проведений аналіз динаміки і структури надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад Запорізької області за 2016-2019 роки дозволив дійти висновку, що надходження до бюджетів ОТГ повністю залежить від двох чинників: вигідного географічного розташування; рівня економічного розвитку громади – розташування на її території підприємницьких структур. Залежності між обсягом власних доходів на одну особу в ОТГ та чисельністю її жителів не виявлено.

Таким чином, провівши аналіз особливостей розвитку ОТГ Запорізької області можна дійти таких висновків:

- соціально-економічне становище ОТГ Запорізької області визначається, в першу чергу, їх географічним розташуванням – окремі ОТГ характеризуються туристичною привабливістю; територія області визначена як розвинута сільськогосподарська зона, що обумовлює значну кількість сільськогосподарських підприємств в ОТГ;

- тенденції вищого рівня фінансової спроможності міських ОТГ в Запорізькій області не спостерігаються через незначну кількість таких громад та існування потужних сільських ОТГ в регіоні; суттєвий фінансово-економічний потенціал сільських ОТГ зумовлений також агропромисловою

спеціалізацією підприємств, оскільки специфіка сільськогосподарського сектору впливає на обрання для розміщення таких підприємств сільських територій;

Проведено аналіз надходжень до бюджету Веселівської ОТГ за 2016-2019 роки, здійснено детальний аналіз динаміки і структури власних надходжень зазначеної ОТГ. Зокрема було виконано кластерний та фрактальний аналіз.

Структура власних доходів бюджетів обраних ОТГ Запорізької області несуттєво відрізняється між собою. Перевищення обсягів надходжень Веселівської ОТГ в порівнянні з іншими п'ятьма ОТГ, які також були створені у 2015 р. обумовлено великою площею громади та значною чисельністю населення.

Таким чином, провівши аналіз структури та динаміки надходжень до бюджету Веселівської ОТГ Запорізької області можна дійти таких висновків:

- пріоритетним завданням громади є створення умов для зростання добробуту населення шляхом активізації внутрішнього потенціалу громади, проведення модернізації підприємств реального сектору економіки, подальший розвиток придбаних та створених підприємств; створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, функціонування установ та закладів соціальної сфери на основі інноваційних структурних зрушень; посилення інвестиційної активності та міжнародного співробітництва; впровадження енергозберігаючих заходів у бюджетній сфері;

- власні доходи Веселівської ОТГ приблизно дорівнюють надходженням від офіційних трансфертів. Частка офіційних трансфертів складає 42,82%, що є одним з найнижчих показників серед інших 5 найстаріших ОТГ Запорізької області. Це зумовлено більшим обсягом власних надходжень, а саме податкових, частка яких складає понад 50% у структурі сукупних доходів громади;

- у структурі податкових надходжень переважає податок на доходи фізичних осіб, частка якого дорівнює 44% (складає майже 25% від загального

обсягу доходів). Тобто можна стверджувати, що ПДФО є основним бюджетоутворюючим надходженням;

- результатом кластеризації став поділ усіх 62 статей надходжень (власних і переданих) на 4 кластера. Перша група складає основні бюджетоутворюючі надходження – ПДФО та освітня субвенція, які разом формують до 41% доходів бюджету. До другої групи увійшли статті із середнім впливом на формування бюджету. Кожна окремо взята стаття формує не більше 1% сукупних доходів громади. Третя група включає 7 статей надходжень, які мають середній вплив на формування доходів бюджету вже за рахунок власної частки у сукупних доходах бюджету (кожна складає від 2 до 4). До четвертого кластера увійшла одна стаття надходжень – субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ, що складає 7% обсягу надходжень до бюджету і має слабкий вплив на формування доходів бюджету ОТГ;

- розрахунок показника Херста показав, що наявність властивості персистентності (трендостійкості) виявлено тільки у часового ряду надходжень за кодом 11010100 (ПДФО). Це означає, що для його прогнозування необхідно застосовувати методи, які це враховують. Інші часові ряди надходжень можуть мати випадковий характер. Результати комплексного фрактального аналізу можуть бути використані для побудови моделей прогнозування;

- аналіз основних статистик часових рядів наступних надходжень: земельного податку з фізичних осіб, земельного податку з юридичних осіб, єдиного податку з сільськогосподарських товаровиробників, орендної плати з фізичних осіб, ПДФО від зайняття підприємницькою діяльністю показав, що ознаки сильно варіюють та значно відхиляються від закону нормального розподілу.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Батанов О.В. Функції територіальних громад як суб'єктів місцевого самоврядування в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Київ, 2000. 20 с.
2. Барановська Т. М. Децентралізація влади як основний напрям вдосконалення державної політики розвитку територіальної громади. *Актуальні проблеми державного управління*. 2015. № 2. С. 145-153.
3. Бучинська А. Й. Принцип субсидіарності як підстава діяльності органів місцевого самоврядування Польщі та України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2012. № 91. С. 90-92.
4. Гладій В. І. Реформування системи місцевого самоврядування: досвід Вишеградської групи. *Грані*. 2015. № 12(1). С. 57-63.
5. Кондрацька Н. М. Сучасна системно-структурна організація місцевого самоврядування в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія. Право*. 2015. Вип. 35(2.1). С. 91-96.
6. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України. Київ : Знання, 2009. 487 с.
7. Любченко П. М. Зарубіжний досвід організації контролю у сфері місцевого самоврядування. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 29. С. 18-31.
8. Серьогін С. С. Реформування місцевих фінансів в умовах євроінтеграції. *Аспекти публічного управління*. 2016. № 4-5. С. 87-96.
9. Ярошенко І. В. Проблемні питання реалізації реформи децентралізації влади в Україні. *Проблеми економіки*. 2015. № 4. С. 177-187.
10. Гришко Р. Ю. Історія трансформаційних перетворень української моделі самоврядування. *Право та державне управління*. 2016. № 4. С. 107-112.

11. Бардіна Т. О. Розвиток сільських територій в умовах реформи децентралізації : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03. Полтава, 2018. 20 с.
12. Кириленко О. П., Вацлавський О. І. Бюджетний контроль при плануванні місцевих бюджетів. *Світ фінансів*. 2018. Вип. 4. С. 40-51.
13. Юрій С. М. Теоретичні засади місцевого самоврядування: законодавче визначення та перспективи розвитку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія. Економіка і менеджмент*. 2016. Вип. 18. С. 145-148.
14. Погорелов В. С. Формування бюджетів місцевого самоврядування в умовах фіскальної децентралізації : дис. канд. екон. наук : 08.00.08 / Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ, 2019. 252 с.
15. Андрущенко В. Л. Міжбюджетні відносини в Україні і міжнародний досвід. *Збірник наукових праць Ірпінської фінансово-юридичної академії (економіка, право)*. 2013. № 2.
16. Буковинський С. А. До питання здійснення бюджетної політики в Україні. *Фінанси України*. 2007. № 11. С. 3-30.
17. Буряченко А. Є. Бюджетне вирівнювання в реалізації регіональної політики держави : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01. Київ, 2001. 20 с.
18. Ковалюк О. М. Фінансовий механізм організації економіки України : автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.02.03. Львів, 2004. 40 с.
19. Кульчицький М. І. Місцеві бюджети і механізм їх формування. *Фінанси України*. 2011. № 9. С. 99-102.
20. Опарін В. М., Павлюк К. В. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти) : монографія. Київ : КНЕУ, 2005. 240 с.
21. Пасічник Ю. В. Бюджетний потенціал економічного зростання в Україні : монографія. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2005. 642 с.

22. Місцеві бюджети і міжбюджетні відносини у бюджетній системі України : монографія / Кириленко О. П. та ін. Київ : Фенікс, 2008. 303 с.
23. Василик О. Д., Павлюк К. В. Бюджетна система України. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 544 с.
24. Сазонець І. Л., Гринько Т. В., Придатко Г. Ю. Управління місцевими фінансами : монографія. Київ : ЦНЛ, 2006. 216 с.
25. Ніколаєва О. М., Маглаперідзе А. С. Місцеві фінанси : монографія. Київ: Фінанси, 2013. 354 с.
26. Місцеві бюджети в умовах кризових явищ і реформування : монографія / Головій В. М. та ін.; ред. О. Л. Яременко. Харків, 2011. 182 с.
27. Матвеева О. Ю. Використання економічно орієнтованого підходу до визначення поняття «місцеві бюджети» як основи фінансового забезпечення місцевого самоврядування. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2010. Вип. 2. С. 50-62.
28. Бенджешак М. Збори та платежі до бюджетів місцевого самоуправління Польщі. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 11 (161). С. 269-277.
29. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лют. 2015, № 157-VIII. URL: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/157-19> (дата звернення: 01.05.2019).
30. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад : постанова КМУ від 08.04.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF> (дата звернення: 10.12.2019).
31. Батанов О. В., Кравченко В. В. Актуальні проблеми конституційної регламентації статусу територіальних громад в Україні у контексті зарубіжного досвіду. *Аспекти публічного управління*. 2016. № 1-2. С. 5-16.
32. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин : Закон України від 28 грудн. 2014 р. № 79-

VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 12, ст. 76. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-19> (дата звернення: 10.12.2019).

33. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи : Закон України від 28 грудн. 2014 р. № 71-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 7-8, № 9, ст. 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/71-19> (дата звернення: 10.12.2019).

34. Громадна реформа: що дала децентралізація. *Економічна правда* : веб-сайт. URL: <http://www.epravda.com.ua/columns/2017/0804/627740/> (дата звернення: 10.12.2019).

35. Про бюджетну класифікацію : наказ Міністерства фінансів України від 14 січ. 2011 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11/para25> (дата звернення: 10.12.2019).

36. Бюджетний кодекс України від 8 лип. 2010 № 2456-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 50-51, ст. 572.

37. Гончаров С. М., Кушнір Н. Б. Тлумачний словник економіста. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 264 с.

38. Європейська хартія місцевого самоврядування : Міжнародний документ від 15 жовт. 1985 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036 (дата звернення: 03.10.2019).

39. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження КМУ від 1 квіт. 2014 р. № 333-р. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80> (дата звернення: 23.04.2018).

40. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24, ст. 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 15.09.2019).

41. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 червн. 2014 р. № 1508-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 34, ст. 1167. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18> (дата звернення: 15.09.2019).
42. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 5 лют. 2015 р. № 156-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 13, ст. 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19> (дата звернення: 15.09.2019).
43. Офіційний сайт Децентралізації влади. URL: <https://decentralization.gov.ua> (дата звернення: 30.04.2019).
44. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади : навч. посіб. / Васильєва Н.В. та ін. Київ, 2017. 119 с.
45. Budget of the European Union (2014, November). Official website of the European Union.
46. Прокопенко Л.Л. Досвід реформування місцевого управління в країнах Європейського Союзу. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 4 (18). С. 93-101.
47. Woller, G. M., & Phillips, K. (1998). Fiscal Decentralization and LDC Economic Growth: An Empirical Investigation, *Journal of Development Studies*, 34, 139-48.
48. Wollmann, H. (2011). Reorganizing Local Government: Between Territorial Consolidation and Two-tier Intermunicipality. *HKJU-CCPA*, 11(3), 681-706.
49. Підтримка децентралізації в Україні: вдосконалення державного інвестування на всіх рівнях врядування. *OECD* : веб-сайт. URL: <http://www.oecd.org/regional/regional-policy/Ukraine-Decentralisation-Proceedings-Lviv-UKR.pdf> (дата звернення: 15.12.2019).
50. The Council of European Municipalities and Regions (2008). *Balancing Democracy, Identity and Efficiency: Changes in Local and Regional Structures in Europe*.

51. Džinić, J., Svidroňová, M. M., & Markowska-Bzducha, E. (2016). Participatory budgeting: a comparative study of Croatia, Poland and Slovakia. *The NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*, 9 (1), 31-56.
52. Ганзицька Т.С., Козін В.В. Місцеві бюджети в контексті фінансової децентралізації. *Науковий вісник Херсонського національного університету. Юридичні науки*. 2017. Вип. 1. С. 22-26.
53. André, C., & García, C. (2014). Local Public Finances and Municipal Reform in Finland. OECD Economics Department Working Papers, No. 1121. OECD Publishing.
54. Канєва Т., Дрепін А. Європейський досвід формування місцевих бюджетів. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2019. № 2. С. 119-134.
55. Committee of the Regions of the European Union (2008). Study on the Division of Powers between the European Union, the Member States, and Regional and Local Authorities, pp. 47-321.
56. Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник. Київ : НІОС, 2000. 416 с.
57. Козак Ю. Г., Мацул В. М. Математичні методи та моделі для магістрантів з економіки. Практичні застосування : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 252 с.
58. Петерс Э. Фрактальный анализ финансовых рынков: применение теории хаоса в инвестициях и экономике. Москва : Интернет-трейдинг, 2004. 304 с.
59. Максишко Н. К. Моделювання економіки методами дискретної нелінійної динаміки : монографія / наук. ред. В. О. Перепелиця, Запоріжжя : Поліграф, 2009. 416 с.
60. Формула розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів : постанова КМУ від 12 вер. 2009 р. № 995. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/243088214> (дата звернення: 23.04.2018).

61. Шитиков В. К., Мاستицкий С. Э. (2017) Классификация, регрессия, алгоритмы Data Mining с использованием R. – URL: <https://github.com/ranalytics/data-mining> (дата звернення: 01.12.2019).

62. Дудар О. І., Максишко Н. К. Кластерний аналіз податкових надходжень Веселівської ОТГ Запорізької області. *Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях* : зб. матеріалів XIV Міжнар. наук.-практ. конф. / за ред. А. В. Череп. Запоріжжя : Видавництво ЗНУ, 2019. С. 287-290.

63. Офіційна сторінка проекту R. URL: <http://www.r-project.org/> (дата звернення: 01.12.2019).

64. Пачинок А. В., Дудар О. І., Максишко Н. К. Аналіз структури надходжень до ОТГ Запорізької області. *Управління соціально-економічним розвитком регіонів та держави* : зб. матеріалів XIII Міжнар. наук.-практ. конф. / за ред. А. В. Череп. Запоріжжя : Видавництво ЗНУ, 2019. С. 309-311.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Кількість об'єднаних територіальних громад

Таблиця А.1 – Кількість ОТГ станом на 12.11.2019

Область	Разом	Спро- можні всього	з них:							
			утворені у 2015-2018 роках,		вибор и по яких не відбу лися 23.12. 2018	утворені у 2019 році:				
			вибор и по яких прове дені у 2015- 2018 роках	шляхо м приєдн ання до міст обласн о-го значен ня		вибори відбул ися 30.06.2 019	шля- хом приєд нання до міст облас -ного значе ння	призн ачені вибор и	очікуют ь признач ення виборів	
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Вінницька	46	42	35	2	3	5			3	1
Волинська	53	51	50			1			2	
Дніпропетр овська	70	62	60	2	1				8	
Донецька	19	12	10					2	1	6
Житомирсь ка	57	55	51	2		2			1	1
Закарпатсь ка	16	7	6					1	9	
Запорізька	57	48	43	1	8	4			8	1
Івано- Франківськ а	38	32	29	1		1	1		6	
Київська	27	22	13	3		5	1		2	3
Кіровоград ська	27	21	20			1			6	
Луганська	23	17	9		8	8			1	5
Львівська	41	40	40						1	
Миколаївсь ка	43	41	28	1	12	12			2	
Одеська	37	32	28		3	4			5	
Полтавська	53	47	44	1		1	1		6	
Рівненська	45	36	31	1		3	1		9	
Сумська	38	37	29	1	4	4	3		1	

Продовження таблиці А.1

Область	Разом	Спро- можні всього	з них:						
			утворені у 2015-2018 роках,		вибор и по яких не відбу л-ися 23.12. 2018	утворені у 2019 році:			
			вибор и по яких прове- дені у 2015- 2018 роках	шляхо м приєдн ання до міст обласн о-го значен ня		вибори відбул и-ся 30.06.2 019	шля- хом приєд - нання до міст облас -ного значе ння	приз- начен і вибор и	очікуют ь признач ення виборів
Тернопільс ька	53	49	47	2				4	
Харківська	23	19	16	1		1	1	4	
Херсонська	34	31	27	1	2	2	1	2	1
Хмельниць ка	51	47	44	1		1	1	4	
Черкаська	58	57	53	1		3			1
Чернівецьк а	37	35	32	1		2		2	
Чернігівськ а	50	45	37	2	5	6		5	
Всього	99 6	885	782	24	46	66	13	92	19

ДОДАТОК Б

Індекси податкоспроможності місцевих бюджетів Запорізької області

Таблиця Б.1 – Індекси податкоспроможності місцевих бюджетів Запорізької області, 2018 р.

Адміністративно-територіальна одиниця	індекс податкоспроможності	індекс податкоспроможності до середнього по області	індекс податкоспроможності до середнього по Україні
м.Енергодар	7 442,60	3,67	3,77
м.Запоріжжя	4 201,90	2,07	2,13
Воздвижівська	3 847,40	1,90	1,95
Комиш-Зорянська ОТГ	3 530,60	1,74	1,79
Пологівський р-н	3 391,40	1,67	1,72
Гуляйпільський р-н	3 213,00	1,59	1,63
Василівський р-н	3 089,50	1,52	1,57
Долинська ОТГ	2 670,50	1,32	1,35
Осипенківська ОТГ	2 656,80	1,31	1,35
Великобілозерська	2 606,50	1,29	1,32
Воскресенська ОТГ	2 495,40	1,23	1,26
Широківська	2 456,60	1,21	1,25
Смирновська ОТГ	2 410,00	1,19	1,22
Новомиколаївський р-н	2 350,20	1,16	1,19
Розівський р-н	2 210,50	1,09	1,12
Приморська ОТГ	2 208,20	1,09	1,12
Вільнянський р-н	2 142,20	1,06	1,09
Приазовська	2 138,30	1,06	1,08
Більмацький р-н	2 083,70	1,03	1,06
Ботіївська ОТГ	2 078,50	1,03	1,05
Малотокмачанська ОТГ	2 065,90	1,02	1,05
Чернігівська	1 988,50	0,98	1,01
м.Мелітополь	1 987,90	0,98	1,01
Преображенська ОТГ	1 982,20	0,98	1,00
Гуляйпільська	1 974,10	0,97	1,00
м.Бердянськ	1 935,50	0,96	0,98
Оріхівська	1 914,50	0,94	0,97
Токмацький р-н	1 909,40	0,94	0,97
Веселівський р-н	1 807,50	0,89	0,92

Продовження таблиці Б.1

Адміністративно-територіальна одиниця	індекс податкоспроможності	індекс податкоспроможності до середнього по області	індекс податкоспроможності до середнього по Україні
Гірсівська ОТГ	1 775,50	0,88	0,90
Новоолексіївська	1 723,80	0,85	0,87
Павлівська	1 719,80	0,85	0,87
Плодородненська	1 715,20	0,85	0,87
Підгірненська	1 693,50	0,84	0,86
Бердянський р-н	1 686,20	0,83	0,85
Кирилівська	1 677,10	0,83	0,85
Чкаловська	1 674,00	0,83	0,85
Остриківська ОТГ	1 641,10	0,81	0,83
Петро-Михайлівська	1 627,10	0,80	0,82
Якимівська	1 619,80	0,80	0,82
Берестівська ОТГ	1 570,00	0,77	0,80
м.Токмак	1 511,60	0,75	0,77
Біленьківська ОТГ	1 493,10	0,74	0,76
Приазовський р-н	1 477,10	0,73	0,75
Мелітопольський р-н	1 443,50	0,71	0,73
Приморський р-н	1 431,30	0,71	0,73
Таврійська ОТГ	1 428,20	0,70	0,72
Новобогданівська	1 413,90	0,70	0,72
Михайлівський р-н	1 407,20	0,69	0,71
Кам'янсько-Дніпровська	1 355,10	0,67	0,69
Новоуспенівська	1 220,50	0,60	0,62
Якимівський р-н	900,70	0,44	0,46
Комишуваська ОТГ	850,80	0,42	0,43
Запорізький р-н	813,70	0,40	0,41
Благовіщенська	679,00	0,34	0,34
Водянська	580,70	0,29	0,29
Веселівська ОТГ	577,70	0,29	0,29
середнє по області	2 063,20		
середнє по Україні	1 973,40		

ДОДАТОК В

Загальна характеристика ОТГ Запорізької області

Таблиця В.1 – ОТГ Запорізької області, створені у 2015-2018 рр.

Район	Частка площі району, зайнятої ОТГ	Рік створення	ОТГ	Чисельність населення	Площа	Кількість рад, що об'єдналися	Створена навколо міста/села/селища
Бердянський	65,9	2015	Берестівська	4657	498,2	3	селищна
		2016	Осипенківська	7676	419,6	3	сільська
		2018	Бердянська	116714	253,5	3	міська
Більмацький	70,7	2015	Комиш-Зорянська	6264	371,1	5	селищна
		2015	Смирновська	3334	317,6	3	сільська
		2018	Новоукраїнська	2041	230,3	2	сільська
Василівський	11,8	2017	Підгірненська	2188	190,5	2	сільська
Веселівський	88,7	2015	Веселівська	12657	438,3	3	селищна
		2017	Новоуспенівська	3683	296,2	4	сільська
		2017	Чкаловська	3329	265,8	5	сільська
Великобілозерський	100	2017	Великобілозерська	7879	469,3	5	сільська
Вільнянський	35,6	2017	Павлівська	3589	144,4	2	сільська
		2017	Петро-Михайлівська	2889	148,8	2	сільська
		2018	Михайлівська	6618	161,9	2	сільська
Гуляйпільський	63,9	2017	Воздвижівська	2320	176,9	3	сільська
		2017	Гуляйпільська	18820	653,3	10	міська
Запорізький	62,4	2016	Біленьківська	9915	363	3	сільська
		2016	Долинська	5777	170	2	сільська
		2017	Широківська	11027	378,3	6	сільська
Кам'янсько-Дніпровський	83,4	2017	Благовіщенська	4640	232,4	2	сільська
		2017	Водянська	12268	365,2	3	сільська
		2017	Кам'янсько-Дніпровська	20824	436,9	2	міська
Мелітопольський	16,1	2017	Новобогданівська	5147	198,4	2	сільська
		2018	Мирненська	4071	87,3	2	селищна
Михайлівський	96,3	2017	Плодородненська	3524	216,3	2	сільська
		2018	Михайлівська	16513	573,1	3	селищна
		2018	Роздольська	4242	238,3	3	сільська
Новомиколаївський	0	-	-	-	-	-	-
Оріхівський	100	2015	Преображенська	5587	367,1	5	сільська
		2016	Комишуваська	12930	530,6	8	селищна
		2016	Малотокмачанська	3128	172	2	сільська
		2016	Таврійська	4355	184,3	2	сільська
		2017	Оріхівська	19214	345,1	7	міська
Пологівський	16,6	2015	Воскресенська	5588	264,7	2	сільська
Приазовський	51,9	2016	Ботіївська	2146	138,6	2	сільська
		2016	Гірсівська	2043	271,6	3	сільська
		2017	Приазовська	7769	232,6	3	селищна
		2018	Олександрівська	1387	189,8	2	сільська
		2018	Степанівська Перша	2996	178,2	4	сільська

Продовження таблиці В.1

Район	Частка площі району, зайнятої ОТГ	Рік створення	ОТГ	Чисельність населення	Площа	Кількість рад, що об'єдналися	Створена навколо міста/села/селища
Приморський	31,5	2016	Приморська	14412	234	2	міська
		2017	Новоолексіївська	2268	206,9	2	сільська
Розівський	0	-	-	-	-	-	-
Токмацький	18,6	2016	Остриківська	2858	267,6	2	сільська
Чернігівський	100	2017	Чернігівська	16822	1200	11	селищна
Якимівський	92,8	2017	Кирилівська	6748	661,6	3	селищна
		2017	Якимівська	23991	1055,4	10	селищна

ДОДАТОК Г

Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ

Таблиця Г.1 – Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період з 2016 р. по вересень 2019 р. (10000000-11020000)

Дата	Код бюджетної класифікації						
	10000000	11000000	11010000	11010100	11010400	11010500	11020000
01.2016	517290,85	196299,1	196299,1	161827,2	33637,21	834,63	0
02.2016	820402,98	238110	238110	168809,3	60695,95	8604,78	0
03.2016	669455,94	301147,8	301147,8	199622,3	91662,96	9862,61	0
04.2016	899970,06	361411,3	361411,3	230540,2	114098,1	16772,96	0
05.2016	824588,25	343046,3	343046,3	279126,8	59316,7	4602,76	0
06.2016	701942,98	376765,1	376765,1	312551,1	60805,98	3408	0
07.2016	1106785,5	483521,8	483521,8	344611,6	123783,5	15126,77	0
08.2016	1633985,6	928311,8	928311,8	336114,7	588230	3967,01	0
09.2016	1473082,9	1065123	1065123	366216,7	698156,4	750	0
10.2016	2019601,7	462862,7	462862,7	369821,6	92741,08	300	0
11.2016	1022021,2	490437,3	490437,3	299396,6	190580,1	460,61	0
12.2016	750678,46	426980,7	426980,7	331478,4	95502,26	0	0
01.2017	1396656,6	358133,9	358133,9	245109,8	110451,4	2572,71	0
02.2017	950113,35	403537,8	403537,8	283722,6	114264	5551,2	0
03.2017	807933,74	500742,5	500742,5	362460,7	122346,6	15935,24	0
04.2017	1211494,1	518855,6	518855,6	352702,2	157726,8	8426,53	0
05.2017	987815,24	512716,9	512716,9	419555,8	82453,6	10707,45	0
06.2017	900748,21	522970,4	522970,4	403722,2	112243,8	7004,44	0
07.2017	1428511,1	602939,8	602939,8	445257,4	139839	17843,4	0
08.2017	2009186,7	1403429	1403429	550497,2	852550,3	381,1	0
09.2017	1455377,3	1102772	1102772	479024,9	625664,2	-1917	0
10.2017	2716862,9	675365,3	675365,3	484966	188255,5	2143,7	0
11.2017	1594009	883318,6	883318,6	419449,4	465204,4	-1335,12	0
12.2017	1188479,5	848300,8	848300,8	493860,4	349677,4	4763,03	0
01.2018	5262908,5	3735305	3735305	342887,6	3392756	-338,24	0
02.2018	1084246,1	520458,1	519063,1	382817,9	127053,6	9191,54	1395
03.2018	842891,72	543678,5	543678,5	384043,4	151371,3	8263,8	0
04.2018	1737300,1	909361,1	909361,1	450367,4	440096,5	18897,31	0
05.2018	1274650,2	881277,3	881277,3	501014,2	367502	12761,13	0
06.2018	1212727,9	924915,7	924915,7	545838,4	358373,3	20704,04	0
07.2018	1829326	1050140	1050140	584700,8	463468,4	1970,67	0
08.2018	1973195,2	1435304	1435304	462232,5	967097,1	5974,14	0
09.2018	1705493,4	1413080	1413080	470224,8	936313	6542,36	0
10.2018	3238827,7	966175,8	966175,8	611513,1	353815,5	847,13	0
11.2018	1351725,9	734104,6	734104,6	512854	220195,2	1055,4	0
12.2018	1230439,1	831748,2	831748,2	535062,5	295356,2	1329,44	0

Продовження таблиці Г.1

Дата	Код бюджетної класифікації						
	10000000	11000000	11010000	11010100	11010400	11010500	11020000
01.2019	1859140,6	534244,4	534244,4	364609,8	168972,4	662,31	0
02.2019	1280764	704216,3	702314,3	417322	270455,5	14536,8	1902
03.2019	1399782,3	897223,8	897223,8	435677,8	455496,7	6049,29	0
04.2019	1633954,7	784322,5	784322,5	486342,6	287334,5	10645,41	0
05.2019	1299591,1	789622,1	789622,1	546521,6	233198,5	9901,97	0
06.2019	1564548,3	1007721	1007721	754962,1	237800,7	14957,9	0
07.2019	2098824,2	1331121	1331121	785676,6	533308,6	12135,82	0
08.2019	2935371,7	2249498	2249498	634480,7	1608206	6811,73	0
09.2019	1679190,7	1186649	1186649	705169,8	483966,2	-2486,77	0

Таблиця Г.2 – Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період з 2016 р. по вересень 2019 р. (11020200-13030200)

Дата	Код бюджетної класифікації						
	11020200	13000000	13010000	13010200	13030000	13030100	13030200
01.2016	0	0	0	0	0	0	0
02.2016	0	6241,44	1,44	1,44	6240	0	6240
03.2016	0	0	0	0	0	0	0
04.2016	0	0	0	0	0	0	0
05.2016	0	2783,76	733,76	733,76	2050	0	2050
06.2016	0	0	0	0	0	0	0
07.2016	0	0	0	0	0	0	0
08.2016	0	6900	0	0	6900	0	6900
09.2016	0	0	0	0	0	0	0
10.2016	0	0	0	0	0	0	0
11.2016	0	2092,29	1321,29	1321,29	771	0	771
12.2016	0	0	0	0	0	0	0
01.2017	0	0	0	0	0	0	0
02.2017	0	2474,92	5,92	5,92	2469	0	2469
03.2017	0	0	0	0	0	0	0
04.2017	0	0	0	0	0	0	0
05.2017	0	1156,14	1583,84	1583,84	-427,7	0	-427,7
06.2017	0	0	0	0	0	0	0
07.2017	0	0	0	0	0	0	0
08.2017	0	0	0	0	0	0	0
09.2017	0	0	0	0	0	0	0
10.2017	0	0	0	0	0	0	0
11.2017	0	41,66	41,66	41,66	0	0	0
12.2017	0	0	0	0	0	0	0
01.2018	0	0	0	0	0	0	0
02.2018	1395	27832,4	0	0	27832,4	0	27832,4
03.2018	0	0	0	0	0	0	0

Продовження таблиці Г.2

Дата	Код бюджетної класифікації						
	11020200	13000000	13010000	13010200	13030000	13030100	13030200
04.2018	0	0	0	0	0	0	0
05.2018	0	0	0	0	0	0	0
06.2018	0	0	0	0	0	0	0
07.2018	0	0	0	0	0	0	0
08.2018	0	0	0	0	0	0	0
09.2018	0	0	0	0	0	0	0
10.2018	0	0	0	0	0	0	0
11.2018	0	31242,73	140,53	140,53	31102,2	0	31102,2
12.2018	0	0	0	0	0	0	0
01.2019	0	27,43	0	0	27,43	27,43	0
02.2019	1902	1131,33	0	0	1131,33	31,33	1100
03.2019	0	300	300	300	0	0	0
04.2019	0	0	0	0	0	0	0
05.2019	0	1892,11	1832,99	1832,99	59,12	59,12	0
06.2019	0	0	0	0	0	0	0
07.2019	0	126,98	0	0	126,98	126,98	0
08.2019	0	51,87	0	0	51,87	51,87	0
09.2019	0	0	0	0	0	0	0

Таблиця Г.3 – Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період з 2016 р. по вересень 2019 р. (14000000-18010300)

Дата	Код бюджетної класифікації						
	14000000	14040000	18000000	18010000	18010100	18010200	18010300
01.2016	15911	15911	303307	137097,5	576,67	0	0
02.2016	14809	14809	555735,3	329865,8	-538,69	0	0
03.2016	13864	13864	354444,1	283324,2	2939,17	0	0
04.2016	15501	15501	522038,4	256593,2	-2878,76	0	0
05.2016	19098	19098	457090,4	248699,1	0	0	0
06.2016	25628	25628	299549,9	245524,5	0	0	0
07.2016	17843,09	17843,09	603403,2	298641,1	60,41	0	0
08.2016	26415	26415	660631,8	486379,1	0	0	272,59
09.2016	24887	24887	383072,8	243422,3	0	0	0
10.2016	23399	23399	1531237	238234,5	31,74	0	0
11.2016	21993	21993	498030,5	251665,9	0	4	0
12.2016	20787	20787	302910,8	246134,4	0	140,46	1930,47
01.2017	15209,59	15209,59	1022276	237509,1	31,74	0	1408,4
02.2017	15316	15316	513591,1	338611	0	18	0
03.2017	13386	13386	293805,3	253974,2	28,67	0	0
04.2017	18392	18392	674139	297126,4	102,72	0	0
05.2017	14830	14830	452747,7	278135,4	66,48	0	0
06.2017	15932	15932	356727,9	326463,2	0	0	0

Продовження таблиці Г.3

Дата	Код бюджетної класифікації						
	14000000	14040000	18000000	18010000	18010100	18010200	18010300
07.2017	20132	20132	804279,7	407576,5	73,6	470,17	2043,71
08.2017	23329	23329	574960,4	352151,6	66,48	438,4	4793,92
09.2017	24251	24251	328354,2	292265,8	0	-426	2600
10.2017	20990	20990	2018866	305988	140,08	46,8	0
11.2017	20774	20774	658048	270345,9	0	0	0
12.2017	18761	18761	321407,5	281337,6	40,4	0	0
01.2018	17290,4	17290,4	1497641	284687,5	142,68	0	0
02.2018	28373,4	28373,4	505250,4	273378,4	0	388,67	2482,65
03.2018	11783	11783	287421,2	232830,9	0	0	444,48
04.2018	13270	13270	812278,7	260809,2	162,85	0	0
05.2018	15113	15113	370179	214893	0	0	339,84
06.2018	14851	14851	272943,6	238766,2	0	8,96	1429,44
07.2018	13876	13876	761762,7	325405,2	209,91	231,38	8054,72
08.2018	15449,6	15449,6	505792,1	297757,5	0	210,14	2295,2
09.2018	14698	14698	277715,3	229814,8	0	155,73	0
10.2018	14142	14142	2255202	265575,2	136,75	140,48	2090
11.2018	15197	15197	551104,6	233831,1	7,72	223,04	0
12.2018	18158	18158	380532,9	240394,5	0	116,61	2021,19
01.2019	11743	11743	1309499	266398,2	162,82	0	0
02.2019	7039	7039	552730,3	347950	0	0	2236,6
03.2019	9929	9929	492329,5	456387,8	0	15,34	0
04.2019	10909	10909	838671,7	395377,4	182,62	126,41	0
05.2019	12298	12298	492684,8	383087,8	0	0	0
06.2019	14762,3	14762,3	542065,3	322457,8	0	347,32	517,12
07.2019	16859	16859	748190	456850	182,62	121,52	3843,25
08.2019	20674	20674	647325,9	425567,1	0	372,26	8042,63
09.2019	21182	21182	471359,5	350721,2	0	230	3983,33

Таблиця Г.4 – Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період з 2016 р. по вересень 2019 р. (18010400-18050000)

Дата	Код бюджетної класифікації						
	18010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18011100	18050000
01.2016	8634,65	12659,35	111629	0	3597,78	0	166209,5
02.2016	3547,27	98801,12	167376,2	637,04	60042,86	0	225869,5
03.2016	3390,5	80448,12	169299,8	0	27246,54	0	71119,96
04.2016	8841,95	80663,82	156730,7	3524	9711,51	0	265445,1
05.2016	0	36549,99	202214,7	402	9532,42	0	208391,3
06.2016	584,29	80351,4	156129,4	324	8135,42	0	54025,38
07.2016	12561,29	80603,19	163238,4	36127,79	6050,02	0	304762,1
08.2016	0	80351,4	152580,1	210838,2	42336,81	0	174252,6
09.2016	584,29	80351,4	135425,4	12318,8	14742,45	0	139650,5

Продовження таблиці Г.4

Дата	Код бюджетної класифікації						
	18010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18011100	18050000
10.2016	12546,11	76479,99	138726,4	2373,07	8077,15	0	1293002
11.2016	0	76587,95	165534,5	1360	8179,44	0	246364,6
12.2016	2008,42	76336,16	160248,1	215	5255,71	0	56776,44
01.2017	10943,21	76336,09	135025,3	180	13584,36	0	784767,1
02.2017	0	78611,03	209701,9	168,81	50111,22	0	174980,1
03.2017	1288	89952,26	147972,3	120	14613,02	0	39831,02
04.2017	29718,74	86642,08	172692,8	60	7910,13	0	377012,6
05.2017	0	86545,93	170833,8	251	20438,13	0	174612,4
06.2017	1046,56	82441,98	141101,6	64600,19	35189,49	2083,33	30264,69
07.2017	29267,04	78604,94	178836,8	89614,28	28665,99	0	396703,2
08.2017	0	78338,03	191419,1	37247,42	39848,22	0	222808,8
09.2017	1046,56	83903,32	191834,4	2532,4	10775,13	0	36088,38
10.2017	29494,21	78604,88	183172,2	182,7	8097,13	6250	1712878
11.2017	2,4	78338,03	181819	369,31	9817,13	0	387702
12.2017	11835,84	78338,03	174010,1	15	10848,17	6250	40069,95
01.2018	18004,24	78337,94	158233,5	60	29909,21	0	1212954
02.2018	0	17130,28	202542,5	10,1	50824,21	0	231872
03.2018	0	16858,82	203264,4	0	12263,19	0	54590,34
04.2018	36335,06	17135,64	167950,1	422	38803,48	0	551469,5
05.2018	0	16858,82	183547,2	527,6	13619,51	0	155286
06.2018	2025,06	16858,82	170879,8	36601,91	10962,19	0	34177,47
07.2018	34237,36	16858,82	177978,8	78512,69	9321,54	0	436357,5
08.2018	0	25563,26	179834	52442,27	37412,56	0	208034,7
09.2018	0	34569,2	182400,3	3021,7	9667,96	0	47900,44
10.2018	36085,52	34579,2	176513,5	3531,73	12497,96	0	1989627
11.2018	10	51212,94	179444,2	1385,32	1547,96	0	317273,4
12.2018	1216,61	34480,23	190997,8	317,03	11244,96	0	140138,5
01.2019	36717,94	34480,33	154687,7	97,1	40252,3	0	1043100
02.2019	314,88	127701,7	201642,6	1746	14308,16	0	204780,4
03.2019	0	190395,5	233173,2	447,8	32356,03	0	35941,73
04.2019	41582,6	138651,9	191455,1	0	17128,69	6250	443294,3
05.2019	0	119929,8	252087	0	11070,94	0	109597
06.2019	0	122684,2	127705,3	42205,91	28997,98	0	219607,5
07.2019	41740,05	127887,7	185356,6	56224,73	35243,48	6250	291340
08.2019	135	124067	199121,2	55932,12	37896,9	0	221758,8
09.2019	0	122692,6	199140,7	6112,56	18562,03	0	120638,4

Таблиця Г.5 – Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період з 2016 р. по вересень 2019 р. (18050300-19010300)

Дата	Код бюджетної класифікації						
	18050300	18050400	18050500	19000000	19010000	19010100	19010300
01.2016	0	35542,59	130666,9	1773,78	1773,78	878,32	895,46
02.2016	2165,24	202574,5	21129,72	5507,24	5507,24	5412,65	94,59
03.2016	0	30206,27	40913,69	0	0	0	0
04.2016	0	35711,79	229733,4	1019,44	1019,44	82,64	936,8
05.2016	392,8	192901,3	15097,2	2569,85	2569,85	2332,15	237,7
06.2016	0	15552,4	38472,98	0	0	0	0
07.2016	0	49084	255678,1	2017,34	2017,34	1112,84	904,5
08.2016	330,4	110180,9	63741,3	11727,11	11727,11	11685,25	41,86
09.2016	0	18690	120960,5	0	0	0	0
10.2016	0	32230,45	1260772	2103,33	2103,33	1112,84	990,49
11.2016	1079,85	241720,2	3564,6	9468,12	9468,12	9273,54	194,58
12.2016	0	16227,2	40549,24	0	0	0	0
01.2017	1405	81682,83	701679,3	1036,95	1036,95	1030,2	6,75
02.2017	5006,8	166761,8	3211,58	15193,48	15193,48	14176,96	1016,52
03.2017	0	38866	965,02	0	0	0	0
04.2017	0	45723,14	331289,5	107,46	107,46	102,4	5,06
05.2017	408,8	166428,6	7774,98	6364,51	6364,51	5225,37	1139,14
06.2017	0	28709	1555,69	5117,93	5117,93	5117,02	0,91
07.2017	0	50305,41	346397,8	1159,65	1159,65	1156,33	3,32
08.2017	1861,85	218701,9	2245,1	7468,71	7468,71	6314,98	1153,73
09.2017	0	31437	4651,38	0	0	0	0
10.2017	0	47817,53	1665061	1641,34	1641,34	1246,38	394,96
11.2017	5618,34	370956,1	11127,57	31826,8	31826,8	29768,92	2057,88
12.2017	0	36142,9	3927,05	10,13	10,13	-101,25	111,38
01.2018	0	68391,64	1144562	12671,74	12671,74	12658,39	13,35
02.2018	6721,81	214971,4	10178,85	2331,86	2331,86	158,83	2173,03
03.2018	0	48456,22	6134,12	9	9	0	9
04.2018	0	65900,11	485569,4	2390,29	2390,29	136,6	2253,69
05.2018	6492,75	148271,1	522,12	8080,91	8080,91	7925,01	155,9
06.2018	0	28818,52	5358,95	17,57	17,57	17,57	0
07.2018	0	46304,61	390052,9	3547,42	3547,42	1293,74	2253,68
08.2018	5115,2	200256,7	2662,78	16649,69	16649,69	16457,81	191,88
09.2018	0	33441,7	14458,74	0	0	0	0
10.2018	0	38699,69	1950927	3307,99	3307,99	3158,05	149,94
11.2018	7072,7	308634,4	1566,34	20076,98	20076,98	17420,99	2655,99
12.2018	0	22143,07	117995,4	0	0	0	0
01.2019	0	75341,08	967759,4	3627,03	3627,03	1347,65	2279,38
02.2019	10535,5	188974,8	5270,13	15647	15647	15488,37	158,63
03.2019	0	29276,87	6664,86	0	0	0	0
04.2019	207	84851,18	358236,2	51,43	51,43	33,36	18,07
05.2019	1297,15	108054,5	245,26	3094,14	3094,14	2827,11	267,03

Продовження таблиці Г.5

Дата	Код бюджетної класифікації						
	18050300	18050400	18050500	19000000	19010000	19010100	19010300
06.2019	0	29186	190421,5	0	0	0	0
07.2019	1030,25	98242,13	192067,6	2527,19	2527,19	1292,19	1235
08.2019	7575	212607,5	1576,3	17821,41	17821,41	17627,14	194,27
09.2019	0	107562,1	13076,3	0	0	0	0

Таблиця Г.6 – Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період з 2016 р. по вересень 2019 р. (20000000-21081500)

Дата	Код бюджетної класифікації						
	20000000	21000000	21010000	21010300	21080000	21081100	21081500
01.2016	4278,83	34	0	0	34	34	0
02.2016	13801,3	6817	0	0	6817	17	6800
03.2016	37492,84	6800	0	0	6800	0	6800
04.2016	26592,76	0	0	0	0	0	0
05.2016	43435,49	0	0	0	0	0	0
06.2016	24544,43	0	0	0	0	0	0
07.2016	13566,27	0	0	0	0	0	0
08.2016	20402,27	0	0	0	0	0	0
09.2016	22276,46	0	0	0	0	0	0
10.2016	39643,25	0	0	0	0	0	0
11.2016	26073,11	0	0	0	0	0	0
12.2016	55131,89	0	0	0	0	0	0
01.2017	23707,58	0	0	0	0	0	0
02.2017	15482,7	0	0	0	0	0	0
03.2017	29828,67	0	0	0	0	0	0
04.2017	46915,71	0	0	0	0	0	0
05.2017	36350,15	0	0	0	0	0	0
06.2017	25223,66	0	0	0	0	0	0
07.2017	17045,05	0	0	0	0	0	0
08.2017	28147,06	0	0	0	0	0	0
09.2017	22834,87	0	0	0	0	0	0
10.2017	31455,88	0	0	0	0	0	0
11.2017	44692,75	0	0	0	0	0	0
12.2017	38628,55	0	0	0	0	0	0
01.2018	30714,05	0	0	0	0	0	0
02.2018	22611,02	0	0	0	0	0	0
03.2018	11736,62	0	0	0	0	0	0
04.2018	40992,25	0	0	0	0	0	0
05.2018	30324,53	26	26	26	0	0	0
06.2018	24816,9	0	0	0	0	0	0
07.2018	23962,2	30	30	30	0	0	0
08.2018	10899,55	51	0	0	51	51	0

Продовження таблиці Г.6

Дата	Код бюджетної класифікації						
	20000000	21000000	21010000	21010300	21080000	21081100	21081500
09.2018	20976,23	62,6	0	0	62,6	62,6	0
10.2018	21639,48	224	224	224	0	0	0
11.2018	61425,39	31,2	0	0	31,2	31,2	0
12.2018	18452,09	0	0	0	0	0	0
01.2019	18841,27	0	0	0	0	0	0
02.2019	17102,13	0	0	0	0	0	0
03.2019	28866,14	0	0	0	0	0	0
04.2019	23994,85	12	12	12	0	0	0
05.2019	24709,88	0	0	0	0	0	0
06.2019	20107,67	0	0	0	0	0	0
07.2019	7461,3	99	99	99	0	0	0
08.2019	9308,2	200	200	200	0	0	0
09.2019	23474,77	0	0	0	0	0	0

Таблиця Г.7 – Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період з 2016 р. по вересень 2019 р. (22000000-22080000)

Дата	Код бюджетної класифікації						
	22000000	22010000	22010300	22012500	22012600	22012900	22080000
01.2016	1728,83	0	0	0	0	0	1720,84
02.2016	3075,02	0	0	0	0	0	2964,52
03.2016	1264,31	0	0	0	0	0	1182,71
04.2016	1330,63	0	0	0	0	0	1165,44
05.2016	13714,24	0	0	0	0	0	13473,99
06.2016	7744,63	0	0	0	0	0	7480,8
07.2016	4324,27	0	0	0	0	0	4151,97
08.2016	12017,01	0	0	0	0	0	11636,81
09.2016	6716,6	0	0	0	0	0	6293,98
10.2016	13774,5	1664	0	0	1120	544	11649,58
11.2016	7119,63	4650	0	0	3220	1430	2083,48
12.2016	9728,11	3266	0	0	2450	816	6252,7
01.2017	6620,98	2680	0	0	2680	0	3772,42
02.2017	5876,16	4200	0	0	4200	0	1306,92
03.2017	9641,49	1520	0	0	1440	80	7961,69
04.2017	6246,07	1760	0	0	1760	0	4318,62
05.2017	10290,73	5520	0	0	5520	0	4504,51
06.2017	4278,83	560	0	0	560	0	3541,18
07.2017	8005,73	2000	0	0	2000	0	5622,04
08.2017	17703,52	5000	0	0	4840	160	12377,22
09.2017	4916,35	80	0	0	80	0	4612,11
10.2017	6151,12	4800	0	0	4800	0	945,83
11.2017	25709,54	19960	0	0	19480	480	5588,68

Продовження таблиці Г.7

Дата	Код бюджетної класифікації						
	22000000	22010000	22010300	22012500	22012600	22012900	22080000
12.2017	7968,32	1720	0	0	1560	160	5879,21
01.2018	10689,31	4900	0	0	4900	0	5566,61
02.2018	13454,61	11920	0	0	11830	90	1384,6
03.2018	4331,61	2780	0	0	2780	0	1340,37
04.2018	24737,25	7180	0	0	6650	530	17370,6
05.2018	12271,77	6574	0	0	4930	1644	5412,17
06.2018	10756,05	5200	0	0	4580	620	5376,87
07.2018	6489,75	1042,86	0	52,86	990	0	5117,04
08.2018	5340,9	0	0	0	0	0	5032,39
09.2018	9385,03	7935,78	530	1215,78	6190	0	1295,2
10.2018	4834,08	2740	180	0	2560	0	1984,09
11.2018	4838,52	3040,5	530	440,5	2070	0	1687,35
12.2018	1708,99	630	0	0	630	0	1039,72
01.2019	5997,51	4110	580	0	3530	0	1715,47
02.2019	1765,57	380	0	0	380	0	1382
03.2019	4549,51	2500	1160	0	1340	0	2042,71
04.2019	4771,11	3640	180	0	3460	0	1125,16
05.2019	4908,35	3250	1160	0	2090	0	1648,83
06.2019	3325,77	870	0	0	870	0	2449,14
07.2019	3699,36	1920	0	0	0	1920	1740,6
08.2019	6159,88	4761,46	0	581,46	4180	0	1394,51
09.2019	6617,47	5166,34	0	446,34	4720	0	1443,82

Таблиця Г.8 – Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період з 2016 р. по вересень 2019 р. (22080400-24060300)

Дата	Код бюджетної класифікації						
	22080400	22090000	22090100	22090400	24000000	24060000	24060300
01.2016	1720,84	7,99	3,74	4,25	0	0	0
02.2016	2964,52	110,5	5,1	105,4	0	0	0
03.2016	1182,71	81,6	4,25	77,35	1684,53	1684,53	1684,53
04.2016	1165,44	165,19	1,53	163,66	0	0	0
05.2016	13473,99	240,25	6,8	233,45	0	0	0
06.2016	7480,8	263,83	10,88	252,95	0	0	0
07.2016	4151,97	172,3	16,66	155,64	0	0	0
08.2016	11636,81	380,2	4,74	375,46	0	0	0
09.2016	6293,98	422,62	9,01	413,61	0	0	0
10.2016	11649,58	460,92	4,76	456,16	0	0	0
11.2016	2083,48	386,15	12,92	373,23	0	0	0
12.2016	6252,7	209,41	5,78	203,63	26526,5	26526,5	26526,5
01.2017	3772,42	168,56	6,63	161,93	7872	7872	7872
02.2017	1306,92	369,24	8,84	360,4	393,74	393,74	0

Продовження таблиці Г.8

Дата	Код бюджетної класифікації						
	22080400	22090000	22090100	22090400	24000000	24060000	24060300
03.2017	7961,69	159,8	10,2	149,6	353,63	353,63	353,63
04.2017	4318,62	167,45	4,25	163,2	0	0	0
05.2017	4504,51	266,22	7,82	258,4	1,56	1,56	1,56
06.2017	3541,18	177,65	7,65	170	0	0	0
07.2017	5622,04	383,69	9,69	374	0	0	0
08.2017	12377,22	326,3	6,8	319,5	0	0	0
09.2017	4612,11	224,24	4,42	219,82	0	0	0
10.2017	945,83	405,29	8,16	397,13	0	0	0
11.2017	5588,68	160,86	9,69	151,17	0	0	0
12.2017	5879,21	369,11	7,99	361,12	14532,91	14532,91	14532,91
01.2018	5566,61	222,7	0	222,7	5625,04	5625,04	5625,04
02.2018	1384,6	150,01	0,51	149,5	34,86	34,86	0
03.2018	1340,37	211,24	5,44	205,8	0	0	0
04.2018	17370,6	186,65	7,65	179	0	0	0
05.2018	5412,17	285,6	5,95	279,65	494,11	494,11	494,11
06.2018	5376,87	179,18	10,03	169,15	0	0	0
07.2018	5117,04	329,85	9,35	320,5	11349,22	11349,22	11349,22
08.2018	5032,39	308,51	3,06	305,45	361,25	361,25	0
09.2018	1295,2	154,05	5,1	148,95	0	0	0
10.2018	1984,09	109,99	7,99	102	0	0	0
11.2018	1687,35	110,67	8,67	102	28900	28900	28900
12.2018	1039,72	39,27	5,27	34	0	0	0
01.2019	1715,47	172,04	2,04	170	0	0	0
02.2019	1382	3,57	3,57	0	0	0	0
03.2019	2042,71	6,8	6,8	0	3835,86	3835,86	3835,86
04.2019	1125,16	5,95	5,95	0	0	0	0
05.2019	1648,83	9,52	9,52	0	0	0	0
06.2019	2449,14	6,63	6,63	0	0	0	0
07.2019	1740,6	38,76	4,76	34	0	0	0
08.2019	1394,51	3,91	3,91	0	0	0	0
09.2019	1443,82	7,31	7,31	0	3832	3832	3832

Таблиця Г.9 – Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період з 2016 р. по вересень 2019 р. (24062100-31010000)

Дата	Код бюджетної класифікації						
	24062100	25000000	25010000	25020000	30000000	31000000	31010000
01.2016	0	2516	2516	0	0	0	0
02.2016	0	3909,28	3909,28	0	0	0	0
03.2016	0	27744	27744	0	0	0	0
04.2016	0	25262,13	8895,4	16366,73	0	0	0
05.2016	0	29721,25	11152	18569,25	0	0	0

Продовження таблиці Г.9

Дата	Код бюджетної класифікації						
	24062100	24062100	24062100	24062100	24062100	24062100	24062100
06.2016	0	16799,8	9723,8	7076	0	0	0
07.2016	0	9242	865,06	8376,94	0	0	0
08.2016	0	8385,26	791,2	7594,06	0	0	0
09.2016	0	15559,86	5352,4	10207,46	0	0	0
10.2016	0	25868,75	12159	13709,75	0	0	0
11.2016	0	18953,48	10948,4	8005,08	0	0	0
12.2016	0	18877,28	18877,28	0	0	0	0
01.2017	0	9214,6	9214,6	0	0	0	0
02.2017	393,74	9212,8	9212,8	0	0	0	0
03.2017	0	19833,55	12735,4	7098,15	0	0	0
04.2017	0	40669,64	12420	28249,64	0	0	0
05.2017	0	26057,86	12891,6	13166,26	0	0	0
06.2017	0	20944,83	9558,25	11386,58	0	0	0
07.2017	0	9039,32	140,8	8898,52	0	0	0
08.2017	0	10443,54	2375,4	8068,14	0	0	0
09.2017	0	17918,52	9020	8898,52	0	0	0
10.2017	0	25304,76	14212,6	11092,16	0	0	0
11.2017	0	18983,21	11904,8	7078,41	0	0	0
12.2017	0	16127,32	16127,32	0	0	0	0
01.2018	0	14399,7	14399,7	0	0	0	0
02.2018	34,86	9121,55	9121,55	0	0	0	0
03.2018	0	7405,01	7405,01	0	0	0	0
04.2018	0	16255	13864	2391	0	0	0
05.2018	0	17532,65	14288,05	3244,6	0	0	0
06.2018	0	14060,85	10654,55	3406,3	0	0	0
07.2018	0	6093,23	2996,6	3096,63	137158,7	137158,7	137158,7
08.2018	361,25	5146,4	2049,6	3096,8	0	0	0
09.2018	0	11528,6	8121,8	3406,8	0	0	0
10.2018	0	16581,4	13484,8	3096,6	100	100	100
11.2018	0	27655,67	24558,83	3096,84	0	0	0
12.2018	0	16743,1	16743,2	-0,1	0	0	0
01.2019	0	12843,76	12843,76	0	0	0	0
02.2019	0	15336,56	15336,56	0	0	0	0
03.2019	0	20480,77	17934,27	2546,5	0	0	0
04.2019	0	19211,74	16666,21	2545,53	0	0	0
05.2019	0	19801,53	17488	2313,53	0	0	0
06.2019	0	16781,9	13953,3	2828,6	0	0	0
07.2019	0	3662,94	1449,62	2213,32	0	0	0
08.2019	0	2948,32	524	2424,32	0	0	0
09.2019	0	13025,3	10600,92	2424,38	0	0	0

Таблиця Г.10 – Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період з 2016 р. по вересень 2019 р. (31010200-41030000)

Дата	Код бюджетної класифікації						
	31010200	40000000	41000000	41020000	41020100	41020200	41030000
01.2016	0	703100	703100	0	0	0	703100
02.2016	0	721700	721700	0	0	0	721700
03.2016	0	721700	721700	0	0	0	721700
04.2016	0	1487900	1487900	0	0	0	1487900
05.2016	0	1600700	1600700	0	0	0	1600700
06.2016	0	1991900	1991900	0	0	0	1991900
07.2016	0	1412000	1412000	0	0	0	1412000
08.2016	0	996666	996666	0	0	0	996666
09.2016	0	1531000	1531000	0	0	0	1531000
10.2016	0	1531000	1531000	0	0	0	1531000
11.2016	0	1136046	1136046	0	0	0	1136046
12.2016	0	916567,3	916567,3	0	0	0	916567,3
01.2017	0	1182800	1182800	254200	85900	168300	928600
02.2017	0	1319200	1319200	288800	120500	168300	1030400
03.2017	0	1251400	1251400	271500	103200	168300	979900
04.2017	0	1251600	1251600	271500	103200	168300	980100
05.2017	0	1377325	1377325	271500	103200	168300	1105825
06.2017	0	2091725	2091725	271500	103200	168300	1820225
07.2017	0	1888500	1888500	271500	103200	168300	1617000
08.2017	0	979229,7	979229,7	271500	103200	168300	707729,7
09.2017	0	1491495	1491495	271500	103200	168300	1219995
10.2017	0	1544105	1544105	271500	103200	168300	1272605
11.2017	0	1537300	1537300	271400	103200	168200	1265900
12.2017	0	5833055	5833055	271400	103200	168200	5561655
01.2018	0	1521200	1521200	137500	137500	0	1383700
02.2018	0	1521100	1521100	137500	137500	0	1383600
03.2018	0	1521100	1521100	137500	137500	0	1383600
04.2018	0	1521100	1521100	137500	137500	0	1383600
05.2018	0	2676000	2676000	137500	137500	0	2538500
06.2018	0	3318800	3318800	137400	137400	0	3181400
07.2018	137158,7	1394800	1394800	137400	137400	0	1257400
08.2018	0	1294200	1294200	137400	137400	0	1156800
09.2018	0	1860000	1860000	137400	137400	0	1722600
10.2018	100	1732800	1732800	137400	137400	0	1595400
11.2018	0	1732800	1732800	137400	137400	0	1595400
12.2018	0	1781000	1781000	137400	137400	0	1643600
01.2019	0	1565700	1565700	187200	187200	0	1378500
02.2019	0	1565700	1565700	187200	187200	0	1378500
03.2019	0	1565700	1565700	187200	187200	0	1378500
04.2019	0	1565700	1565700	187200	187200	0	1378500
05.2019	0	3225000	3225000	187200	187200	0	3037800

Продовження таблиці Г.10

Дата	Код бюджетної класифікації						
	31010200	31010200	31010200	31010200	31010200	31010200	31010200
06.2019	0	2979100	2979100	187200	187200	0	2791900
07.2019	0	1371700	1371700	187200	187200	0	1184500
08.2019	0	1698200	1698200	187200	187200	0	1511000
09.2019	0	1473200	1473200	187200	187200	0	1286000

Таблиця Г.11 – Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період з 2016 р. по вересень 2019 р. (41033200-41040200)

Дата	Код бюджетної класифікації						
	41033200	41033900	41034200	41034500	41035000	41040000	41040200
01.2016	0	440500	262600	0	0	0	0
02.2016	0	442200	279500	0	0	0	0
03.2016	0	442200	279500	0	0	0	0
04.2016	766200	442200	279500	0	0	0	0
05.2016	766200	718900	115600	0	0	0	0
06.2016	766200	931600	294100	0	396640	0	0
07.2016	766200	470700	175100	0	0	0	0
08.2016	766200	222600	7866	0	0	0	0
09.2016	766200	470700	294100	0	0	0	0
10.2016	766200	470700	294100	0	183334	0	0
11.2016	766200	470700	-100854	0	0	0	0
12.2016	350515,3	603780	-37728	0	-28,79	0	0
01.2017	0	617500	311100	0	0	0	0
02.2017	0	618100	412300	0	0	0	0
03.2017	0	618100	361800	0	0	0	0
04.2017	0	618100	362000	0	0	0	0
05.2017	0	923200	182625	0	0	0	0
06.2017	0	1549300	270925	0	0	0	0
07.2017	1980000	321100	-684100	0	0	0	0
08.2017	474029,7	256900	-23200	0	240000	0	0
09.2017	515970,3	618100	85925	0	500000	0	0
10.2017	495000	618100	159505	0	0	0	0
11.2017	495000	618100	152800	0	0	0	0
12.2017	495100	650800	145600	4270155	0	0	0
01.2018	0	968200	415500	0	0	50000	50000
02.2018	0	968200	415400	0	0	50000	50000
03.2018	0	968200	415400	0	0	50000	50000
04.2018	0	968200	415400	0	0	139869	139869
05.2018	677000	1446100	415400	0	0	139869	139869
06.2018	339000	2427000	415400	0	0	139871	139871
07.2018	339000	503000	415400	0	0	50000	50000
08.2018	339000	402400	415400	0	0	50000	50000

Продовження таблиці Г.11

Дата	Код бюджетної класифікації						
	41033200	41033200	41033200	41033200	41033200	41033200	41033200
09.2018	339000	968200	415400	0	0	50000	50000
10.2018	339000	968200	288200	0	0	106000	106000
11.2018	339000	968200	288200	0	0	50000	50000
12.2018	336900	1018500	288200	0	0	50000	50000
01.2019	0	1067000	311500	0	0	0	0
02.2019	0	1067000	311500	0	0	0	0
03.2019	0	1067000	311500	0	0	843307	843307
04.2019	0	1067000	311500	0	0	109555	109555
05.2019	626000	2100300	311500	0	0	109555	109555
06.2019	313000	2167400	311500	0	0	109555	109555
07.2019	313000	560000	311500	0	0	109555	109555
08.2019	313000	886500	311500	0	0	109555	109555
09.2019	313000	661500	311500	0	0	109555	109555

Таблиця Г.12 – Обсяги надходжень до бюджету Веселівської ОТГ у період з 2016 р. по вересень 2019 р. (41050000-41054300)

Дата	Код бюджетної класифікації						
	41050000	41051100	41051200	41051400	41052000	41053900	41054300
01.2016	0	0	0	0	0	0	0
02.2016	0	0	0	0	0	0	0
03.2016	0	0	0	0	0	0	0
04.2016	0	0	0	0	0	0	0
05.2016	0	0	0	0	0	0	0
06.2016	0	0	0	0	0	0	0
07.2016	0	0	0	0	0	0	0
08.2016	0	0	0	0	0	0	0
09.2016	0	0	0	0	0	0	0
10.2016	0	0	0	0	0	0	0
11.2016	0	0	0	0	0	0	0
12.2016	0	0	0	0	0	0	0
01.2017	0	0	0	0	0	0	0
02.2017	0	0	0	0	0	0	0
03.2017	0	0	0	0	0	0	0
04.2017	0	0	0	0	0	0	0
05.2017	0	0	0	0	0	0	0
06.2017	0	0	0	0	0	0	0
07.2017	0	0	0	0	0	0	0
08.2017	0	0	0	0	0	0	0
09.2017	0	0	0	0	0	0	0
10.2017	0	0	0	0	0	0	0
11.2017	0	0	0	0	0	0	0

Продовження таблиці Г.12

Дата	Код бюджетної класифікації						
	41050000	41050000	41050000	41050000	41050000	41050000	41050000
12.2017	0	0	0	0	0	0	0
01.2018	6128	0	0	0	6128	0	0
02.2018	6128	0	0	0	6128	0	0
03.2018	44369	38241	0	0	6128	0	0
04.2018	28353	0	0	22225	6128	0	0
05.2018	42330	0	0	36202	6128	0	0
06.2018	42330	0	0	36202	6128	0	0
07.2018	29056	0	0	22928	6128	0	0
08.2018	29056	0	0	22928	6128	0	0
09.2018	29056	0	0	22928	6128	0	0
10.2018	33884	0	0	27756	6128	0	0
11.2018	-2689,14						0
12.2018	-2889,88	0	0	0	-2889,88	0	0
01.2019	7227	0	1959	0	5268	0	0
02.2019	9039	0	3771	0	5268	0	0
03.2019	30368	0	3771	21330	5267	0	0
04.2019	25101	0	3771	21330	0	0	0
05.2019	125101	0	3771	21330	0	100000	0
06.2019	46222	0	4218	21330	0	0	20674
07.2019	53674	0	3548	29452	0	0	20674
08.2019	45551	0	3547	21330	0	0	20674
09.2019	25103	0	3771	21332	0	0	0

ДОДАТОК Д

Обсяги податкових надходжень ОТГ Запорізької області

Таблиця Д.1 – Обсяги податкових надходжень Берестівської ОТГ

Дата	Код бюджетної класифікації						
	11010100	11010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18050500
01.2016	81172,95	62601	6064,75	111237,76	0	11902,09	255197,96
02.2016	81135,65	34046,51	18130,31	262801,62	230,8	74443,42	61083,55
03.2016	83671,86	13951,7	13526,74	203926,94	0	48018,1	58236,52
04.2016	97333,24	53689,55	12715,33	198127,93	3053,92	13225,02	482455,12
05.2016	130824,1	29934,36	8038,13	196260,9	0	28771,72	19237,17
06.2016	161213,4	22043,22	10975,63	164932,2	143,37	26854,29	82563,97
07.2016	155120,2	441849,9	10891,75	172532,2	30174,25	58158,04	397010,99
08.2016	135937,1	764015,1	10898,75	187971,85	328782,75	52239,38	385639,76
09.2016	128657	365233,8	17315,4	224655,27	30439,75	30991,86	158687,14
10.2016	140840,9	188169,9	6676,63	189498,1	5261,15	14815,27	1849093,8
11.2016	148579,4	589550,6	6451,63	165508,18	2531,06	22179,29	161017,11
12.2016	145012	179293,1	6733,06	216294,47	472,96	14560,35	212318,85
01.2017	152529,3	112649,2	7137,57	147239,6	0	28377,27	896888,56
02.2017	168523,1	48732,71	19303,03	266583,86	97,86	23483,2	67817,53
03.2017	188265,2	41138,74	20882,73	178185,44	9921,09	46696,23	66420,24
04.2017	203225,5	45464,33	14639,13	249865,03	0	45055,72	418741,64
05.2017	215667,1	10089,7	16146,98	184811,14	20	29041,89	70600,15
06.2017	347130,8	34181,62	15389,64	217828,84	24699	26906,89	65582,4
07.2017	198695,8	203342,5	8867,3	182053,55	215962	21671,89	645125,95
08.2017	246351,3	893456,8	8367,3	278783,74	689123,46	101832	519308,08
09.2017	242980,8	1038516	8866,83	222801,64	35301,97	32272,22	389107,93
10.2017	248672,8	181078,4	8867,3	276926,86	25755,96	30838,78	1690694,7
11.2017	251550,3	427173,1	7383,83	225152,33	12357,46	26941,17	391979,92
12.2017	266131,3	263244	9436,25	263144,36	19530,72	14654,52	297188,72
01.2018	212063,4	94757,94	8616,89	229198,51	3396,22	18219,17	997490,39
02.2018	240983,2	19840,2	30817,32	273474,86	158,63	15233,24	72319,96
03.2018	222919	18202,57	11755,5	220279,75	9891,09	28489,98	94763,5
04.2018	250153,6	25780,32	7409,78	232261,94	31,64	18679,98	734947,55
05.2018	267399,7	24943,46	7909,78	269541,13	430,83	18834,98	44075,76
06.2018	407602	11800,07	6858,78	255228,57	139,37	31784,98	68385,77
07.2018	222139,2	138773,1	8734,36	223365,99	65238,56	70211,06	749605,74
08.2018	218231	1288978	6668,05	267995,23	445348,33	24881,75	606614,89
09.2018	255832	1005764	7470,63	221645,69	323681,09	33672,7	523378,94
10.2018	292735,8	423709,7	6903,63	254317,58	30027,81	19218,98	2188635,2
11.2018	273593,9	338151,7	8373,63	218848,52	37710,82	15149,81	188574,35
12.2018	285553,7	301616,9	7460,38	275580,95	19666,18	2394,81	328184,58
01.2019	250267,8	105444,8	7764,81	215957,63	3736,68	6669	1328799,6
02.2019	244013,3	147857,7	15405,63	356189,55	2055,14	6830,61	125588,28
03.2019	246697,8	38330,67	75577,05	229043,57	4167,19	5711,66	110551,49
04.2019	274327,9	63493,64	34570,35	229512,08	0	2120,22	485150,94

Продовження таблиці Д.1

Дата	Код бюджетної класифікації						
	11010100	11010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18050500
05.2019	290284,3	60387,77	14770,52	287260,68	1345,36	13120,22	73126,75
06.2019	431819,3	24389,02	33335,72	246733	0	10228,01	41798,5
07.2019	274155,8	77356,46	19192,8	1017567,7	157093,24	208588,2	623790,73
08.2019	261689,3	1419955	20297,73	279151,66	465114,66	28130,96	226056,04
09.2019	282180,1	531436	14689,32	221042,23	238679,51	10352,22	297641,16

Таблиця Д.2 – Обсяги податкових надходжень Веселівської ОТГ

Дата	Код бюджетної класифікації						
	11010100	11010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18050500
01.2016	508600,7	26875,39	15595,39	108250,7	20	16580,87	186556,9
02.2016	583437,2	62285,64	89682,55	204504,3	2485,48	37148,14	59120,8
03.2016	682968,7	22069,53	69913,09	219897,1	1054,43	27575,9	249788
04.2016	722312,1	1542,79	72257,77	162456,2	1564,43	26311,35	346410,9
05.2016	756019,3	764,28	69123,49	186519,7	6709,93	26442,15	66104,68
06.2016	770326,8	4287,28	317564,85	160910,8	9628,29	35849,24	-57104
07.2016	1028275	2714,53	102844,87	183735,9	249644,16	112946	534576,8
08.2016	835969,8	220709,9	99966,14	173845,6	595457,23	579898,1	69821,92
09.2016	803917,8	394537,1	119788,34	155608,3	54312,02	21614,23	808871,8
10.2016	891375,8	138367	100734,23	240199,7	48261,83	28708,27	1348939
11.2016	1022768	81304,35	97938,43	225554,8	10459,62	46316,38	213531,7
12.2016	1009073	380315,6	151607,96	171407,4	5143,42	41458,1	518381
01.2017	1011876	43552,01	42656,62	144038,5	14410,42	24293,44	568326,7
02.2017	1042341	181516,9	47943,02	223173,9	2255,79	64664,48	190641,6
03.2017	1194558	19592,31	64665,55	180402,1	1334,75	18556,48	214963,2
04.2017	1149115	4308,72	64692,79	188418,3	1910,66	22522,65	277224,7
05.2017	1163593	50825,44	70965,42	188208,2	2802,87	64475,12	34306,38
06.2017	1387854	5348,41	47728,55	195618	17237,9	27423,83	66557,44
07.2017	1328995	59820,6	51855,82	206082,3	223731,73	104704,6	302165,5
08.2017	1345332	235203,9	56196,17	162229,7	679128,9	615738,4	292212,7
09.2017	1312626	418849,3	67774,99	325823,8	50362,95	30502,22	404568,2
10.2017	1344054	127826,3	54536,51	252829,8	14756,44	35841,32	2751863
11.2017	1395448	923077,2	50288,2	193218,9	26892,04	24310,29	147418,9
12.2017	1655557	449598,5	55580,15	184464,4	5082,92	24996,48	777359,8
01.2018	1221641	35844,6	49981,39	136730,7	4984,45	27076,59	1376084
02.2018	1362347	9826,56	43958,86	196648,2	27,8	40405,19	84016,8
03.2018	1206623	23389,73	63561,45	423050,4	3115,15	29852,28	222756,1
04.2018	1294012	21080,82	28650,26	202336,1	723,81	31347,28	568683,5
05.2018	1507629	39015,05	33461,96	209044,9	1860,83	22803,28	54163,6
06.2018	1598935	12259,21	28963,07	198240,7	8455,61	27873,28	4498
07.2018	1723292	225232,1	32086,24	228064,8	447675,7	196274,9	610501,8
08.2018	1633981	312189	39255,85	212793,9	1558897,1	531573,7	479155,8
09.2018	1515383	159680,5	27205,43	195341,5	24819	29396,12	345919,4
10.2018	1570656	451106,9	30903,06	212837,6	52816,45	45413,37	2957948

Продовження таблиці Д.2

Дата	Код бюджетної класифікації						
	11010100	11010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18050500
11.2018	1630657	272859,2	31966,76	212424,9	10771,46	23176,17	43007,72
12.2018	1988041	525163,9	36533,3	252347,4	2600,87	24056,13	893257
01.2019	1579951	-4369,48	20987,44	201744,9	695,93	18131,22	755344,1
02.2019	1586377	117314,1	50694,63	320918,4	12589,26	40026,97	677711,3
03.2019	1663293	5818,54	202440,3	249254,8	2855,53	23309,12	198087
04.2019	1617541	6740,21	56676,71	271482	140	17555	546046,8

Таблиця Д.3 – Обсяги податкових надходжень Комиш-Зорянської ОТГ

Дата	Код бюджетної класифікації						
	11010100	11010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18050500
01.2016	214098,7	37164,07	29066,59	102143,8	558,66	7998,23	222677,8
02.2016	242970,3	51753,42	61944,09	167854,1	3707,26	14644,14	148776,2
03.2016	285984	126132,7	82008,59	165726,8	886	13221,99	145111,9
04.2016	302832,5	80287,9	24340,19	159162,7	646,5	12411,88	288530,6
05.2016	372079,2	61291,05	24340,19	166212,1	646,5	11688,65	81575,36
06.2016	503007,1	85229,49	27068,99	166651	647,5	26677,94	165115
07.2016	379923,5	575845,3	21879,39	156008	79821,8	147008,9	208384,9
08.2016	501328,7	709332,1	24340,19	148500,5	166506,3	146197,9	190581,6
09.2016	441608,7	394613,1	24340,19	161318,6	7960,26	10641,34	762322,1
10.2016	442390,4	229327,9	22793,63	157947,3	2199,62	10247,14	914796,6
11.2016	420116,6	354038,8	32201,64	119793,5	1138,55	13207,68	166722,8
12.2016	507013,2	262932,7	22879,86	202293,4	1986,96	16921,32	474254,2
01.2017	391218,5	105859,4	32013,52	116592,3	2325,15	11041,99	398954,4
02.2017	432656,9	87437,31	36712,18	137283,4	2055,22	16989,2	49900,02
03.2017	482044,4	94071,41	72414,22	177664	685,23	11832,97	142383,4
04.2017	556392,2	98292,01	53279,07	149089,5	685,23	8463,11	267942,4
05.2017	589126,2	106816,5	55275,98	129000,7	3320,27	23203,98	6903,72
06.2017	729168,6	71374,64	51710,8	161093,8	2307,47	22434,9	85353,45
07.2017	620987,8	386041,3	50091,18	174397,8	245516,7	121964,8	392206,6
08.2017	798579,6	1456551	51149,38	160457	495840,8	203388,9	287836,3
09.2017	624932	315808,2	52305,18	156125,9	6913,55	10437,62	648661,3
10.2017	710174,6	464065,4	52841,18	150690,1	7698,69	20926,66	1479483
11.2017	865753,8	264096,5	50091,18	174926,4	1963,57	7440,11	52456,85
12.2017	691529	320020,5	49869,9	170193,1	1466,42	14128,2	371995,4
01.2018	613908	68731,26	51327,43	81839,82	1906,34	11758,21	670817,6
02.2018	601800,9	131127,4	27371,34	156148,7	4163,5	25234,59	53465,07
03.2018	585864,6	312133,3	27853,62	199926,2	698,76	33291,69	113629,2
04.2018	686195,6	81300,74	27997,18	148284,6	1361,49	11605,05	397634
05.2018	818693,6	126621,4	27385,03	180545,1	596,23	28707,22	10757,93
06.2018	943844,9	153090,2	27678,07	160585,1	4889,8	19529,3	188232,6
07.2018	780031,9	552141,1	34374,35	182001,8	82747,22	92430,07	382925
08.2018	751843,5	1489895	27538,68	146045,4	488363,5	216364,2	29381,37
09.2018	799577,2	654706	27548,08	142126,7	8595,8	47771,44	482429,9

Продовження таблиці Д.3

Дата	Код бюджетної класифікації						
	11010100	11010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18050500
10.2018	893711,6	403391,6	27551,08	152570,6	7673,67	11551,42	2079786

Таблиця Д.4 – Обсяги податкових надходжень Преображенської ОТГ

Дата	Код бюджетної класифікації						
	11010100	11010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18050500
01.2016	78741,28	247412,9	1174,56	51286,43	816,86	3866,32	234753,9
02.2016	89443,57	35338,31	9545,87	95572,91	1999,91	15572,72	64543,67
03.2016	81241,68	33844,21	-4009,15	93910,06	905,7	7062,82	96709,22
04.2016	100302,3	15149,35	3677,12	97401,72	565,7	10231,82	148483,5
05.2016	120548,1	92571,53	4888,43	83137	825,7	7073,65	107805,9
06.2016	181303,6	22784,36	1903,84	101554,1	0	10635,65	74941,15
07.2016	119394,5	189559,7	2251,91	87111,87	81837,37	13176,01	188434,4
08.2016	144783,6	136404,7	2126,34	101651,7	99777,12	45909,04	285180
09.2016	146738,5	391919	1452,21	96778,38	9999,9	31655,07	290820,6
10.2016	144841,3	286369,2	974,76	86753,21	4169,9	10301,88	916105,1
11.2016	183848,1	706310,7	1267,96	80733,3	4193,87	8332,65	176258
12.2016	194017,6	398669	667,8	89994,37	708,27	6598,78	251607,9
01.2017	141865	90641,41	1216,77	86262,5	696,82	4313,88	394168,1
02.2017	206333,2	18300,86	3140,38	88269,86	1236,88	27504,29	68679,75
03.2017	207152,1	29597,47	11167,36	105070	1313,88	11906,75	79712,26
04.2017	244054,1	92394,58	6263,73	87606,22	0	9643,75	259098
05.2017	258782,7	203893,5	9218,81	85633	1266,44	10368,34	67154,28
06.2017	336523	19931,73	5512,07	100112,3	16131,34	20664,5	78069,76
07.2017	278823,3	275925,4	2431,81	82461,98	193802,6	39767,08	429082,5
08.2017	312297,2	354922,3	2837,93	113983,8	391557,9	22183,01	259705,5
09.2017	298133,6	513922,2	4195,44	86318,59	38073,18	24857,19	343778,4
10.2017	315018,5	389253,6	3918,03	97302,24	15156,25	9740,17	1254508
11.2017	356571,4	256827,3	2029,69	90767,87	1572,28	9068,32	158185,3
12.2017	299695,1	531207	2029,69	85367,89	2029,95	8254,71	59099,87
01.2018	272623,9	43667,73	2029,68	71283,99	434,36	11413,59	922128,7
02.2018	295231,7	59625,31	5687,78	111515,6	36182,89	14361,8	66332,62
03.2018	293141,8	33349,39	16721,83	93138,73	-2617,47	21148,92	52919,43
04.2018	304161,5	56261,19	1218,05	93785,63	66585,24	7173,9	390141,8
05.2018	358843	18167,93	1649,69	95885,16	1105,54	19077,44	47868,49
06.2018	486786,4	155472,5	1649,69	94917,52	19304,19	20832,7	33161,89
07.2018	477273,2	150127,4	2966,93	89378,66	220143,4	35621,43	381620,2
08.2018	363107,4	810807,8	1658,91	129605	407953,6	17330,3	185201,6
09.2018	373043,2	462725	3047,34	90078,78	32177,23	22100,85	216439,6

Таблиця Д.5 – Обсяги податкових надходжень Смирновської ОТГ

Дата	Код бюджетної класифікації						
	11010100	11010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18050500
01.2016	155768,3	18279,08	-3126,11	27828,43	991,89	2585	150782
02.2016	178880,3	44696,87	19304,54	177436,64	2484,14	10676,16	99525,29
03.2016	388448,9	1040338	25977,72	175547,28	2567,98	3703,2	18125,58
04.2016	173851,5	56252,36	20553,66	175252,53	2531,95	6972,2	322769,2
05.2016	264047,8	26327,26	18924,44	45969,82	1367,98	12554,2	21506,23
06.2016	308980,9	70661,07	18944,18	113782,82	1300	5059,47	15939,82
07.2016	412592,5	91053,99	19748,68	103986,09	93228,51	119925,4	344037,5
08.2016	312848,3	295888,6	18944,18	83724,63	91620,42	57628,35	39755,53
09.2016	321807,3	620349,2	20365,9	109926,07	8107,76	3573,26	31223,65
10.2016	278225,9	906366,7	18894,96	130692,18	2898,64	64424,8	1742037
11.2016	310517,6	271810,7	18492,71	88574,14	1547	28246,44	94499,5
12.2016	303415,8	743361,7	18468,78	86711,24	1297,14	4050,86	67253,51
01.2017	261330,2	7553,17	14213,97	39939,06	1607	4449,72	809446,3
02.2017	296312	1280558	15557,33	127197,11	5680,22	10039,98	72717,64
03.2017	240486,3	57763,41	18245,03	115883,82	1535,16	9683,35	77887,84
04.2017	454469,8	77614,85	17215,9	99319,47	1519,69	4907,3	389360
05.2017	374906,5	71831,47	17247	143884,44	1821,17	5819,99	90535,48
06.2017	469530	30596,2	16495,77	60479,81	15834,41	1437,3	25941,41
07.2017	462307,8	230158,7	15779,54	107016,36	68352,22	23335,9	485000,6
08.2017	559612,1	339458,8	16924,54	111517,03	197872,9	179771,2	155228,7
09.2017	449802,3	1282590	20391,31	140929,15	31146,17	25029,6	131080,6
10.2017	446483,9	183567,2	15828,93	95434,44	3595,94	25077,04	2272422
11.2017	419815,3	155032,5	16522,3	111671,13	1958,2	4607,3	128286,9
12.2017	403866	971501,5	16747,91	44131,04	2166,33	23467,3	277082,8
01.2018	378664,5	115979,9	14095,12	70670,96	3880,93	22747,55	1293315
02.2018	379040,1	109763	13227,3	159423,74	1506,17	10029,35	140138,6
03.2018	354004,7	993463,9	12415,02	157319,67	457,4	11436,39	33941,31
04.2018	435563,2	60704,47	12741,21	98829,6	731,34	7436,39	511634,5
05.2018	574209,5	151243,6	11276,82	91974,49	1695	4436,39	29427,87
06.2018	607722,2	57638,94	11279,29	85757,06	9064,49	9211,39	26712,87
07.2018	592573,4	164391,9	12707,34	103783,67	59717,44	44340,36	583452,4
08.2018	517198,4	801739	9617,62	89218,52	175018,7	135078,9	31027,22
09.2018	587752,3	928468,8	10813,04	82465,17	-4585,6	8692,01	19340,54

Таблиця Д.6 – Обсяги податкових надходжень Воскресенської ОТГ

Дата	Код бюджетної класифікації						
	11010100	11010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18050500
01.2016	161827,2	33637,21	12659,35	111629	0	3597,78	130666,9
02.2016	168809,3	60695,95	98801,12	167376,2	637,04	60042,86	21129,72
03.2016	199622,3	91662,96	80448,12	169299,8	0	27246,54	40913,69
04.2016	230540,2	114098,1	80663,82	156730,7	3524	9711,51	229733,4
05.2016	279126,8	59316,7	36549,99	202214,7	402	9532,42	15097,2
06.2016	312551,1	60805,98	80351,4	156129,4	324	8135,42	38472,98

Продовження таблиці Д.6

Дата	Код бюджетної класифікації						
	11010100	11010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18050500
07.2016	344611,6	123783,5	80603,19	163238,4	36127,79	6050,02	255678,1
08.2016	336114,7	588230	80351,4	152580,1	210838,2	42336,81	63741,3
09.2016	366216,7	698156,4	80351,4	135425,4	12318,8	14742,45	120960,5
10.2016	369821,6	92741,08	76479,99	138726,4	2373,07	8077,15	1260772
11.2016	299396,6	190580,1	76587,95	165534,5	1360	8179,44	3564,6
12.2016	331478,4	95502,26	76336,16	160248,1	215	5255,71	40549,24
01.2017	245109,8	110451,4	76336,09	135025,3	180	13584,36	701679,3
02.2017	283722,6	114264	78611,03	209701,9	168,81	50111,22	3211,58
03.2017	362460,7	122346,6	89952,26	147972,3	120	14613,02	965,02
04.2017	352702,2	157726,8	86642,08	172692,8	60	7910,13	331289,5
05.2017	419555,8	82453,6	86545,93	170833,8	251	20438,13	7774,98
06.2017	403722,2	112243,8	82441,98	141101,6	64600,19	35189,49	1555,69
07.2017	445257,4	139839	78604,94	178836,8	89614,28	28665,99	346397,8
08.2017	550497,2	852550,3	78338,03	191419,1	37247,42	39848,22	2245,1
09.2017	479024,9	625664,2	83903,32	191834,4	2532,4	10775,13	4651,38
10.2017	484966	188255,5	78604,88	183172,2	182,7	8097,13	1665061
11.2017	419449,4	465204,4	78338,03	181819	369,31	9817,13	11127,57
12.2017	493860,4	349677,4	78338,03	174010,1	15	10848,17	3927,05
01.2018	342887,6	3392756	78337,94	158233,5	60	29909,21	1144562
02.2018	382817,9	127053,6	17130,28	202542,5	10,1	50824,21	10178,85
03.2018	384043,4	151371,3	16858,82	203264,4	0	12263,19	6134,12
04.2018	450367,4	440096,5	17135,64	167950,1	422	38803,48	485569,4
05.2018	501014,2	367502	16858,82	183547,2	527,6	13619,51	522,12
06.2018	545838,4	358373,3	16858,82	170879,8	36601,91	10962,19	5358,95
07.2018	584700,8	463468,4	16858,82	177978,8	78512,69	9321,54	390052,9
08.2018	462232,5	967097,1	25563,26	179834	52442,27	37412,56	2662,78
09.2018	470224,8	936313	34569,2	182400,3	3021,7	9667,96	14458,74

ДОДАТОК Е

Результати кластерного аналізу у середовищі R

```

> library(dplyr)
Присоединяю пакет: 'dplyr'
Следующие объекты скрыты от 'package:stats':
  filter, lag
Следующие объекты скрыты от 'package:base':
  intersect, setdiff, setequal, union
> budget<-
read.csv(«clusterbudget.csv», header=T, sep=«,»,encoding=«Windows-1251»)
> View(budget)
> library(ggplot2)
> library(pvclust)
> fit <- pvclust(t(to_clust), method.hclust = «ward», method.dist =
«euclidean»)
The «ward» method has been renamed to «ward.D»; note new «ward.D2»
Bootstrap (r = 0.5)... Done.
Bootstrap (r = 0.58)... Done.
Bootstrap (r = 0.69)... Done.
Bootstrap (r = 0.78)... Done.
Bootstrap (r = 0.89)... Done.
Bootstrap (r = 1.0)... Done.
Bootstrap (r = 1.08)... Done.
Bootstrap (r = 1.19)... Done.
Bootstrap (r = 1.28)... Done.
Bootstrap (r = 1.39)... Done.
> plot(fit, cex = 0.7)
> pvrect(fit, alpha = 0.90)
> fviz_nbclust(to_clust, kmeans, method = «wss») +

```


	июл.17	авг.17	сен.17	окт.17	ноя.17	дек.17	январ.18
фев.18	мар.18						
1	60086.41	52971.31	40667.41	44575.58	34839.62	35745.69	12862.24
2	546763.58	305211.97	351010.29	302932.77	413393.93	303576.79	302928.91
3	963047.48	911515.88	1231063.17	1246776.94	1272474.10	1432928.72	1377670.29
4	302165.48	292212.69	404568.15	2751862.68	147418.94	777359.79	1376083.64

	апр.18	май.18	июн.18	июл.18	авг.18	сен.18	окт.18
ноя.18	дек.18						
1	22308.83	24993.21	23744.97	29946.6	54605.55	35623.17	27414.95
2	291254.24	425388.83	340624.71	348169.5	381566.21	317784.92	394025.74
3	1413855.79	1899114.56	2721617.41	1259996.0	1135690.45	1524541.29	1552177.75
4	568683.51	54163.60	4498.00	610501.8	479155.82	345919.35	2957948.16

Clustering vector:

11010100	11010200	11010400	11010500	11010900	11020200	14021900
14031900	14040000	18010100	18010200			
3	1	2	1	1	1	1
18010300	18010400	18010500	18010600	18010700	18010900	18011000
18040100	18040200	18050300	18050400			
1	1	1	2	1	1	2
18050500	19010100	19010300	19090100	21010300	21080500	21081100
21081500	22010300	22012500	22012600			
4	1	1	1	1	1	1

```

22012900 22080400 22090100 22090400 24060300 24062100 24062200
24170000 25010000 25020000 31010200
      1      1      1      1      1      1      1      1      1      1      1
41020100 41020200 41033200 41033600 41033900 41034200 41034400
41034500 41035000 41035200 41035400
      2      1      2      1      3      2      1      1      1      1      1
41036600 41040200 41050900 41051100 41051200 41051400 41052000
      1      1      1      1      1      1      1

```

Within cluster sum of squares by cluster:

```
[1] 1.718932e+13 1.320231e+13 7.117778e+12 0.000000e+00
```

(between_SS / total_SS = 79.8 %)

Available components:

```

[1] «cluster»      «centers»      «totss»        «withinss»     «tot.withinss»
«betweenss»
[7] «size»        «iter»        «ifault»
df
function (x, df1, df2, ncp, log = FALSE)
{
  if (missing(ncp))
    .Call(C_df, x, df1, df2, log)
  else .Call(C_dnf, x, df1, df2, ncp, log)
}
<bytecode: 0x0000000007126830>
<environment: namespace:stats>
> df %>% group_by(groups5) %>%
+   summarise_at(.vars = vars(ends_with(«_perc»)), .funs =
funs(mean)) %>%

+ > budget %>% group_by(groups) %>%

```

```
+ summarise_at(.vars = vars(ends_with(«_perc»)), .funs =  
funs(mean)) %>%  
+ View  
> library(fossil)  
> rand.index(groups4, cl$cluster)  
[1] 0.831835  
> groups2 <- cutree(hc, k = 2)  
> cl2 <- kmeans(to_clust, 2)  
> rand.index(groups2, cl2$cluster)  
[1] 1
```